

Fundacja „Jagniątków”
ul. Górna 10-11, 58-500 Jelenia Góra, tel./fax (75) 646 02 22
Miasto Jelenia Góra
Plac Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra, tel (75) 75 46 101
Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych:
pl. Solidarności 1/3/5, pok. 319, 53-661 Wrocław, tel./faks (71) 793 23 24

„Raport z diagnozy stanu współpracy jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze”

Projekt

Jelenia Góra, listopad 2014

1

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Modelowa współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Fundacja „Jagniątków”
ul. Górna 10-11, 58-500 Jelenia Góra, tel./fax (75) 646 02 22
Miasto Jelenia Góra
Plac Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra, tel (75) 75 46 101
Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych:
pl. Solidarności 1/3/5, pok. 319, 53-661 Wrocław, tel./faks (71) 793 23 24

Autorzy:

Monika CHARTMAŃSKA (rozd. III)
Michał GUZ (rozd. II)
Jerzy PRUDZIENICA (rozd. I ; V; VI)
Izabela ZDULSKA (rozd. IV)

Fundacja „Jagniątków”
ul. Górna 10-11, 58-500 Jelenia Góra, tel./fax (75) 646 02 22
Miasto Jelenia Góra
Plac Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra, tel (75) 75 46 101
Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych:
pl. Solidarności 1/3/5, pok. 319, 53-661 Wrocław, tel./faks (71) 793 23 24

Lider projektu

Partner projektu

Partner projektu

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
II. STRUKTURA PODMIOTOWO-PRZEDMIOTOWA PARTNERÓW WSPÓŁPRACY	7
III. FORMY I NARZĘDZIA WSPÓŁPRACY	14
IV. Ocena stanu współpracy w świetle analiz warsztatowych oraz badań bezpośrednich.	24
V. ANALIZA SWOT WSPÓŁPRACY JST Z NGO W JELENIEJ GÓRZE.....	31
VI. REKOMENDACJE	36
VII. SŁOWNICZEK POJĘĆ	39
VIII. LISTA ORGANIZACJI ZAANGAŻOWANYCH W PROJEKT	42
IX. ZAŁĄCZNIKI	44

80

3

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

FUNDACJA
JAGNIĄTKÓW

Lider projektu

Jelenia Góra

Partner projektu

Partner projektu

Fundacja „Jagniątków”

ul. Górna 10-11, 58-500 Jelenia Góra, tel./fax (75) 646 02 22

Miasto Jelenia Góra

Plac Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra, tel (75) 75 46 101

Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych:

pl. Solidarności 1/3/5, pok. 319, 53-661 Wrocław, tel./faks (71) 793 23 24

I. WSTĘP

1.1. Przesłanki podjęcia badań diagnozujących.

Relacje pomiędzy jednostkami władzy samorządowej a organizacjami pozarządowymi w nowoczesnym, demokratycznym państwie w coraz większym stopniu decydują o jakości życia społeczności lokalnej. Wysoka jakość współpracy, jej ciągłe doskonalenie, to wyższy poziom świadczenia usług publicznych dla danej społeczności lokalnej. To tworzenie polityk publicznych w zgodzie z potrzebami mieszkańców oraz ich zaangażowanie w działalność na rzecz dobra wspólnego. Partycypacja i wysoka jakość współpracy - w szerokim zakresie przedmiotowym - organizacji pozarządowych (NGO) z jednostkami samorządu miasta Jeleniej Góry (JST) powinna być priorytetem i i głównym celem działań zainteresowanych stron.

Dotychczasowe kanały i jakość przekazywanych informacji zarówno przez JST, jak i NGO, jej dostępność, komunikatywność i aktualność pozostawia wiele do życzenia. Niezadowolenie wzbudzają też sposoby konsultacji społecznych projektów uchwał, dokumentów strategicznych, planów i programów. Najczęściej stosowaną formą współpracy jest zlecenie zadań publicznych oraz udostępnianie infrastruktury JST dla potrzeb działań statutowych NGO. W tej sytuacji JST, wykorzystując te instrumenty na

2

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

poziomie gminnym, staje się głównym „dobrodziejem“ dla organizacji pozarządowych, które jako petenci nieraz z trudem przebijają się ze swoimi postulatami i propozycjami rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Brakuje tu bowiem równoprawnego sprzężenia zwrotnego.

1.2. Cele badań i zakres przedmiotowy.

Głównym celem projektu jest zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy JST i organizacji pozarządowych w oparciu o model współpracy w Jeleniej Górze. Cele szczegółowe to:

- upowszechnienie i wdrożenie rekomendowanych przez model narzędzi i procedur konsultacyjnych, założeń projektów aktów normatywnych oraz zasad ich realizacji poprzez szeroką diagnozę i działania konsultacyjne wśród przedstawicieli JST i NGO;
- poprawa jakości współpracy JST i NGO w zakresie tworzenia i realizacji polityk publicznych poprzez wdrożenie i upowszechnienie standardów ich wykonania;
- zwiększenie wiedzy i kompetencji z zakresu wprowadzenia katalogu form współpracy JST i NGO do Programu współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi;
- zwiększenie wiedzy i kompetencji z zakresu wykorzystania narzędzi i technik wypracowanych w „Modelu współpracy...”.

Środkiem do osiągnięcia powyższych celów jest dokładna diagnoza relacji pomiędzy jeleniogórkimi organizacjami pozarządowymi a instytucjami lokalnego samorządu, uwzględniająca przedmiotową strukturę podmiotów współpracy oraz dotychczas wykorzystywane formy i narzędzia współpracy. Był to punkt wyjścia do pozyskania informacji o jakości i zakresie współpracy, co stanowi podstawowy przedmiot badań diagnostycznych.

1.3. Metody badawcze oraz źródła informacji i danych.

Diagnoza stanu współpracy jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych składa się z dwóch części: w pierwszej scharakteryzowano strukturę podmiotowo-przedmiotową stron współpracy oraz zidentyfikowano formy i narzędzia współpracy. W drugiej natomiast dokonano oceny jakościowej relacji pomiędzy NGO i JST oraz określono mocne i słabe strony tych relacji. Pozwoliło to na sprecyzowanie propozycji działań, które ułatwią i umożliwią rozwój współpracy podmiotów sektora społecznego z samorządem lokalnym dla dobra mieszkańców miasta.

Dla takiej struktury diagnozy konieczne było wykorzystanie metod analiz danych statystycznych i informacji sprawozdawczych. Podstawowym źródłem informacji o organizacjach pozarządowych jest prowadzony przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry

FUNDACJA
JAGNIĄTKÓW

Lider projektu

Jelenia Góra
Partner projektu

Partner projektu

Fundacja „Jagniątków”

ul. Górna 10-11, 58-500 Jelenia Góra, tel./fax (75) 646 02 22

Miasto Jelenia Góra

Plac Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra, tel (75) 75 46 101

Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych:

pl. Solidarności 1/3/5, pok. 319, 53-661 Wrocław, tel./faks (71) 793 23 24

wykaz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych oraz uczniowskich klubów sportowych i klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia. Informacje sprawozdawcze dotyczyły przede wszystkim realizacji Programu współpracy UM z organizacjami pozarządowymi, działalności Rady Pożytku Publicznego oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Podmioty administracji publicznej scharakteryzowane zostały na podstawie dostępnych dokumentów, m.in. wykazu jednostek organizacyjnych Miasta Jeleniej Góry i Regulaminu Organizacyjnego UM, publikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej miasta. Jako uzupełnienie wykorzystano także wyniki rozmów z pracownikami Wydziału Dialogu Społecznego Urzędu Miasta Jelenia Góra, a także wyników wywiadu telefonicznego i elektronicznego, przeprowadzonego pośród jednostek organizacyjnych Miasta Jelenia Góra oraz w Centrum Ekonomii Społecznej w Jeleniej Górze.

Formy i narzędzia współpracy pomiędzy JST i NGO w Jeleniej Górze zostały poddane ocenie przez przedstawicieli trzeciego sektora na warsztatowych spotkaniach diagnozujących, w sondażu on-line, wykorzystującym kwestionariusz Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy (LIJW) oraz odpowiadali na pytania w pogłębionym wywiadzie uzupełniającym. Były to podstawowe źródła wiedzy o doświadczeniach wyniesionych z tej współpracy w okresie ostatnich 12 miesięcy. Na ich podstawie sformułowane zostały oceny, które po segregacji pozwoliły zidentyfikować mocne i słabe strony współpracy. Analiza tych sytuacji, po uwzględnieniu przypuszczalnych szans i zagrożeń uwarunkowanych przez otoczenie, pozwoliła na sformułowanie rekomendowanych działań poprawiających relacje pomiędzy organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego w Jeleniej Górze.

Szczegółowe opisy metod i źródeł zawierają poszczególne rozdziały opracowania.

1.4. Oczekiwania.

W świetle przesłanek oraz przedmiotu i celu realizowanego projektu konieczny jest powszechny udział NGO we współpracy z JST na szczeblu gminy/miasta. Istotne jest również zwiększenie zakresu współpracy, przedmiotowego i narzędziowego oraz ciągłego mechanizmu doskonalenia jej jakości. Jakość współpracy JST i NGO jest wypadkową wielu czynników, m.in.: woli i zaangażowania obu stron, ich wiedzy i umiejętności, refleksyjności, elastyczności w działaniu. Podstawą tych działań jest sprawny system przekazywania informacji oraz umiejętność prowadzenia dialogu i poszukiwania konsensusu przez strony współpracy.

Na etapie charakteryzowanym w niniejszym raporcie ważne, dla powyższych końcowych oczekiwań, jest ocena stanu współpracy uwzględniająca opinie organizacji pozarządowych i jednostek lokalnego samorządu.

4

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Partner projektu

Partner projektu

Fundacja „Jagniątków”
ul. Górna 10-11, 58-500 Jelenia Góra, tel./fax (75) 646 02 22
Miasto Jelenia Góra
Plac Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra, tel (75) 75 46 101
Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych:
pl. Solidarności 1/3/5, pok. 319, 53-661 Wrocław, tel./faks (71) 793 23 24

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

II. STRUKTURA PODMIOTOWO-PRZEDMIOTOWA PARTNERÓW WSPÓŁPRACY

2.1. Uwarunkowania analityczne i zarys metodologii gromadzenia danych.

Punktem wyjścia do opracowania diagnozy stanu współpracy organizacji pozarządowych i administracji publicznej w Mieście Jelenia Góra, jest określenie, kim są strony badanej współpracy, zarówno pod względem organizacyjnym jak i pod względem przedmiotu działalności. Obie strony współpracy grupują duże ilości podmiotów o bardzo zróżnicowanych zadaniach oraz różnych formach organizacyjnych.

Podstawowym źródłem informacji o organizacjach pozarządowych jest prowadzony przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry wykaz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych oraz uczniowskich klubów sportowych i klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia. Zestawienie ilościowe wskazuje na niezwykle szeroki zbiór podmiotów potencjalnie podlegających badaniu. Przegląd statutowych celów tych organizacji stawia przed badaczem zadanie usystematyzowania niezwykle rozległego obszaru ich przedmiotowych zainteresowań i aktywności. Systematyka ta z pewnością nie jest doskonała i opiera się na wyodrębnieniu dominującego przedmiotu działalności pośród celów zadeklarowanych w statucie. Dominanta ta bardzo często znajduje swoje odbicie w nazwie organizacji, jednakże istnieją odstępstwa od tej zasady, dlatego nie należy takiej identyfikacji dokonywać automatycznie. Podział organizacji pod względem ich statusu prawnego jest tożsamy z podziałem w wykazie urzędowym, który wynika z przepisów prawa określających formy działania organizacji pozarządowych w Polsce.

Podmioty administracji publicznej zdefiniowane zostały na podstawie wykazu jednostek organizacyjnych Miasta Jelenia Góra na dzień 29 sierpnia 2014 roku, znajdującym się w Biuletynie Informacji Publicznej. W wykazie tym dokonano podziału jednostek ze względu na ich status prawny: jednostki budżetowej, zakładu budżetowego, instytucji kultury lub spółki z większościowym udziałem Miasta Jelenia Góra. Pewne spory i wątpliwości budzić może zasadność uwzględnienia w badaniu spółek należących do gminy, których przynależność do administracji publicznej pozostaje dyskusyjna. W toku planowania badań autorzy diagnozy przyjęli jednak założenie, że podmioty strony publicznej zostaną określone na podstawie ich zależności finansowo-organizacyjnej od gminy Jelenia Góra.

Kolejnym założeniem autorów diagnozy było ograniczenie badania do jednostek administracji publicznej podległych Prezydentowi Miasta Jelenia Góra i wyłączenie z diagnozy organów terenowych administracji państwowej oraz jednostek podległych Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Dolnośląskiego, które mają swoje siedziby na terenie gminy Jelenia Góra. Argumentem przemawiającym za takim doбором podmiotów administracji publicznej były założenia projektowe zawarte w opisie celów realizacji

projektu, w ramach którego dokonano diagnozy. Cele projektu odnoszą się natomiast do działania organizacji pozarządowych z Jeleniej Góry i ich współpracy z urzędnikami Urzędu Miasta Jelenia Góra.

Dane do poniższego zestawienia zebrano w oparciu o dokumenty urzędowe (np. Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta, BIP Miasta Jelenia Góra, sprawozdanie z działalności Rady Pożytku Publicznego za rok 2013, w/w wykaz organizacji pozarządowych, roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności MOPS), rozmowy z pracownikami Wydziału Dialogu Społecznego Urzędu Miasta Jelenia Góra, jak również na podstawie wyników wywiadu telefonicznego (w kilku wypadkach dokonanego za pośrednictwem poczty elektronicznej) przeprowadzonego pośród jednostek organizacyjnych Miasta Jelenia Góra oraz w Centrum Ekonomii Społecznej w Jeleniej Górze.

2.2. Organizacje zrzeszające mieszkańców.

Ogółem na terenie gminy Jelenia Góra zarejestrowano 305 organizacji pozarządowych oraz 43 kluby sportowe, z czego 35 podmiotów legitymuje się statusem organizacji pożytku publicznego (OPP). Organizacje pozarządowe, które figurują w wykazie prowadzonym przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry można podzielić według statusu prawnego oraz przedmiotu działalności. Dane liczbowe opracowane zostały według stanu spisu na dzień 17 października 2014 roku.

2.3. Stowarzyszenia rejestrowe.

W wykazie figuruje łącznie 215 stowarzyszeń rejestrowych. Podział tych organizacji ze względu na dominujący przedmiot działalności deklarowany w statucie przedstawia się następująco:

- organizacje branżowe i hobbystyczne (zrzeszające grupy zawodowe, hobbystyczne lub kolekcjonerskie) - 14
- organizacje dobroczynne (zajmujące się w szerokim zakresie działaniami pomocowymi dla osób potrzebujących wsparcia lub zagrożonych wykluczeniem społecznym) - 10
- organizacje działające na rzecz dzieci i młodzieży oraz środowisk szkolnych - 7
- organizacja działające na rzecz rozwoju gospodarczo-ekonomicznego - 12
- organizacje kombatanckie i pamięci historycznej - 7
- organizacje działające na rzecz ekologii, ochrony środowiska oraz miłośników zwierząt - 2
- organizacje kulturalne - 26
- organizacje naukowe i szerzenia wiedzy - 4
- organizacje działające na rzecz bezpieczeństwa publicznego i ochrony praw obywateli - 17
- organizacje działające na rzecz rozwoju miasta, dzielnic i samorządu terytorialnego - 24
- organizacje wspierania NGO - 1
- organizacje sportowe - 52
- organizacje działające na rzecz turystyki i rekreacji - 11

- organizacje działające na rzecz ochrony zdrowia i osób niepełnosprawnych - 29

Spośród w/w stowarzyszeń 27 posiada status Organizacji Pożytku Publicznego.

2.4. Stowarzyszenia zwykłe.

W wykazie figuruje łącznie 16 stowarzyszeń zwykłych. Podział tych stowarzyszeń ze względu na dominujący przedmiot działalności opisany w statucie tych organizacji przedstawia się następująco:

- organizacje branżowe i hobbystyczne (zrzeszające grupy zawodowe, hobbystyczne lub kolekcjonerskie) - 1
- organizacje dobroczynne (zajmujące się w szerokim zakresie działaniami pomocowymi dla osób potrzebujących wsparcia lub zagrożonych wykluczeniem społecznym) - 2
- organizacje działające na rzecz dzieci i młodzieży oraz środowisk szkolnych - 1
- organizacja działające na rzecz rozwoju gospodarczo-ekonomicznego - 1
- organizacje kombatanckie i pamięci historycznej - 1
- organizacje działające na rzecz ekologii, ochrony środowiska oraz miłośników zwierząt - 1
- organizacje działające na rzecz bezpieczeństwa publicznego i ochrony praw obywateli - 1
- organizacje działające na rzecz rozwoju miasta, dzielnic i samorządu terytorialnego - 4
- organizacje sportowe - 2
- organizacje działające na rzecz turystyki i rekreacji - 1
- organizacje działające na rzecz ochrony zdrowia i osób niepełnosprawnych - 1

2.5. Fundacje.

W wykazie Prezydenta znajduje się łącznie 41 fundacji. Podział tych organizacji ze względu na dominujący przedmiot ich deklarowanej działalności przedstawia się następująco:

- organizacje dobroczynne (zajmujące się w szerokim zakresie działaniami pomocowymi dla osób potrzebujących wsparcia lub zagrożonych wykluczeniem społecznym) - 12
- organizacje działające na rzecz dzieci i młodzieży oraz środowisk szkolnych - 1
- organizacja działające na rzecz rozwoju gospodarczo-ekonomicznego - 2
- organizacje kombatanckie i pamięci historycznej - 1
- organizacje działające na rzecz ekologii, ochrony środowiska oraz miłośników zwierząt - 1
- organizacje kulturalne - 9
- organizacje działające na rzecz bezpieczeństwa publicznego i ochrony praw obywateli - 4
- organizacje działające na rzecz rozwoju miasta, dzielnic i samorządu terytorialnego - 3
- organizacje wspierania NGO - 1
- organizacje sportowe - 1
- organizacje działające na rzecz ochrony zdrowia i osób niepełnosprawnych - 6

FUNDACJA
JAGNIĄTKÓW

Lider projektu

Jelenia Góra

Partner projektu

Partner projektu

Fundacja „Jagniątków”

ul. Górna 10-11, 58-500 Jelenia Góra, tel./fax (75) 646 02 22

Miasto Jelenia Góra

Plac Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra, tel (75) 75 46 101

Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych:

pl. Solidarności 1/3/5, pok. 319, 53-661 Wrocław, tel./faks (71) 793 23 24

Spośród w/w fundacji 4 posiadają status Organizacji Pożytku Publicznego.

2.6. Kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe (UKS).

W wykazie prowadzonym w Urzędzie Miasta Jeleniej Góry figuruje 28 klubów sportowych oraz 15 uczniowskich klubów sportowych. Z grupy tej tylko jeden klub sportowy posiada status Organizacji Pożytku Publicznego.

2.7. Oddziały i koła terenowe organizacji krajowych lub ponadregionalnych.

W wykazie figurują łącznie 33 lokalne oddziały organizacji krajowych lub ponadregionalnych. Podział tych organizacji ze względu na dominujący przedmiot ich działalności przedstawia się następująco:

- organizacje branżowe i hobbystyczne (zrzeszające grupy zawodowe, hobbystyczne lub kolekcjonerskie) - 6
- organizacje dobroczynne (zajmujące się w szerokim zakresie działaniami pomocowymi dla osób potrzebujących wsparcia lub zagrożonych wykluczeniem społecznym) - 2
- organizacje działające na rzecz dzieci i młodzieży oraz środowisk szkolnych - 4
- organizacje kombatanckie i pamięci historycznej - 9
- organizacje działające na rzecz ekologii, ochrony środowiska oraz miłośników zwierząt - 2
- organizacje kulturalne - 1
- organizacje naukowe i szerzenia wiedzy - 1
- organizacje działające na rzecz bezpieczeństwa publicznego i ochrony praw obywateli - 2
- organizacje działające na rzecz ochrony zdrowia i osób niepełnosprawnych - 6

2.8. Podmioty ekonomii społecznej (PES).

Żadna ustawa nie nakłada na Prezydenta Miasta Jeleniej Góry obowiązku prowadzenia spisu podmiotów ekonomii społecznej. Jednocześnie warto zauważyć, że forma prawna tychże podmiotów może być bardzo różna. Podmioty ekonomii społecznej mogą działać jako spółdzielnia osób prawnych, spółka non profit, spółdzielnia socjalna, NZOZ, fundacja, stowarzyszenie itd., co oznacza, iż część podmiotów figurujących w wykazie Prezydenta jako stowarzyszenie czy fundacja może także prowadzić działania jako PES.

Jeleniogórskie Centrum Ekonomii Społecznej (CES) wskazuje na działanie na terenie Jeleniej Góry 15 podmiotów ekonomii społecznej (13 stowarzyszeń, 2 fundacje). Do tego wykazu należy dodać jeszcze 4 prężnie działające spółdzielnie socjalne („Patron”, „Jesteśmy”, „Jelonek” oraz „Centrum biznesu”).

2.9. Organizacje sieciujące.

Na terenie gminy Jelenia Góra w okresie badania działało pięć podmiotów, które można określić mianem organizacji sieciujących, tzn. organizacji pozarządowych skupiających w swych strukturach zbiór kilku lub kilkunastu mniejszych organizacji z tego sektora lub wykonujących zadania na rzecz rozwoju grupy innych organizacji pozarządowych. Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych (RCWiP), Stowarzyszenie „Pegaz” (do listopada 2014 r. prowadzące Centrum Wspierania Aktywności Obywatelskiej) oraz Fundacja „Jagniątków” to organizacje wsparcia szeroko rozumianych aktywności obywatelskich, podczas gdy Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych (KSON) czy Jeleniogórskie Forum Osób Niepełnosprawnych (JFON) stanowią organizacje sieciujące w zasadzie wyłącznie podmioty z grupy określonej wspólnym działaniem przedmiotowym, w tym wypadku pomocą dla osób niepełnosprawnych.

2.10. Instytucje publiczne – jednostki organizacyjne Miasta Jeleniej Góry.

Zgodnie z wykazem jednostek organizacyjnych Miasta Jeleniej Góry (załącznik nr 1 do diagnozy), zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej wyróżnić należy ze względu na status prawny następujące podmioty:

- 47 jednostek budżetowych;
- 2 zakłady budżetowe
- 10 instytucji kultury
- 5 spółek z większościowym kapitałem Miasta Jelenia Góra.

Dokonując podziału ze względu na przedmiot prowadzonej działalności struktura jednostek organizacyjnych kształtuje się następująco:

- 32 jednostki działające w szkolnictwie;
- 3 jednostki realizujące zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego;
- 2 jednostki z branży sportu i rekreacji;
- 11 instytucji poświęconych kulturze;
- 6 jednostek zarządzających infrastrukturą komunalną;
- 7 jednostek wsparcia dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 2 jednostki z branży ochrony zdrowia.

Osobne wyróżnienie należy się samemu Urzędowi Miasta Jelenia Góra, który realizuje działania z różnych zakresów przedmiotowych poprzez odpowiednie wydziały: Wydział Edukacji i Sportu, Wydział Kultury i Turystyki a przede wszystkim poprzez Wydział Dialogu i Spraw Społecznych. Jako naczelną jednostką Urząd Miasta współpracuje z licznymi organizacjami pozarządowymi z Jeleniej Góry oraz spoza gminy. Współpraca ta odbywa się

zarówno na zasadach stałych umów na czas określony, jak i umów w zakresie zlecenia organizacjom pojedynczych zadań. Ponieważ działalność Urzędu jest wielopłaszczyznowa i ze względu na przedmiot działania należałoby jednostkę tę uwzględnić w każdym z wyżej wyszczególnionych sektorów, co mogłoby lekko zniekształcić rezultaty badania, w wynikach ilościowych podanych poniżej nie uwzględniono Urzędu Miasta.

O ile trudno zbadać zaangażowanie we współpracę z administracją publiczną poszczególnych organizacji pozarządowych (duża ilość ankietowanych i niekiedy brak aktualizacji danych kontaktowych przez organizacje pozarządowe figurujące w wykazie Prezydenta UMJG), o tyle sprawdzenie faktycznej ilości jednostek organizacyjnych będących aktywnymi a nie potencjalnymi partnerami współpracy z NGO było całkiem możliwe.

Spośród ogółu jednostek organizacyjnych Miasta Jelenia Góra przytłaczająca większość była na przestrzeni ostatnich 18 miesięcy aktywnym partnerem we współpracy z organizacjami pozarządowymi (53 jednostki na 63 ogółem, 6 nie prowadziło takiej współpracy w ogóle a z 4 jednostek brak danych). Przedstawiając te liczby w podziale jednostek ze względu na kryterium przedmiotu ich działania, dane kształtują się następująco:

- współpracę z NGO prowadziły jednostki realizujące zadania w dziedzinie: edukacji 30, bezpieczeństwa 3, sportu 1, kultury 11, zarządzania infrastrukturą 2, wsparcia społecznego 6;
- współpracy z NGO nie prowadziły w tym okresie jednostki realizujące zadania w dziedzinie: edukacji 1, zarządzania infrastrukturą 3, wsparcia społecznego 1 i zdrowia 1.
- brak na ten temat danych z jednostek działających w branżach: edukacja 1, sport 1, zarządzanie infrastrukturą 1, zdrowie 1.

Na 63 jednostki organizacyjne aż 43 deklarują, że współpraca między nimi a organizacjami pozarządowymi (lub częścią z tych organizacji, bądź jedną z nich) miała charakter stały i/lub cykliczny. Dane w podziale według rodzajów realizowanych zadań: edukacja - 23 stałe formy współpracy z NGO, 8 współpraca okazjonalna (dalej dane prezentowane będą wg schematu 23/8 stałe/okazjonalne), bezpieczeństwo – 2/1, sport 1/0, kultura 9/2, zarządzanie infrastrukturą 2/1, wsparcie społeczne 6/1, zdrowie 0/1.

Tylko jedna z jednostek organizacyjnych Miasta Jelenia Góra, deklarując współpracę z NGO, wskazuje, że nie pracowała w tym czasie z żadną organizacją z terenu miasta (jednostka z branży edukacji), natomiast ponad połowa ankietowanych (35 na 63 jednostki) zadeklarowała, że prowadzi współpracę także z organizacjami spoza miasta i najbliższego regionu (wg branż: edukacja 24, kultura 9, wsparcie społeczne 2).

Na terenie 10 jednostek organizacyjnych znajdują się siedziby organizacji pozarządowych – edukacja 4, bezpieczeństwo 1, sport 1, kultura 4), co oznacza, że jednostki te prowadzą mocniej zacieśnioną współpracę z trzecim sektorem, a także, że

FUNDACJA
JAGNIĄTKÓW

Lider projektu

Jelenia Góra

Partner projektu

Partner projektu

Fundacja „Jagniątków”

ul. Górna 10-11, 58-500 Jelenia Góra, tel./fax (75) 646 02 22

Miasto Jelenia Góra

Plac Ratuszowy 58, 58-500 Jelenia Góra, tel (75) 75 46 101

Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych:

pl. Solidarności 1/3/5, pok. 319, 53-661 Wrocław, tel./faks (71) 793 23 24

dysponują odpowiednią bazą lokalową. Przedstawiciele wielu jednostek wskazywali na ograniczenia lokalowe, jako czynnik wykluczający taką formę współpracy z NGO.

Jednostki organizacyjne Miasta Jelenia Góra najczęściej współpracują z niewielką ilością wybranych organizacji pozarządowych (24 jednostki wskazały przedział ilościowy do 5 organizacji). Zakres od 5 do 10 partnerów współpracy jako odpowiadający skali ich powiązań partnerskich z NGO wskazała grupa 20 przedstawicieli administracji publicznej z Jeleniej Góry. Ponad 10 partnerów z sektora organizacji pozarządowych posiada 8 jednostek organizacyjnych (edukacja 2, bezpieczeństwo 1, sport 1, kultura 4).

WNIOSKI:

Analiza danych ilościowych dotyczących struktury partnerów współpracy NGO z JST na terenie Miasta Jelenia Góra, pozwala sformułować kilka wniosków dotyczących charakterystycznych warunków, w jakich odbywa się ta współpraca.

W grupie organizacji pozarządowych szczególnie duży udział mają kluby oraz inne lokalne organizacje sportowe. Można zaryzykować stwierdzenie, że w stosunku do organizacji zajmujących się pozostałymi zadaniami publicznymi jest to udział nieproporcjonalny. Znacznie mniejszy udział w ogóle jeleniogórskich NGO mają organizacje z kolejnych miejsc: organizacje działające na rzecz ochrony zdrowia i osób niepełnosprawnych, kulturalne, dobroczynne czy działające na rzecz rozwoju miasta, dzielnic i samorządu terytorialnego. Wskazuje to z jednej strony na większą aktywność środowisk sportowych, ale i prawdopodobnie na istnienie lepszych warunków dla działania organizacji o takim profilu. Spośród jeleniogórskich fundacji aż 25% wg statutu nie jest wyspecjalizowana branżowo, natomiast zaledwie niespełna 10% posiada status OPP.

Spośród JST największą aktywność na polu współpracy wykazują jednostki edukacyjne, Międzyszkolny Ośrodek Sportu, instytucje wsparcia dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz instytucje kultury. Pozostałe jednostki wykazują niewielką aktywność na tym polu, co znajduje pewne odzwierciedlenie w stanie aktywności lokalnych NGO.

III. FORMY I NARZĘDZIA WSPÓŁPRACY

3.1. Współpraca w zakresie tworzenia polityk lokalnych (strategie, programy, plany)

W tworzeniu polityk lokalnych, miasto Jelenia Góra podjęło współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działalności pożytku publicznego. Za najważniejsze dokumenty należy uznać dwie strategie rozwoju: obowiązującą jeszcze „Strategię rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2004-2015” oraz mającą obowiązywać wkrótce „Strategię rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025”.

Prace nad „Strategią rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025” były prowadzone przez Zespół Roboczy ds. Strategii. Do Zespołu zaproszono ponad 100 osób, reprezentujących partnerów społeczno-gospodarczych Miasta. Praca była realizowana w ramach 3 podzespołów tematycznych: Podzespołu ds. społecznych (Zaspokojenie potrzeb mieszkańców, potencjał ludzki), Podzespołu ds. zasobów i potencjałów miasta (Infrastruktura techniczna, społeczna, gospodarka przestrzenna i ekologia), Podzespołu ds. gospodarczych i promocji miasta (Gospodarka i promocja miasta).

Dokument „Strategii Rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025” został opracowany na podstawie wyników prac Zespołu Roboczego ds. Strategii, Diagnozy Społeczno-Gospodarczej Miasta Jelenia Góra, Raportu z badań ankietowych oraz prac Zespołu Koordynującego, w skład którego weszło 17 osób reprezentujących zarówno przedstawicieli urzędu miasta, jak i przedstawicieli organizacji pozarządowych. Dodatkowo dokument był konsultowany przez siedmiu konsultantów, ekspertów i analityków zajmujących się problematyką współpracy JST a NGO.

Uchwalona 10 XI 2014 roku przez Radę Miejską „Strategia rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025” (nr uchwały 574.LXI.2014) podkreśla, że: „Obecnie obowiązującym dokumentem strategicznym miasta jest Strategia Rozwoju Jeleniej Góry na lata 2004-2015 przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej Jeleniej Góry nr 302/XXIV/2004 z dnia 28 września 2004 r. Od czasu uchwalenia tego dokumentu minęło już 10 lat. W tym okresie zaszły zmiany w sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta jak i funkcjonowaniu całego jego otoczenia. Zmiany te wynikają m.in. z szeregu inwestycji, które zostały zrealizowane zarówno w mieście, jak i regionie (sfinansowanych przez Miasto jak i ze środków Unii Europejskiej), a także z przemian demograficznych jak, np. starzenie się społeczeństwa, migracje zarobkowe. W związku z tymi uwarunkowaniami ważne jest określenie nowych wyzwań, przed którymi stoi miasto. Od momentu wejścia w życie dotychczas obowiązującej Strategii częściowo zmieniły się mocne i słabe strony miasta jak i zaszły zmiany w otoczeniu stanowiącym o szansach, które miasto może wykorzystać i zagrożenia, którym musi przeciwdziałać.[...] Przesłanką do opracowania nowej Strategii jest również konieczność dostosowania jej do dokumentów nadrzędnych, z którymi Strategia musi być spójna. Takim dokumentem jest m.in. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020. Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Miasta Jeleniej Góry muszą być spójne z tymi zaproponowanymi w tym dokumencie. Kolejnym uwarunkowaniem są zmiany wynikające z naszego członkostwa w Unii Europejskiej m.in. przyjęcia ogólnie unijnej strategii jaką jest dokument Europa 2020, a także z konieczności dostosowania się do nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020”

(Strategia, s.5).

Wspomniany wyżej dokument bardzo silny akcent kładzie na fakt, iż nowa „Strategia...” powstała w wyniku konsultacji społecznych. Podkreśla się, że prace nad Strategią prowadzone były przez konsultantów z udziałem głównych interesariuszy Strategii. Przedstawiciele władz samorządowych, wytypowani pracownicy Urzędu oraz przedstawiciele poszczególnych grup interesów społeczności lokalnej wspólnie z ekspertami/konsultantami uczestniczyli w pracach nad opracowaniem Strategii, ponieważ ten sposób pracy nad Strategią Rozwoju Miasta dawał największą gwarancję identyfikacji uczestników prac z jego treścią, co z kolei warunkuje skuteczność jej wdrożenia.

W pracach nad Strategią zastosowano metody, techniki i narzędzia umożliwiające:

- skuteczną komunikację w dużych grupach pracujących nad Strategią i zorientowanych na osiągnięcie zaplanowanych wyników pracy w określonym czasie,
- prowadzenie dyskusji, zbieranie opinii i wnioski w czasie otwartych publicznych konsultacji z reprezentantami społeczności lokalnych,
- w czasie pracy wykorzystanie multimedialnych i wizualnych technik moderacji (Strategia, s.8).

W innej części dokumentu podkreśla się, że: „Bardzo ważne było włączenie szerokiej grupy interesariuszy – mieszkańców, przedstawicieli sektora prywatnego oraz pozarządowego (NGO’s) i instytucji publicznych, których udział był niezbędny do opracowania uspołecznionej Strategii Rozwoju Miasta” (Strategia, s. 9).

Także Zeszyt III pt. „Wdrożenie, monitorowanie i ewaluacja Strategii Rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025. Zeszyt III” już we Wstępie definiuje:

„Jednym z kluczowych założeń przy tworzeniu dokumentu Strategii rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2014-2025 było rozszerzenie jej zakresu poza wyłącznie ustawowe zadania samorządu i włączenie również celów oraz zadań wspólnych dla partnerów społecznych. [...] Tym samym władze Miasta są inicjatorem i koordynatorem, ale nie wykonawcą, dużej części zadań, które przyczynią się do rozwiązywania problemów wskazanych w diagnozie jakościowej miasta. Jelenia Góra będzie ściśle współpracowała przy realizacji wspólnych, partnerskich dokumentów strategicznych regionalnych i subregionalnych (Zeszyt III, s. 3).

Strategia będzie realizowana przez Miasto oraz innych partnerów instytucjonalnych i społecznych. Zadania zapisane w strategii w dużej części dotyczą działań, które będą prowadzone przez niesamorządowe instytucje publiczne, sektor prywatny oraz pozarządowy. (Zeszyt III, s.4). Do realizacji Strategii niezbędne będzie podejmowanie działań, m. in. przez organizacje pozarządowe, mieszkańców i ich nieformalne grupy i środowiska, ale także będą podejmowane działania wspólne z udziałem partnerów z różnych sektorów: publicznego, prywatnego i pozarządowego. Zaangażowanie wszystkich kluczowych dla rozwoju miasta interesariuszy i partnerów będzie trudne, a powodzenie tych działań uzależnione jest od zdolności do wzajemnej komunikacji, radzenia sobie z różnicami interesów poszczególnych partnerów i grup, wspólnego uzgadniania i realizowania wspólnych przedsięwzięć.

Na uwagę zasługuje również dokonana przez zespół przedstawicieli miasta i organizacji pozarządowych analiza jakościowa problemów miasta. W analizie tej wskazano szczegółowo problemy dotyczące miasta, wskazano też czynniki rozwoju miasta. Dokonano również Analizy SWOT, w której określono Atuty Miasta, Słabości Miasta, Szanse w otoczeniu oraz Zagrożenia w otoczeniu. Wszystkie te działania

podjęte zostały w ramach konsultacji społecznych i współdziałania z organizacjami pozarządowymi. Określono również cele, zasady i formy współpracy przy realizacji strategii oraz zadania Miasta w zakresie współpracy z partnerami społecznymi (Zeszyt III, s.23-24).

Aktualnie obowiązująca „Strategia Rozwoju Miasta Jeleniej Góry na lata 2004-2015”, również była konsultowana społecznie. Załącznik 1 do tej „Strategii” przedstawia Listę liderów lokalnych i gości zaproszonych do udziału w pracach warsztatowych i studialnych nad Strategią Rozwoju Jeleniej Góry. Inne Załączniki prezentują Zasady i warunki pracy powołanego Zespołu ds. Wdrażania Strategii, Plan ramowy prac tego Zespołu oraz Szczegółowy, półroczny plan prac Zespołu ds. Wdrażania Strategii. Tak więc zarówno praca Zespołu, jak i jego skład, zostały dokładnie opracowane i skonsultowane. Nie ma natomiast informacji, w jaki sposób został dokonany wybór partnerów do przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Autorzy „Strategii” podkreślili już na początku dokumentu, że podczas pracy nad „Strategią” zastosowano metodę planowania partycypacyjnego, która polegała na: „[...] grupowym planowaniu i podejmowaniu decyzji przez reprezentantów wszystkich zainteresowanych stron. Za jej pomocą, w przypadku rozbieżności stanowisk, w drodze dyskusji i argumentacji, osiągnięto rozwiązania lepsze niż „mechaniczny” kompromis między wstępnymi stanowiskami stron. Jednakże, dopuszczała ona podejmowanie decyzji wyłącznie na zasadzie konsensusu. Wykluczała możliwość głosowania, które dzieliłoby uczestników planowania na wygranych i przegranych.” („Strategia”, s. 8).

Dokument szczegółowo opisuje, w jaki sposób przebiegały prace nad „Strategią”, w oparciu o metodę planowania partycypacyjnego. W trakcie spotkań konsultacyjnych zwanych warsztatami strategicznymi, które trwały kilkanaście dni na przełomie 2003 i 2004 roku, rozmawiano o tworzonej Strategii. Warsztaty były poprzedzone szkoleniem, którego celem było przygotowanie wszystkich uczestników do udziału w pracach nad Strategią. Zaproszeni liderzy lokalni i goście spoza obszaru Jeleniej Góry obradowali w trzech kilkudziesięcioosobowych grupach koncentrujących swoją uwagę na zagadnieniach gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Potem warsztaty prowadzono w ośmiu mniejszych podgrupach tematycznych zajmujących się szczegółami ustaleń strategicznych. Aktywny, merytoryczny udział uczestników warsztatów w trakcie spotkań plenarnych, jak i prac w mniejszych grupach oraz w trakcie spotkań indywidualnych zadecydował o pomyślnym przebiegu procedury planowania strategicznego. Efektem prac był wstępny zarys Strategii. Następnie Strategię budowano prowadząc stałe konsultacje z Prezydentem Jeleniej Góry oraz wyznaczonymi przez niego pracownikami Urzędu Miasta. Projekt Strategii opiniowały także komisje Rady Miasta. Złożone tą drogą przez Radnych uwagi zostały wykorzystane w jej wersji ostatecznej przedłożonej Radzie Miejskiej do uchwalenia. („Strategia”, s. 9).

Programy.

Obecnie program współpracy pomiędzy NGO a JST ma w Jeleniej Górze charakter roczny. Określa on zasady konkurencyjności, jawności trybu przeprowadzania konkursów oraz inne tryby realizacji zadań publicznych. Od 2014 roku miasto wprowadziło też tryb rocznej i półrocznej oceny programu współpracy JST z NGO.

Rada Miejska Jeleniej Góry przyjęła coroczny „Program współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działalności

pożytku publicznego na rok 2014” (uchwała nr 436.XLV.2013 z dnia 13 października 2013 roku), w której określa się, że: „Celem głównym współpracy Miasta z Podmiotami Programu jest aktywizacja i integracja lokalnej społeczności w celu budowy i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz umacnianiu dialogu społecznego oraz realizacja wizji Miasta określonej w „Strategii rozwoju Jeleniej Góry na lata 2004-2015” (Program 2014, str. 4).

Program określa również cele szczegółowe, a także zasady współpracy z Podmiotami Programu oraz formy tej współpracy i sposób realizacji Programu, priorytety, wysokość środków planowanych na realizację Programu – 1.500.000 zł – oraz okres realizacji Programu (od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku). Program określa również sposób oceny realizacji Programu i terminy sporządzenia oceny stanu realizacji Programu.

Rada Miejska Jeleniej Góry przyjęła „Sprawozdanie z realizacji „Programu Współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działalności pożytku publicznego na 2013 rok” oraz „Ocenę stanu realizacji 'Programu współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami i innymi podmiotami działalności pożytku publicznego na 2014 rok', za I półrocze 2014 r”. Dokumenty te szczegółowo określają, jak przebiegała realizacja przyjętych programów, prezentują dane liczbowe, ilość i rodzaj zadań publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pożytku publicznego, sposób oraz kwoty wydanych pieniędzy, etc. Szczegółowe dane dot. tych kwestii zostaną przedstawione w dalszej części tej publikacji.

Rada Miejska Jeleniej Góry przyjęła już „Program Współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działalności pożytku publicznego na 2015 rok”. Zawiera on informację o sposobie powstania Programu oraz o przebiegu konsultacji przeprowadzonych w jego ramach. Dowiadujemy się, że Program powstał w ramach projektu pt. „Jeleniogórskie Wzorce Konsultacji Społecznych” współfinansowanego przez UE w ramach EFS. Dokumenty dotyczące współpracy pomiędzy JST a NGO są dostępne i może się z nimi zapoznać każdy¹.

Plany

¹ Do pobrania ze strony Miasta Jelenia Góra są następujące dokumenty i dane:
[Ocena Stanu Realizacji Programu Współpracy Miasta Jelenia Góra z Organizacjami Pozarządowymi i Innymi Podmiotami Działalności Pożytku publicznego na rok 2014, za I Półrocze 2014.](#)
[Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działalności pożytku publicznego na 2013 rok.](#)
[Program na 2015 rok - do pobrania.](#)
[Program na 2014 rok - do pobrania.](#)
<http://www.jeleniagora.pl/content/program-wsp%C3%B3lpracy-z-organizacjami-pozarz%C4%85dowymi>

Obowiązujące i przyjęte Strategie, programy i plany znaleźć można na stronie Miasta Jelenia Góra:

<http://jeleniagora.pl/content/strategie-programy-plany>

oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej w zakładce „Plany, Programy, Strategie“:

<http://bip.um-jeleniagora.dolnyslask.pl/index.php?idmp=2629&r=r>

Również plany są konsultowane społecznie. Art. 17 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2012 poz. 647) wymaga, by plany zagospodarowania przestrzennego były poddane konsultacjom społecznym. Odbywa się to tak, że na stronie miasta publikowana jest informacja o tym, iż do wglądu zostanie wyłożony plan zagospodarowania przestrzennego. Ta informacja ukazuje się na tydzień przed wyłożeniem. Wyłożenie planu trwa co najmniej 21 dni, podczas których przyjmowane są uwagi do planu. Uwagi te przedstawiane są Prezydentowi Miasta Jelenia Góra. Prezydent może te uwagi uwzględnić lub nie. Uwagi nieuwzględnione przez Prezydenta są z kolei przedkładane Radzie Miejskiej, która może w/w uwagi uwzględnić bądź odrzucić.

W ten sam sposób konsultowane są inne plany, lecz trzeba podkreślić, że nie ma w Jeleniej Górze przyjętego i uchwalonego trybu tworzenia projektów prawa miejscowego i innych dokumentów planistycznych oraz konsultowania ich z NGO. System monitoringu i oceny dokumentów planistycznych zawarty jest w poszczególnych dokumentach i nie określa roli organizacji pozarządowych w ocenie tych dokumentów.

3.2. Współpraca w zakresie realizacji zadań publicznych z wykorzystaniem form.

3.2.1. Forma finansowa (zlecenie lub powierzanie zadań publicznych w trybie konkursowym i pozakonkursowym)

Większość zadań publicznych miasto realizuje poprzez zlecenie lub powierzanie tych zadań organizacjom pozarządowym w trybie konkursowym oraz pozakonkursowym. Program współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami pożytku publicznego określa zakresy działań, jeśli chodzi o sferę działań publicznych realizowanych przez miasto za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Tab. 1 przedstawia zakresy działań, jakie zostały zlecone lub powierzone organizacjom pozarządowym, ile i jakie konkursy na realizację zadań publicznych organizowało miasto Jelenia Góra w 2013 roku, ile ofert złożyły organizacje pozarządowe, ile umów zawarto oraz jakie środki zostały przyznane na realizację tych umów.

Tabela III.1. Zakres działań konkursowych realizowanych przez NGO w Jeleniej Górze w 2013 r.

Zakresy działań	Liczba konkursów	Ilość ofert	Liczba zawartych umów	Kwota (zł)
Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	1	17	13	86634,4
Kultura	1	25	15	63000
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	1	103	41	972552,87
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom	3	31	18	507143,57

społecznym, wypoczynek dzieci i młodzieży				
Turystyka i krajoznawstwo	1	8	5	10000
Pozostałe działania	1	7	1	3500
Ochrona obywateli i ratownictwo górskie	1	1	1	5000

W trybie pozakonkursowym wynikającym z art. 19A o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie miasto Jelenia Góra przyznało w 2013 roku środki na realizację 21. projektów, na łączną kwotę 50 466,89 zł.

Warto odnotować, że poza organizacjami zajmującymi się upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu, pozostałe organizacje nie wykazują zbyt dużej aktywności, jeśli chodzi o składanie ofert realizacji zadań wyznaczonych przez miasto.

Tab. III.2. przedstawia zakresy działań, jakie zostały zlecone lub powierzone organizacjom pozarządowym, ile i jakie konkursy na realizację zadań publicznych organizowało miasto Jelenia Góra w pierwszym półroczu 2014 roku, ile ofert złożyły organizacje pozarządowe, ile umów zawarto oraz jakie środki zostały przyznane na realizację tych umów.

Tabela III.2.

Zakresy działań	Liczba konkursów	Ilość ofert	Liczba zawartych umów	Kwota (zł)
Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	3	16	12	79484
Kultura	1	15	10	65000
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	1	99	36	1129000
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, wypoczynek dzieci i młodzieży	6	26	18	503000
Turystyka i krajoznawstwo	1	4	4	10000
Pozostałe działania	1	4	4	10000

W trybie 19 a zrealizowano w Jeleniej Górze w pierwszym półroczu 2014 roku osiem zadań, a miasto przeznaczyło na ich realizację 43 206 zł.

Większość zadań publicznych zlecanych do realizacji organizacjom pozarządowym ma w Jeleniej Górze charakter roczny. Kontrakty wieloletnie dotyczą zadań pomocy społecznej i obejmują takie zadania, jak: świadczenie usług opiekuńczych w środowisku podopiecznego, udzielanie schronienia i wyżywienia w schronisku Brata Alberta, prowadzenia placówki opiekuńczej (Dom Dziecka i Pogotowie Opiekuńcze). Na realizację zadań w ramach umów wieloletnich miasto Jelenia Góra wydało w 2013 roku 3 817 582, 96 zł

Program współpracy nie zawiera wskaźników efektywności realizowanych

zadań publicznych. Realizacja zadań publicznych przez NGO jest monitorowana przez zleceniodawcę i m.in. Wydział Dialogu i Spraw Społecznych, lecz nie ma procedury kontroli zadań publicznych wspólnie przez przedstawicieli JST i NGO. Warto jednak wspomnieć, że do udziału w komisjach konkursowych są zapraszani przedstawiciele organizacji pozarządowych. Przedstawiciele NGO zwracają natomiast uwagę na fakt, iż nie są tworzone ani publikowane raporty z oceny realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. Ponadto ze względu na brak wskaźników efektywności realizacji zadań publicznych, sprawozdanie z realizacji zadań przez NGO ma wymiar jedynie ilościowy, a nie jakościowy.

Warto odnotować, że miasto Jelenia Góra nie wdrożyło do tej pory instrumentów wsparcia organizacji pozarządowych w formie funduszy pożyczkowych oraz funduszy wkładów własnych. Nie prowadzi również regrantingu i nie pomaga NGO w pozyskiwaniu w ten sposób środków na realizację zadań i celów statutowych organizacji pozarządowych.

3.2.2. Forma niefinansowa

Program współpracy określa, jakie mogą być formy niefinansowego wsparcia organizacji pozarządowych przez miasto. Program m.in. wskazuje podstawy ubiegania się o preferencyjne stawki czynszu czy zasady korzystania z mienia komunalnego. Na stronach internetowych Urzędu Miasta działają zakładki poświęcone tematyce NGO (zarówno na stronie www.jeleniagora.pl, jak i na stronie BIP). Wsparcie organizacyjno-merytoryczne zapewnia organizacjom pozarządowym Wydział Dialogu i Spraw Społecznych. Usługi doradcze są świadczone np. Przez Fundację „Jagniątków“, Stowarzyszenie Pegaz i Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych – odbywa się to w formie Centrów Aktywności Obywatelskiej.

Według danych Wydziału Dialogu i Spraw Społecznych na terenie miasta Jelenia Góra nie funkcjonuje wolontariat pracowniczy. Natomiast działania organizacji pozarządowych są wspierane przez wolontariuszy. Wydział Dialogu i Spraw Społecznych nie dysponuje żadnymi danymi szacunkowymi, ilu wolontariuszy działa na terenie Jeleniej Góry.

Najczęstszą formą wsparcia NGO w Jeleniej Górze wolontariat akcyjny. Tego typu wsparcie towarzyszy akcjom takim, jak „Szlachetna Paczka“ czy Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, aczkolwiek koordynatorzy obu akcji zaznaczają, iż korzystają z pomocy kilku wolontariuszy, którzy oferują im swoje wsparcie od kilku lat. Wolontariat akcyjny działa również w szkołach i na jeleniogórskich uczelniach, przy okazji akcji: „Dzień Ziemi“, „Sprzątanie Świata“ czy „My dla świata“. Nikt nie odnotowuje jednak, ilu wolontariuszy angażuje się w tego typu akcje.

Podczas rozmów towarzyszących powstawaniu tej publikacji tylko dwie organizacje pozarządowe stwierdziły, że w ich przypadku funkcjonuje wolontariat długotrwały. W pierwszej z nich w tę formę wolontariatu zaangażowanych na stałe jest 30 wolontariuszy, a w drugiej - długotrwałą współpracą związanych jest 3-5 wolontariuszy.

Przy Fundacji „Jagniątków“ od jesieni 2012 roku działa Punkt informacji

Wolontariatu, do którego mogą zgłaszać się zarówno wolontariusze chcący wesprzeć swoją pracą NGO, jak i organizacje pozarządowe potrzebujące wsparcia wolontariuszy. Obecnie w Punkcie zarejestrowanych jest ok. 30 wolontariuszy, a zainteresowanie NGO pozyskiwaniem wolontariuszy za pomocą Punktu oceniane jest jako bardzo niskie. Pracownicy Punktu wskazują, że w 2013 i 2014 roku zaledwie kilka organizacji pozarządowych cyklicznie zgłaszało zapotrzebowanie na wolontariuszy.

Podczas rozmów towarzyszącym powstawaniu niniejszej publikacji kilku przedstawicieli NGO wskazało na potrzebę lepszej wymiany informacji pomiędzy organizacjami, które potrzebują wsparcia wolontariuszy oraz samych wolontariuszy, którzy są skłonni poświęcić swój czas na wsparcie działań bieżących organizacji pozarządowych.

3.2.3. Partnerstwo projektowe i inicjatywa lokalna

Miasto Jelenia Góra wspiera działania organizacji pozarządowych poprzez partnerstwo projektowe. W 2013 roku miasto było partnerem projektowym dla Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych „Człowiek-Organizacja-Praca” - to działanie 7.2.2 POKL. Projekt jest realizowany od stycznia 2013 do końca marca 2015 r.

Drugim projektem, w którym miasto Jelenia Góra jest partnerem, są „Jeleniogórskie wzorce konsultacji społecznych” - to działanie 5.4.2 POKL. Ten projekt realizowany jest od stycznia 2014 do końca marca 2015 r.

Miasto Jelenia Góra jest również partnerem projektowym niniejszego projektu realizowanego przez Fundację „Jagniątków” -

Wydział Dialogu i Spraw Społecznych jest otwarty na rozmowy dotyczące wspierania działań organizacji pozarządowych poprzez tworzenie partnerstw projektowych, w których partnerem byłoby miasto Jelenia Góra.

W 2013 roku zostało zawarte Porozumienie Partnerskie pn. Partnerstwo – Jeleniogórska Ekonomia Społeczna. Jego celem jest stworzenie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi aktywności lokalnej poprzez model Jeleniogórskiej Ekonomii Społecznej. Członkami założycielami Partnerstwa było łącznie 11 podmiotów NGO i JST.

Jeśli chodzi o inicjatywę lokalną, w Jeleniej Górze uchwalono w 2013 roku procedurę jej realizacji. W tymże roku została zrealizowana jedna inicjatywa mieszkańców i organizacji pozarządowej.

3.3. Infrastruktura współpracy

Miasto udziela wsparcia instytucjonalno-infrastrukturalnego organizacjom pozarządowym. Głównie polega to na nieodpłatnym użyczeniu sal na spotkania i konferencje, jak ma to miejsce w przypadku Książnicy Karkonoskiej, która nieodpłatnie udostępnia swoją salę konferencyjną i inne pomieszczenia (np. na wystawy, wernisaże i inne wydarzenia).

Miasto przydziela również lokale organizacjom pozarządowym na

prowadzenie ich działalności statutowej. W 2013 roku miasto przydzieliło lokale kolejnym pięciu organizacjom pozarządowym, natomiast stawki czynszu za najem lokali zostały obniżone czterem organizacjom pozarządowym. Przedstawiciele NGO wskazują, iż miasto mogłoby użyczać lokali większej liczbie organizacji pozarządowych, które zgłaszają zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie miasta ich działań statutowych.

W 2013 roku organizacjom pozarządowym została również udostępniona nieruchomość przy ul. Okrzei 10, zwana Domem 7. Marzeń. Celem powstania Domu 7. Marzeń było stworzenie przestrzeni i zainicjowanie działań na rzecz rozwoju społeczności Jeleniej Góry poprzez wspólne wspieranie rodziny, najbliższego sąsiedztwa, aktywności zawodowej, przedsiębiorczości i działalności społecznej. W 2013 roku miasto Jelenia Góra umową użyczenia na czas określony udostępniło lokale w Domu 7. Marzeń trzem organizacjom pozarządowym. W 2014 roku kolejne lokale w tym Domu użyczono dwóm kolejnym organizacjom pozarządowym.

Miasto włącza się także w działania szkoleniowo-doradcze, które są istotnym wsparciem dla działających i nowo powstających organizacji pozarządowych. Dwa razy w roku miasto organizuje szkolenie z zakresu księgowości prowadzonej przez NGO. Miasto zorganizowało również szkolenie na temat ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz o przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczącej realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania – co ma ułatwić organizacjom pozarządowym uczestnictwo w konkursach ofert realizacji zadań publicznych. Wspierane przez miasto są również szkolenia i doradztwo prowadzone na rzecz organizacji pozarządowych przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych z Wrocławia działające w Domu 7 Marzeń czy Fundację „Jagniątków” - w tych szkoleniach uczestniczą również urzędnicy Urzędu Miasta. Miasto organizuje również spotkania informacyjne dotyczące działalności powołanej w 2012 roku Rady Działalności Pożytku Publicznego. Do wiadomości publicznej podawane są informacje o posiedzeniach tej Rady. W 2013 roku odbyły się 4 posiedzenia Rady.

Wsparcie informacyjno-promocyjne

Miasto wspiera działalność organizacji pozarządowych poprzez działania informacyjno-promocyjne, np. poprzez udostępnienie organizacjom pozarządowym strony miasta Jelenia Góra www.jeleniagora.pl W zakładce „Sprawy społeczne” znaleźć można Wykaz działających w Jeleniej Górze organizacji pozarządowych i ich dane kontaktowe. Aktualizacja informacji zawartych w Wykazie odbywa się co roku, lecz nadal Wykaz nie zawiera w pełni aktualnych danych, np. adresów stron internetowych, e-maili czy numerów telefonów. Pracownicy Wydziału Dialogu i Spraw Społecznych wskazują, że nie są w stanie sami weryfikować danych zawartych w Wykazie, a wiele organizacji pozarządowych nie dba o aktualizację danych teleadresowych i dotyczących ich celów statutowych, choć mają taką możliwość. Zgodnie z danymi pochodzącymi z Wykazu, w 2013 roku powstało w Jeleniej Górze 17 nowych organizacji pozarządowych, a 9 zakończyło swą działalność. Łącznie w Jeleniej Górze działa 343 organizacje pozarządowe (stan na 31.12.2013 r.).

W zakładce „Sprawy społeczne” można również znaleźć informacje nt.

Otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych oraz ich rozstrzygnięć, możliwościach dofinansowania działań NGO ze źródeł zewnętrznych czy też informacje o środkach przyznanych w ramach tzw. Małego Grantu. W zakładce „Aktualności NGO” miasto publikuje informacje nadesłane przez organizacje pozarządowe, a dotyczące, np. organizowanych spotkań, szkoleń, akcjach, projektach i bezpłatnych konsultacjach oraz o działalności bieżącej NGO, itp.

W zakładce „Sprawy społeczne” dostępne są też dokumenty dotyczące współpracy miasta z NGO oraz wiele innych informacji. Pracownicy Wydziału Dialogu i Spraw Społecznych zaznaczają, że są otwarci na publikowanie większej ilości informacji dot. działalności organizacji pozarządowych i uzależniają to od aktywności samych organizacji pozarządowych. W 2013 roku prowadzona była aktualizacja i modernizacja serwisu miejskiego www.jeleniagora.pl, polegająca m. in. na rozszerzeniu formuły informacji dla organizacji pozarządowych

<http://jeleniagora.pl/content/wsp%C3%B3%C5%82praca-z-organizacjami-pozarz%C4%85dowymi>

Wsparcie informacyjno-promocyjne miasta Jelenia Góra polega również na przekazywaniu organizacjom pozarządowym materiałów promocyjnych na rzecz promocji miasta, uczestnictwa przedstawicieli miasta w imprezach i uroczystościach organizowanych przez NGO, wystawianiu referencji, rekomendacji i opinii oraz objęciu honorowym patronatem Prezydenta Miasta Jelenia Góra różnego typu imprez i działań organizowanych przez NGO, a także na fundowaniu i przekazywaniu pucharów i nagród rzeczowych.

Miasto wsparło również organizację pierwszego od lat pikniku organizacji pozarządowych, który w 2014 roku zorganizowały: Fundacja „Jagniątków” oraz RCWiP. Podczas obu imprez swoją działalność zaprezentować mogły wszystkie organizacje pozarządowe, które wyraziły chęć uczestnictwa. Miasto udostępniło nieodpłatnie teren oraz publikowało na miejskiej stronie internetowej informacje dot. obu imprez.

Animacja społeczna

Według danych Wydziału Dialogu i Spraw Społecznych w mieście w tej chwili nie funkcjonuje coś, co można by było określić mianem animacji społecznej.

WNIOSKI:

Miasto Jelenia Góra ma zorganizowany system wsparcia organizacji pozarządowych. Wspiera je zarówno finansowo, jak i niefinansowo. Działające w mieście Centra Wsparcia wraz z RCWiP odgrywają dużą rolę w merytorycznym wspieraniu rozwoju jeleniogórskiego trzeciego sektora. Konieczne jest jednak włączenie przedstawicieli NGO w procesy tworzenia i aktualizacji strategii, programów miejskich i dokumentów planistycznych. W ich powstawaniu i ocenie dokładniej powinny zostać określone rola i miejsce organizacji pozarządowych.

System kontraktacji zadań publicznych powinien być oparty o wspólnie określone standardy i umowy.

Wskazany wydaje się także rozwój form współpracy pomiędzy JST a NGO w formie partnerstw projektowych oraz inicjatyw lokalnych. Zawieranie partnerstw projektowych pozwoli jeleniogórskim organizacjom pozarządowym realizować ich

cele statutowe za pomocą finansowania zewnętrznego (środki europejskie) w najbliższym okresie programowania, natomiast inicjatywa lokalna pozwoli na włączenie mieszkańców w faktyczne działania oddolne i budowanie aktywności obywatelskiej, która obecnie jest niska. W 2014 roku po raz pierwszy wdrażana będzie w Jeleniej Górze realizacja zadań publicznych w formie zbliżonej do budżetu partycypacyjnego. Już teraz jednak zarówno przedstawiciele miasta, jak i organizacji pozarządowych wskazują na potrzebę wprowadzenia w Jeleniej Górze budżetu partycypacyjnego.

IV. Ocena stanu współpracy w świetle analiz warsztatowych oraz badań bezpośrednich.

Zaprezentowane w poprzednim rozdziale formy i narzędzia współpracy pomiędzy JST i NGO w Jeleniej Górze zostały poddane ocenie przez przedstawicieli trzeciego sektora oraz skromnej liczby przedstawicieli instytucji samorządu lokalnego. Uczestniczyli oni w spotkaniach diagnozujących (warsztatach), w sondażu on-line (badaniach ankietowych) oraz odpowiadali na pytania w pogłębionym wywiadzie uzupełniającym. Były to podstawowe źródła wiedzy o doświadczeniach wyniesionych z tej współpracy w okresie ostatnich 12 miesięcy. Na ich podstawie formułowane były oceny. Lista organizacji biorących udział w projekcie znajduje się w Załącznikach

4.1. Wyniki badań warsztatowych (spotkania diagnozujące).

Łącznie od końca marca do końca września odbyło się 7 wywiadów grupowych, które przybrały charakter analiz warsztatowych. Obok przedstawicieli NGO w dyskusjach nieliczny udział brali wydelegowani pracownicy Urzędu Miasta Jelenia Góra oraz jednostek mu podległych. W wyniku odbytych spotkań powstały dwa rodzaje opracowań. Chronologicznie pierwszy nazwano *Raportem z autodiagnozy* (całość znajduje się w Aneksie). Opisuje on wstępne ustalenia z dyskusji, której celem było dokonanie wspólnej oceny wzajemnych relacji JST i NGO oraz sformułowanie wniosków, jak te relacje poprawić i spowodować polepszenie jakości współpracy.

W omawianym opracowaniu Autorka, powołując się na warsztatowe ustalenia, umieściła stwierdzenie, iż Jelenia Góra ma „zorganizowany system wsparcia organizacji pozarządowych.” Ponadto w podsumowaniu umieściła następujące wnioski, które pośrednio ujawniają istniejące bariery w relacjach JST i NGO:

– konieczne jest włączenie organizacji pozarządowych w tworzenie i realizację polityk publicznych, w tym w proces aktualizacji strategii i programów miejskich, gdzie powinno być określone miejsce i rola trzeciego sektora. W efekcie powinien powstać wieloletni program współpracy, system kontraktacji zadań publicznych w oparciu o wspólnie ustalone standardy i umowy wieloletnie. Usługi publiczne powinny być zestandaryzowane, szczególnie te oparte o umowy wieloletnie, gdyż nie ma wskaźników efektywności realizowanych zadań. Sprawozdania mają charakter ilościowy, a nie jakościowy. Nie ma też procedury kontroli zadań publicznych wspólnie z przedstawicielami NGO;

– konieczny jest rozwój form współpracy partnerskiej, a więc projektów partnerskich i inicjatywy lokalnej.

Kolejne spotkania diagnozujące, realizowane metodą warsztatową, prowadziły uczestników od analizy stanu obecnego, poprzez wskazanie i ocenę najważniejszych obszarów współpracy do - rekomendacji. Każdy z priorytetowych obszarów analizowany był pod kątem atutów oraz barier i dopiero na tej podstawie sformułowano wnioski.

W płaszczyźnie pierwszej za obecnie najistotniejsze uznano 3 obszary współpracy:

1) współpraca JST i NGO przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań.

Zdaniem uczestników dyskusji w tej sprawie jest małe zaangażowanie zarówno po stronie NGO, jak i JST albo – jak niektórzy uznali – zupełny brak zainteresowania. Na ten stan rzeczy nakłada się partykularyzm środowiskowy po stronie organizacji pozarządowych. Na spotkaniu nie wypracowano wyraźnych wskazówek na przyszłość. Jednak uczyniono to w odniesieniu do kolejnego obszaru z omawianej płaszczyzny, który tematycznie łączy się z diagnozowaniem lokalnych problemów.

2) uczestnictwo NGO w ocenie realizacji polityk i programów.

Tu zwrócono uwagę na zauważalny brak zainteresowania i - co się z tym wiąże - brak uczestnictwa trzeciego sektora w konsultacjach. Nazwano je „pozornymi” z uwagi na małe nagłośnienie oraz presję czasu. Rekomendacje w tej sprawie są następujące:

- zachęta do uczestnictwa i pogłębianie świadomości wagi uczestnictwa w ocenach realizacji polityk i programów;
- pokazywanie dobrych praktyk;
- optymalny czas do składania uwag;
- pogłębianie zaufania i nawiązanie współpracy w tym obszarze.

3) wzajemne informowanie się JST i NGO o planach, zamierzeniach i kierunkach działań.

Z dotychczasowych trudności wskazano na: brak jednej platformy aktywności, nadmiar informacji, brak ich przepływu oraz obawę przed przejmowaniem pomysłów. Pojawiło się 10 rekomendacji:

- usprawnienie powiadamiania NGO z wyprzedzeniem co najmniej 2 tygodni;
- zapraszanie na spotkania dotyczące planów, zamierzeń i strategii;
- zaktualizowanie bazy NGO przez NGO;
- poinformowanie o możliwości zamieszczania informacji o swoich działaniach na portalach UM JG;

- podział zakładek na obszary działania na stronie JST;
- dostęp do strony JST dla NGO z możliwością publikacji własnych informacji;
- wyszukiwarka organizacji/impres; docenianie przez prezentacje dobrych efektów współpracy;
- ustalenie kanałów przepływu informacji.

W drugiej płaszczyźnie skupiono się na analizie 2 obszarów.

- Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych. Zdaniem uczestników bariery w tej dziedzinie to: mało przejrzyste, niejasne kryteria oceny, niejawnosc oceniania, brak wyników oceny (opisu), brak ogólnych zasad organizacji konkursu pomiędzy wydziałami UM, brak procedury odwoławczej, brak funduszy na własne wkłady finansowe oraz brak długofalowej (wieloletniej) polityki. To wszystko powoduje zniechęcenie wśród jeleniogórskich organizacji. W związku z tym uczestnicy spotkania zaproponowali:

- wspólne (JST i NGO) wypracowanie kryteriów oraz procedur konkursowych;
- promowanie konsolidacji i partnerstw NGO, przyznawanie w konkursach dodatkowych punktów za realizację zadań w partnerstwie;
- uzasadnienie wyboru ofert – edukację dla startujących w konkursach NGO, aby uzyskać wiedzę o tym, co następnym razem zrobić lepiej;
- przemyślenie sprawy wkładów własnych w konkursach.

- Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych.

W tym obszarze wskazano jedynie na zbyt małą liczbę projektów partnerskich JST-NGO. Natomiast do już istniejących przejawów wspierania niefinansowo trzeciego sektora zaproponowano dołączenie 8 rozwiązań:

- jawny terminarz i procedury przyznawania lokali i sprzętu dla NGO przez UM;
- ustalenie jasnych kryteriów stosowanych dla wszystkich;
- udostępnienie oceny wniosków do wglądu organizacji aplikujących;
- podanie uzasadnienia przyznania pomocy;
- zapewnienie bezpłatnej komunikacji w czasie trwania miejskich imprez;
- bezpłatne udostępnianie przez szkoły sal komputerowych i świetlic;
- utworzenie centrum wolontariatu;
- promowanie współpracy organizacji pozarządowych.

Do trzeciej płaszczyzny zostały wybrane 3 obszary:

1. System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych. Łączy się on tematycznie z poprzednio omawianym, lecz uczestnicy położyli tu nacisk na problemy leżące po stronie motywacyjnej i świadomościowej: brak poczucia wpływu, stereotypy i uprzedzenia, sympatie i antypatie (przez co system nie jest obiektywny) oraz brak upowszechniania wiedzy o systemie wspierania inicjatyw.
2. Partnerstwo lokalne zostało wybrane z uwagi na przejawy konfliktów między liderami organizacji i nieumiejętność zawierania kompromisów. Ponadto nie ma działań długofalowych, ale te, które są mają charakter cykliczny. Proponowane rozwiązania są dwojakie. Jedne dotyczą spraw organizacyjnych: utworzenie kalendarza działań i włączenie przedstawicieli NGO i środowisk naukowych do diagnozowania lokalnych problemów. Drugie - odnoszą się do sfery mentalnej: szacunek dla wszystkich partnerów, dążenie do zawierania kompromisów, praca nad

poprawą stosunków.

3. Wspieranie procesów integracji sektora organizacji pozarządowych.
Jeleniogórskie środowisko NGO jest w tym względzie na początku drogi, toteż na tym etapie bardzo potrzebuje pomocy ze strony JST. Dlatego zdaniem uczestników warsztatów ważne jest, aby:
- przynajmniej raz w roku odbywały się wspólne spotkania, służące prezentacji i promocji trzeciego sektora;
 - działały grupy branżowe i tematyczne współpracujące z JST.

4.2. Ocena jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi na terenie miasta Jelenia Góra (wyniki sondażu on-line).

W ramach projektu przewidziano przeprowadzenie sondażu on-line z zastosowaniem ankiety rekomendowanej przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Badanie miało na celu:

- a) ocenę jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w okresie ostatnich 12 miesięcy;
- b) identyfikację barier, które utrudniają rozwój tych relacji.

Wspomniana ankieta to narzędzie badawcze będące jednocześnie kwestionariuszem Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy i składała się z 5 części:

- ogólna ocena jakości współpracy;
- samorząd jako partner organizacji pozarządowych;
- organizacje pozarządowe jako partner samorządu;
- uwarunkowania oraz rezultaty współpracy JST z NGO;
- informacje o organizacji wypełniających ankietę.

Zaproszenie wystosowano do ponad 200 jeleniogórskich organizacji. Ostatecznie od lutego do sierpnia 2014 roku zgromadzono 54 ankiety. Nie było możliwe uzyskanie próbki reprezentacyjnej, gdyż z założenia udział w badaniach mieli wziąć tylko chętni. Stąd ważne, aby zaznaczyć, że **wnioskowanie można ograniczyć jedynie do faktów występowania pewnych zjawisk, a nie do ich nasilenia i rozmiarów.** W tym miejscu należy dodać, iż zgłaszane były uwagi związane z trudnościami pojawiającymi się przy wypełnianiu ankiet. Zdaniem niektórych respondentów pojęcia zastosowane w pytaniach były często niezrozumiałe (zbyt profesjonalne), niekiedy wieloznaczne lub też same pytania odnosiły się do problemów, w których respondenci nie czuli się kompetentni.

Ogólna ocena zakresu i jakości realizowanej współpracy.

Przy ocenie **zakresu współpracy** brano pod uwagę formy i intensywność realizowanej współpracy oraz obszary działalności organizacji. Wynosi ona **3,38**, natomiast ocena ogólna **jakości współpracy** – **3,57**. Ostatni wynik wymaga wyjaśnienia, gdyż jest on średnią wystawionych ocen, z których 51 % uznało współpracę za co najmniej dobrą, 35 % - za niejednoznaczną, a 13 % - za co najmniej złą. Ta złożoność oceny zapowiada dalsze wyniki, świadczące o dużym zróżnicowaniu opinii w jeleniogórskim środowisku trzeciego sektora.

Samorząd jako partner organizacji pozarządowych – ocena administracji

samorządowej przez organizacje pozarządowe.

W tej części, przy ocenie, uwzględniano działania władz na rzecz wspierania aktywności społecznej, ich postawę wobec NGO oraz wybrane działania JST w współpracy z NGO. Badani wystawili samorządowi ocenę umiarkowanie pozytywną. Wynosi ona **3,38** - w tym za aktywizowanie społeczności – 3,31, za stosunek do organizacji – 3,5, a za konkretne działania – 3,33. Stosunkowo najwyższy odsetek zadowolonych był w następujących aspektach współpracy: wola współdziałania (63%), poszanowanie zasady partnerstwa (57%), informowanie o planach i działaniach (57%), wsparcie niefinansowe (52%). Stosunkowo najwięcej niezadowolonych było z uwzględniania opinii NGO przy tworzeniu prawa, programów, strategii (26%), z pomocy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych (26%), z finansowania projektów (24%) i jawności i przejrzystości procedur (24%). Warto wypunktować fakt, iż w 6 kategoriach pojawiły się w granicach 40- 48% oceny „ani dobre, ani złe”, a więc niejednoznaczne. Dotyczy to jawności i przejrzystości procedur, diagnozowania problemów i potrzeb mieszkańców, uwzględniania opinii NGO, finansowania projektów, pomocy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych i wsparcia niefinansowego. Zaprezentowane wyniki świadczą o tym, że poziom zadowolenia organizacji pozarządowych w poszczególnych obszarach współpracy z JST jest bardzo zróżnicowany.

Organizacje pozarządowe jako partner samorządu – samoocena trzeciego sektora.

Na ogólną samoocenę organizacji pozarządowych złożyły się 3 oceny cząstkowe: aktywności społecznej (3,41), postawy wobec JST i innych partnerów (3,43) oraz działań NGO w wybranych obszarach (3,46); wynosi ona **3,43**. W tej części ankiety użyto podobnych elementów składowych postawy wobec partnera współpracy. Natomiast wybrane działania NGO podlegające ocenie to: diagnozowanie problemów i potrzeb klientów, wzajemne informowanie się o planach i działaniach, zaangażowanie w tworzenie prawa, programów i strategii, pozyskiwanie finansowania na działalność, korzystanie z mechanizmów wsparcia niefinansowego i dążenie do integracji środowiska pozarządowego. Trzy z wymienionych aktywności zyskały od 52 do 57% pozytywnych samoocen. Są to: pozyskiwanie finansowania, korzystanie ze wsparcia finansowego i działania na rzecz integracji. Podobnie jak przy ocenianiu samorządu badane organizacje wykazały się dużym zróżnicowaniem, o czym świadczy 7 przypadków ocen niejednoznacznych w granicach od 42 do 58%. Najkrytyczniej wypowiedziano się w sprawie zaangażowania trzeciego sektora w tworzenie prawa, programów i strategii (31%).

Uwarunkowania oraz rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Tu warto odnotować 2 wyniki. Jak się okazuje, niemal 2/3 badanych organizacji nie uznało wpływu współpracy trzeciego sektora z samorządem na dostępność i jakość usług publicznych za wystarczającą, by wystawić mu notę pozytywną. Ponadto dla niemal 60% z nich dotychczasowa współpraca nie stanowiła czynnika jednoznacznie wspomagającego rozwój własnej organizacji.

4.3. Wyniki uzupełniających badań jakościowych (wywiady pogłębione).

W tym badaniu nastawiono się na uzyskanie materiału empirycznego o charakterze ściśle jakościowym, dzięki któremu możliwe byłoby spojrzenie na badany problem z bliska. Można to porównać do badania pod mikroskopem wycinka jakiejś rzeczywistości w poszukiwaniu czegoś, co jest niezauważalne przy oglądzie ogólnym. Uzasadnienie wyboru tej techniki oraz całościowa, szczegółowa prezentacja wyników zostały umieszczone w Załącznikach. Należy przypomnieć, że jest to tylko próba stwierdzenia, że pewne zjawiska występują, bez określania, jakie mają rozmiary i natężenie.

Wyjątkowo trudno w sposób spójny przedstawić uzyskane wyniki, gdyż doświadczenia respondentów były bardzo różne. Ujawiło się to już przy dokonywaniu ogólnych ocen jakości relacji z samorządem. Rozłożyły się one po połowie. Zdecydowanie lub raczej usatysfakcjonowanych było 5 respondentów. Pełne zadowolenie wyraziło 2 przedstawiciele organizacji zajmujących się pomocą dla niepełnosprawnych. Pozostałe 3 osoby zgłosiły różne zastrzeżenia, mające równocześnie charakter postulatów naprawczych. Jednoznacznie niezadowoleni wypowiedzieli się w sposób emocjonalny. Wśród nich było 4 przedstawiciele organizacji działających w obszarze kultury oraz - 1 z organizacji sportowej. Niezależnie od pozytywnych czy negatywnych ocen w wypowiedziach pojawiły się dwa problemy:

- docenienia przez samorząd pracy stowarzyszeń;
- braku zainteresowania ze strony samorządu tym, jak organizacje sobie radzą.

Podobnie zróżnicowanie opinii ujawniło się w następnych częściach wywiadu. W bloku pytań dotyczących samorządu jako partnera dla trzeciego sektora poruszano problemy, które zawarte były w ankiecie on-line, a więc: 1) działania władz lokalnych na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców; 2) postawa wobec organizacji pozarządowych (gotowość do współpracy, zasada partnerstwa, jawność i przejrzystość procedur decyzyjnych); 3) wybrane działania JST.

Negatywnie o staraniach samorządu we wspieraniu aktywności społecznej wypowiedziało się 5 osób, a 7 - o znajomości realnych problemów społecznych i gotowości do ich wspólnego rozwiązywania. Ze względu na brak wiedzy o zamówieniach publicznych 6 osób nie potrafiło zająć stanowiska w tej sprawie. Połowa badanych miała zastrzeżenia do transparentności podejmowania decyzji dotyczących NGO, a 7 - nie zauważyło, żeby samorząd traktował ich organizacje partnersko.

Pozostałe pytania w omawianej części wywiadu odnosiły się do czterech wybranych działań JST: informowania o zmierzaniach, wsparcia finansowego i niefinansowego, pozyskiwania środków zewnętrznych oraz uwzględniania opinii NGO przy tworzeniu prawa, programów i strategii. Zarówno zadowoleni, jak i niezadowoleni z dostępu do informacji nt. zamierzeń samorządu wnosili swoje uwagi i zastrzeżenia. O możliwości pomocy przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych nie wiedziało 3 respondentów, a 6 - wprost wyznało, że jej nie uzyskało.

Spośród badanych organizacji 8 aplikowało o wsparcie ze strony Miasta, z tego 6 - je otrzymało. W wywiadzie 6 badanych przyznało, że nie wie czy samorząd uwzględnia opinie NGO, gdyż się tym nie interesowało. Natomiast 3 osoby stwierdziły, że władze samorządowe nie biorą w wystarczającym stopniu stanowiska

trzeciego sektora.

Spojrzenie na relacje JST i NGO w ankiecie on-line możliwe było z obydwu stron. Takie same rozwiązanie przyjęto w wywiadzie pogłębionym, lecz bardziej zmodyfikowano część odnoszącą się do samooceny organizacji pozarządowych jako partnera samorządu.

W odpowiedziach na pytania o gotowość do współdziałania jeleniogórskich organizacji z władzami lokalnymi oraz między sobą ujawniło się kilka problemów, świadczących o zróżnicowanych doświadczeniach. Na potrzebę wzajemnej wymiany informacji oraz szerszej integracji wskazała ponad połowa badanych, a 3 wypowiedzi miały zabarwienie konfrontacyjne. Jeleniogórskie środowisko NGO zdaniem wszystkich rozmówców potrzebuje wspólnych okazji do wzajemnego poznawania się, stąd najprawdopodobniej wypływa aprobatą dla czerwcowych targów organizacji pozarządowych na Pl. Ratuszowym.

Z rozmów wynika, że zaradność w pozyskiwaniu środków na działalność zależy w dużym stopniu od aspektu pokoleniowego, gdyż najbardziej skutecznymi są ludzie młodzi, dobrze poinformowani i niemający uprzedzeń. Osoby starsze, nierzadko będące podporą organizacji, którą kierują czują się czasami osamotnione i bezradne.

Samoocena zaangażowania trzeciego sektora w tworzenie lokalnego prawa była dwojaka. W tym przypadku, podobnie jak w wielu poprzednich było tyle samo ocen pozytywnych i negatywnych. Poza tym pojawiły się 2 odpowiedzi „nie wiem”. Uwzględniając wyniki z poprzedniej i w tym miejscu omawianej części wywiadu można wysunąć sugestię, iż udział jeleniogórskich NGO-sów w tworzeniu lokalnych polityk być może nie jest dla nich sprawą bardzo ważną. Niewykluczone, że niewystarczające zaangażowanie trzeciego sektora w dziedzinie konsultacyjno-doradczej wynika także z barier stojących po stronie samorządu zbyt mało zachęcającego do udziału w demokracji partycypacyjnej.

Dodatkowym walorem wywiadów pogłębionych stało się uwzględnienie stanowiska przedstawicieli samorządu; 3 pracowników wydziałów UM oraz 2 - jednostek samorządowych. Ich spojrzenie, najczęściej wyjaśniające krytyczne uwagi NGO-sów, pozwala na bardziej całościowy ogląd relacji JST-NGO. Pozwala to także na sformułowanie sugestii, iż w dużym stopniu, choć niewyłącznie, podłoże napięć ma charakter obiektywny.

V. ANALIZA SWOT WSPÓŁPRACY JST Z NGO W JELENIEJ GÓRZE

Metoda analizy SWOT służy tutaj do porządkowania informacji dotyczących współpracy jednostek samorządu z organizacjami pozarządowymi działającymi w Jeleniej Górze. Informacje zostały posegregowane dwuwymiarowo. W pierwszym wymiarze według kryterium przedmiotowego, uwzględniającego trzy płaszczyzny współpracy oraz osiem priorytetów uznanych za istotne. W drugim wymiarze według kategorii czynników decydujących o jakości współpracy. Wszystko to, co stanowi atut i zaletę analizowanej współpracy, uznano za mocne strony zjawiska (**Strengths**), natomiast to co stanowi barierę, wadę analizowanego zjawiska potraktowano jako słabe strony (**Weaknesses**). Zarówno atuty, jak i bariery obejmują cechy stanu obecnego. Szanse (**Opportunities**) to zdarzenia, które mogą zapewnić korzystne zmiany w badanym obszarze. Zagrożenia (**Treats**) to czynniki, które stwarzają niebezpieczeństwo niekorzystnej zmiany w relacjach stron współpracy. Mocne strony i szanse obejmują pozytywne cechy, natomiast słabe strony i zagrożenia – negatywne. Mocne i słabe strony współpracy to takie stany, na które strony (JST i NGO) mają wpływ.

Źródłami informacji do analizy relacji pomiędzy stronami współpracy były dane i informacje sprawozdawcze oraz opinie wyrażone:

- 1) w trakcie sześciu spotkań warsztatowych, w których każdorazowo uczestniczyło ok. 15 przedstawicieli samorządu i organizacji pozarządowych;
- 2) podczas sondażowych badań ilościowych z wykorzystaniem ankiety elektronicznej (od 54 respondentów);
- 3) w badaniach jakościowych w formie wywiadów pogłębionych (10 zbiorów informacji);
- 4) przez uczestników spotkań autodiagnostycznych.

Uporządkowane informacje według wymogów metodologicznych analizy SWOT prezentuje tabela V.1.

Tabela V.1. Analiza SWOT współpracy jednostek samorządu jeleniogórskiego i organizacji pozarządowych w 2014 roku

PŁASZCZYZNY WSPÓŁPRACY I Priorytety	MOCNE STRONY (ATUTY)	SŁABE STRONY (BARIERY)
I. WSPÓŁPRACA JST I NGO W ZAKRESIE TWORZENIA POLITYK PUBLICZNYCH	- świadomość potrzeby udziału NGO w tworzeniu polityk dla różnych grup społecznych;	- ograniczenie udziału NGO jedynie do zespołów doradczych prezydenta, które w odczuciu wielu organizacji nie są reprezentatywne;
1.1. Współpraca przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań	- w ograniczonym stopniu współpraca przy tworzeniu strategii rozwoju miasta i programów współpracy; - możliwość włączenia środowisk naukowych do	- brak zainteresowania stron współpracą przy diagnozowaniu; - słabe zaangażowanie NGO i JST w określaniu problemów do diagnozowania;

	współpracy przy określaniu i diagnozowaniu lokalnych problemów; - badanie potrzeb seniorów (X.2013 r.)	- partykularyzm środowiskowy; - brak mechanizmów motywujących wykonywanie cyklicznych diagnoz;
1.2. Wzajemne informowanie się o planach, zamierzeniach i kierunkach działania	- dobrowolność w wymianie informacji; - rozszerzenie grup docelowych działań społecznych; - publikowane kalendarze imprez; - chęć uczenia się wymiany informacji; - świadomość działań partnerów współpracy; - baza teleadresowa ułatwiająca dystrybucję informacji; - konsultacje społeczne dot. m.in. strategii rozwoju miasta, podziału budżetu partycypacyjnego, programu współpracy z organizacjami pozarządowymi	- brak czynników motywujących wymianę informacji; - nadmiar informacji, często tych samych z różnych źródeł; - brak jednej kompleksowej platformy informacyjnej; - obawy przed przejmowaniem pomysłów; - niedostosowanie kanałów komunikacji do możliwości odbioru przez adresatów; - zbyt późne informowanie o aktualnych projektach, planach i programach w Biuletynie Informacji Publicznej;
1.3. Uczestnictwo NGO w ocenie realizacji polityk i programów	- chęć uczestnictwa przedstawicieli NGO w ewaluacji polityk i programów; - sporadyczna interwencyjna kontrola społeczna;	- brak ze strony JST propozycji udziału NGO w reprezentatywnym zespole oceniającym; - pozorność ewaluacji dokonywanej przez organy doradcze władz samorządowych, będące w konflikcie interesów; - brak systematycznego monitoringu; - brak badań satysfakcji mieszkańców z efektów realizacji polityk publicznych;
II. WSPÓŁRACA JST I NGO W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH	- próby integracji działań NGO wokół zadań i problemów;	- przejawy konkurencji pomiędzy organizacjami zamiast kooperacji przedmiotowej;
2.1. Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych	- dostępność do konkursów na zadania zlecone, czasami ograniczona wymogiem posiadania wkładu własnego; - pomoc techniczna UM JG przy rozliczaniu projektów;	- wymóg posiadania przez NGO finansowego wkładu własnego; - brak instrumentów wsparcia finansowego w formie funduszy pożyczkowych i funduszu wkładów własnych;

	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość współpracy UM w trakcie realizacji i oceny rezultatów projektu; - wydzielenie z budżetu JST funduszu partycypacyjnego; - umowy wieloletnie przy realizacji stałych zadań publicznych; - powiązanie zadań publicznych z programem współpracy; - dobra współpraca MOPS z NGO w ramach wieloletnich umów na realizację zadań publicznych (pomoc społeczna, świadczenie usług opiekuńczych); 	<ul style="list-style-type: none"> - zróżnicowane i mało przejrzyste kryteria oceny wniosków projektowych; - brak jawności procesu oceniania i brak uzasadnień wyników oceny; - brak standardów realizacji zadań publicznych; - brak procedur kontroli realizacji zadań publicznych;
2.2. Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość bezpłatnego korzystania z lokalu, sal i sprzętu udostępnionego przez JST; - korzystne zasady umieszczania informacji na stronach samorządu; - przyjmowanie przez prezydenta patronatu nad ważnymi imprezami organizowanymi przez NGO; - dostępne doradztwo Urzędu w zakresie tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych; - pomoc merytoryczna JST w trakcie realizacji zadania publicznego; 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone wykorzystywanie przez NGO sieci kontaktów samorządu, zwłaszcza: współpracy z mediami, z partnerami samorządu w regionie, kraju i za granicą; - brak jawnych procedur przyznawania lokali, sal i sprzętu dla NGO przez JST;
III. INFRASTRUKTURA WSPÓŁRACY, TWORZENIE WARUNKÓW DO SPOŁECZNEJ AKTYWNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> - kluczowa koordynacyjna rola Wydziału Dialogu i Spraw Społecznych w koordynowaniu relacji JST – NGO; - duża liczba organizacji pozarządowych o szerokim zakresie przedmiotowym działań; 	<ul style="list-style-type: none"> - nieufność organizacji pozarządowych wobec procesów integracyjnych;
3.1. System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> - organizacyjno-merytoryczne wsparcie organizacji pozarządowych: Wydział Dialogu i Spraw Społecznych, RCWIP, Stowarzyszenie 	<ul style="list-style-type: none"> - słabe motywacje uczestnictwa i korzystania z wsparcia organizacyjno-merytorycznego; - brak upowszechniania

	„Pegaz“, Fundacja „Jagniątków“;	wiedzy o systemie wspierania inicjatyw obywatelskich; - brak poczucia wpływu na aktywność członków organizacji; - brak kontaktów kooperacyjnych pomiędzy lokalnymi, krajowymi i zagranicznymi organizacjami pozarządowymi;
3.2. Wspieranie procesów integracji sektora organizacji pozarządowych	- istnienie „parasolowych“ organizacji stowarzyszających NGO (np. Sejmik ON, Forum OON); - kształtowanie się nowych niesformalizowanych związków NGO (np. Dom 7 Marzeń); - dążenie do integracji NGO w zakresie kompetencji wewnątrzsektorowej (klastry NGO); - wspólne organizowanie konsultacji, problemowych grup roboczych do realizacji zadań, imprez integracyjnych; - sprawna komunikacja wirtualna (internet); - istnienie Rady Pożytku Publicznego;	- stereotypy i uprzedzenia, sympatie i antypatie wobec wiodących organizacji; - konflikt interesów u członków Rady Pożytku Publicznego; - brak przejrzystych procedur dotyczących wzajemnej współpracy JST i NGO oraz zasad uczestnictwa organizacji pozarządowych w konsultowaniu projektów aktów prawa miejscowego, w procesie diagnozowania problemów lokalnych, wdrażania polityk publicznych i realizacji zadań publicznych;
3.3. Partnerstwo lokalne	- siła przebicia we wspólnym działaniu;	- konflikt pomiędzy liderami NGO o silnej osobowości; - brak umiejętności zawierania kompromisów; - brak działań długofalowych.

WSZYSTKIE PŁASZCZYZNY I PRIORYTETY	SZANSE ROZWOJOWE	ZAGROŻENIA
	1. Trwałe umiejscowienie funduszu partycypacyjnego w strukturze budżetu samorządowego; obligatoryjne tworzenie tych funduszy w podstawowych JST. 2. Rozwój form trójsektorowej współpracy partnerskiej.	1. Każdorazowa zmiana władzy samorządowej. 2. Wzrost postaw roszczeniowych w społeczeństwie. 3. Spowolnienie rozwoju gospodarczego.

	<p>3. Podstawy prawne powoływania branżowych zespołów doradczych NGO wspomagających podejmowanie decyzji przez JST.</p> <p>4. Tworzenie wieloletnich programów współpracy.</p> <p>5. Budowa systemu kontraktacji zadań publicznych na zestandaryzowane usługi publiczne w ramach wieloletnich umów.</p>	
--	---	--

Źródło: opracowanie własne.

Mocne strony wskazują na pozytywne aspekty współpracy pomiędzy JST i NGO w Jeleniej Górze. Chociaż jest ich dużo, to jednak w jednostkowej statycznej analizie nie jest możliwe określenie kierunków i dynamiki zmian. W subiektywnym odczuciu autorów stan obecny jest więcej niż dostateczny. Sieć powiązań sprzyjających poprawnej współpracy stron rozbudowuje się, chociaż w wielu dziedzinach jest w fazie początkowej, zapewne nie satysfakcjonującej żadnej ze stron współpracy.

Słabe strony charakteryzują natomiast bariery utrudniające współpracę pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Większość z nich wyartykułowana jest przez przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy chętnie i liczniej niż przedstawiciele samorządu uczestniczyli w badaniach bezpośrednich: w warsztatach, spotkaniach autodiagnostycznych, badaniach ilościowych on-line. Nie przeszkodziło to przedstawicielom NGO na krytyczną samoocenę postaw sprzyjających powstawaniu barier we współpracy.

Zbiór doświadczeń zaprezentowany w górnej części tabeli analizy SWOT z uwzględnieniem czynników stwarzających szanse rozwojowe oraz zagrażających satysfakcjonującej współpracy (dolna część tabeli V.1) pozwolił na sformułowanie rekomendacji istotnych działań. Mogą one przyczynić się do rozwoju sieci pozytywnych powiązań pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi sprzyjających realizacji polityk publicznych.

VI. REKOMENDACJE

Poniższe rekomendacje stanowią zbiór postulowanych działań JST i NGO wzmacniających atuty dotychczasowej współpracy oraz wskazujące na środki i metody przewyższania istniejących barier w tej współpracy z uwzględnieniem płaszczyzn i wybranych priorytetów. Dodatkowym uzupełnieniem jest wskazanie na szanse, jakie mogą pojawić się w otoczeniu, a których wykorzystanie wzmocnić może skuteczność działania w zakresie współpracy pomiędzy JST i NGO oraz pozwoli uniknąć zagrożeń, które mogą utrudniać tę współpracę.

6.1. Płaszczyzna I. Współpraca JST i NGO w zakresie tworzenia polityk publicznych.

Priorytet 1.1. Współpraca przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań.

- Powołanie zespołu badań społecznych pracującego nad rocznym planem badań i działań niezbędnych do sformułowania cyklicznej diagnozy, w tym określenia wskaźników potrzebnych do przeprowadzenia diagnozy.
- Budowa sieci współpracy pomiędzy NGO, JST, środowiskiem naukowym, biznesem na płaszczyźnie merytorycznej. W perspektywie utworzenie węzłów badawczych w dziedzinie społecznej.
- Ustalenie zasad diagnozowania problemów lokalnych z udziałem NGO.
- Przeprowadzanie szkoleń i treningów dla przedstawicieli NGO i urzędników dotyczących roli oraz znaczenia konsultacji.

Priorytet 1.2. Wzajemne informowanie się o planach, zamierzeniach i kierunkach działania.

- Zbudowanie kompleksowej interaktywnej platformy informacyjnej dostępnej dla NGO i JST.
- Zapraszanie przez JST przedstawicieli organizacji pozarządowych na spotkania dotyczące strategii, planów, programów budżetów, inwestycji.
- Wypracowanie zasad i kryteriów włączania przedstawicieli NGO do zespołów tworzących strategię i programy w mieście, włączanie tychże przedstawicieli NGO do zespołów planistycznych z zastosowaniem zasady braku konfliktu interesów.
- Wypracowanie metodologii tworzenia i konsultacji dokumentów planistycznych z udziałem NGO.
- Coroczna prezentacja dobrych praktyk współpracy pomiędzy NGO i JST.

Priorytet 1.3. Uczestnictwo NGO w ocenie realizacji polityk i programów.

- Tworzenie strategii, planów i programów tak, aby była możliwa ich ewaluacja wg przyjętych wskaźników.
- Powoływanie przedstawicieli organizacji pozarządowych do udziału w reprezentatywnych zespołach oceniających wnioski projektowe oraz realizację polityk i programów, z zastosowaniem zasady braku konfliktu interesów. Wprowadzenie systematycznego monitoringu.
- Cykliczne (co 2-4 lata) prowadzenie badań satysfakcji mieszkańców z efektów realizacji polityk publicznych.

- Publikowanie ocen realizowanych programów i strategii miasta.

6.2. Płaszczyzna II. Współpraca JST i NGO w zakresie realizacji zadań publicznych.

Priorytet 2.1. Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych.

- Utworzenie funduszu pożyczkowego na wkład własny.
- Opracowanie jednolitych standardów oceny wniosków projektowych, dających możliwość odwołania się od decyzji.
- Opracowanie standardów realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.
- Wprowadzenie umów wieloletnich dla zadań, które są niezbędne dla realizacji zaplanowanych programów a corocznie realizowane są według tego samego schematu.
- Wprowadzenie w Urzędzie Miasta ujednoczonych procedur kontroli zadań publicznych realizowanych z z wykorzystaniem form finansowych.

Priorytet 2.2. Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych.

- Włączenie NGO w sieć kontaktów samorządu z mediami, partnerami krajowymi i międzynarodowymi.
- Określenie procedur wspomagania niefinansowego organizacji pozarządowych, z uwzględnieniem jasnych kryteriów i uzasadnienia.
- Utworzenie centrum wolontariatu.
- Skatalogowanie i upublicznienie możliwych form niefinansowej współpracy w odniesieniu do poszczególnych jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego w Jeleniej Górze.
- Wprowadzenie w Urzędzie Miasta ujednoczonych procedur kontroli zadań publicznych realizowanych z z wykorzystaniem form niefinansowych.

6.3. Płaszczyzna III. Infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności.

Priorytet 3.1. System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych.

- Upowszechnienie wiedzy o systemie wspierania inicjatyw obywatelskich.
- Coroczne organizowanie tygodnia organizacji pozarządowych.
- Organizacja lokalnych targów NGO oraz wspieranie udziału w krajowych i euroregionalnych targach.
- Tworzenie grup roboczych do realizacji zadań publicznych, oceny ich efektywności, do formułowania celów i środków polityk publicznych.
- Stworzenie punktu informacji z pełną bazą danych dot. zasobów, oferty, możliwości skorzystania z infrastruktury, miejsc gdzie NGO mogą uzyskać pomoc, kalendarza imprez, wydarzeń organizowanych przez różne organizacje.
- Informowanie przez NGO, co zrobiono w ramach środków publicznych, stworzenie bazy aktywności.
- Opracowanie w Urzędzie Miasta zasad i sposobu tworzenia i koordynowania projektów partnerskich z udziałem organizacji pozarządowych.
- Reorganizacja Wydziału Dialogu Społecznego w Urzędzie Miasta Jeleniej Góry,

w tym m.in.: stworzenie przy obecnym biurze typu *open space* właściwej, wydzielonej przestrzeni do rozmowy przedstawicieli NGO i Wydziału; ustalenie godzin dyżurów pracowników Wydziału w sprawach organizacji pozarządowych lub wyznaczenie z pracowników wydziału „urzędnika pierwszego kontaktu“, który zajmie się udzieleniem podstawowych informacji, wskazaniem właściwej procedury i/lub skierowaniem przedstawiciela NGO do właściwej JST bądź współpracującej organizacji sieciującej-wspierania NGO w mieście (a który w mniejszym stopniu obarczony będzie realizacją zadań bieżących).

Priorytet 3.2. Wspieranie procesów integracji sektora organizacji.

- Opracowanie przejrzystych procedur dotyczących wzajemnej współpracy JST i NGO oraz zasad uczestnictwa organizacji pozarządowych w konsultowaniu projektów aktów prawa miejscowego, w procesie diagnozowania problemów lokalnych, wdrażania polityk publicznych i realizacji zadań publicznych.
- Stworzenie przejrzystego systemu doboru członków rady pożytku publicznego (wylimitowanie sprzeczności interesów, dbałość o zachowanie bezstronności i transparentności działań RDPP).
- Określenie zasad i sposobów współpracy Rady Pożytku Publicznego z już działającymi zespołami.
- Organizowanie corocznego spotkania władz miejskich, z Prezydentem Miasta na czele, z jeleniogórskimi NGO, które poświęcone będzie wyłącznie działalności organizacji pozarządowych i ich współpracy z JST w Jeleniej Górze. Zapraszanie na to spotkanie przedstawicieli wszystkich organizacji pozarządowych w mieście.

Priorytet 3.3. Partnerstwo lokalne.

- Eliminacja przejawów konkurencji.
- Dążenie do integracji wokół zadań.
- Unikanie partykularyzmów środowiskowych.

W powyższym zestawieniu rekomendowanych działań w obszarze współpracy JST i NGO nie określano horyzontów czasowych realizacji tych działań. Każde z nich może mieć inny okres realizacji i termin osiągnięcia celu. Te parametry powinny być dokładnie określone w krótkookresowych (2-3 lata) programach i rocznych planach współpracy zawierających harmonogram realizacyjny z uwzględnieniem czasu, miejsca i podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie zadań.

VII. SŁOWNICZEK POJĘĆ

Analiza SWOT – metoda porządkowania informacji według kryteriów: atuty i słabe strony, opisujące cechy stanu obecnego oraz szanse i zagrożenia, czyli zdarzenia, które mogą wpłynąć na zmiany w badanym obszarze.

Instytucja kultury – jednostka organizacyjna sektora finansów publicznych zajmująca się upowszechnianiem kultury.

Jednostka budżetowa – jednostka organizacyjna sektora finansów publicznych

nieposiadająca osobowości prawnej. Wszystkie swoje wydatki pokrywa bezpośrednio z budżetu, a wszystkie jej dochody odprowadzane są na rachunek budżetu państwa lub na rachunek JST.

JST – skrót od **jednostka samorządu terytorialnego** – wyodrębniona prawnie organizacja społeczności lokalnej stanowiąca formę administracji publicznej, powstała na mocy prawa krajowego, w ramach której mieszkańcy tworzą względnie samodzielnie decydują o realizacji zadań administracyjnych, wynikających z potrzeb tej wspólnoty na danym terytorium i w wymiarze dozwolonym przez ustawy samorządowi. W diagnozie skrót JST oznacza Jelenią Górę - miasto na prawach powiatu.

NGO – skrót od angielskiego „non-governmental organization”, określenie organizacji pozarządowej (w tekście diagnozy skrót ten czasem odnosi się również do organizacji pozarządowych w liczbie mnogiej, mimo, że w wersji angielskiej liczba mnoga zapisywana w formie “NGO's”).

Organizacja pozarządowa – prywatna organizacja obywatelska działająca na rzecz wybranego interesu publicznego, której celem nie jest osiągnięcie zysku

Organizacja pożytku publicznego (OPP) – organizacja prowadząca działalność pożytku publicznego przez co najmniej dwa lata - w obszarach tzw. pożytku publicznego, które zostały określone ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która jednocześnie spełnia kryteria, dotyczące m.in. kontroli w organizacji, jawności działania, dzięki czemu może korzystać z kilku przywilejów (m.in. możliwość otrzymywania: 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, zleceń realizacji zadań publicznych od administracji publicznej). Status OPP nadaje organizacji wydział gospodarczy KRS sądu rejonowego.

Podmioty ekonomii społecznej - przedsiębiorstwa i organizacje mające na celu wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej), których zyski z działalności gospodarczej reinwestowane są w cele społeczne lub we wspólnotę, a nie służą maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców bądź właścicieli.

Spółdzielnia socjalna – podmiot prawny łączący cechy przedsiębiorstwa oraz organizacji pozarządowej. Spółdzielnia socjalna musi posiadać co najmniej 50% członków należących do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem spółdzielni jest wg ustawy przywrócenie jej członków do życia społecznego i aktywności na rynku pracy.

Węzły badawcze – zespoły osób reprezentujących różne dziedziny naukowe zainteresowane rozwiązaniem konkretnych problemów społecznych, ekonomicznych, technicznych, medycznych itp.

Zakład budżetowy - jednostka organizacyjna sektora finansów publicznych, która odpłatnie wykonuje wyodrębnione zadania i pokrywa koszty swojej działalności z przychodów własnych.

VIII. LISTA ORGANIZACJI ZAANGAŻOWANYCH W PROJEKT

AEROKLUB JELENIOGÓRSKI
Dom Pomocy Społecznej POGODNA JESIEŃ
Filharmonia Dolnośląska w Jeleniej Górze
Fundacja AKTYWNI XXI
Fundacja AKTYWNI-KREATYWNI
Fundacja BARWY DZIECIŃSTWA
Fundacja BLIŻEJ GWIAZD
Fundacja EUDAJMONIA
Fundacja Jesteśmy Solidarni
Fundacja OBRAZY BEZ GRANIC
Fundacja POMAGAM ŻYĆ INNYM
Fundacja Psychoonkologii TU I TERAZ
Fundacja RÓWNOWAGA
Fundacja ZAMEK CHUDÓW
INTERCLUB FEMINA
Jeleniogórski Klub SHIDOKAN KARATE
Jeleniogórski Oddział Ruchu Społecznego Niezależna Inicjatywa NIE
Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej – KSIĄŻNICA KARKONOSKA
Jeleniogórskie Stowarzyszenie Pomocy Szkole
Jeleniogórskie Stowarzyszenie Profesjonalistów Obrotu Nieruchomościami
Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne
Jeleniogórskie Towarzystwo Muzyczne im. Ludomira Różyckiego
Karkonoski Klub Sportowy Jelenia Góra
Karkonoski Klub Techniki i Racjonalizacji
Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
Karkonoskie Stowarzyszenie Cyklistów
Karkonoskie Stowarzyszenie Edukacyjne U ERAZMA I PANKRACEGO
Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie NADZIEJA
Klub Piłki Ręcznej Jelenia Góra
Klub Sportowy SET
Liga Ochrony Przyrody w Jeleniej Górze z/s w Piechowicach
Miasto Jelenia Góra
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych
Muzeum Karkonoskie
Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego SUDETY ZACHODNIE
Polski Czerwony Krzyż DOK Delegatura w Jeleniej Górze
Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Zgorzelcu
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy
Polski Związek Głuchych Koło Terenowe
Polski Związek Łowiecki Zarząd Okręgowy
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Rejonowy w Jeleniej Górze
Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
Rada Stowarzyszeń Osób Chorych, Niepełnosprawnych i Seniorów
Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych Biuro Regionalne w Jeleniej Górze

Regionalny Związek Pszczelarzy
Samodzielne Koło Terenowe nr 72 Społeczne Towarzystwo Oświatowe
SPZOZ Szpital Specjalistyczny MSW CUMiPZ PRZEDWIOŚNIE W KOWARACH
Stowarzyszenie CIVIS EUROPAE
Stowarzyszenie GILDIA Przewodników Sudeckich
Stowarzyszenie GOLF CLUB JELENIA GÓRA
Stowarzyszenie JAK Jeleniogórska Alternatywa Kulturalna
Stowarzyszenie JELENIOGÓRSKA PROMENADA BOBRU
Stowarzyszenie JELENIOGÓRSKA STREFA FOTOGRAFII
Stowarzyszenie JELENIOGÓRSKI OKRĘG JU-JITSU
Stowarzyszenie Jeleniogórskiej Młodzieży ALL-TERNATYWA
Stowarzyszenie Klub Żeglarski HORYZONT
Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych PRZED SIEBIE
Stowarzyszenie Mieszkańców i Sympatyków Alei Wojska Polskiego SAWPJG
Stowarzyszenie Muzyczno-Wydawnicze KLASSIK MODERN
Stowarzyszenie NASZE RIO
Stowarzyszenie Niedosłyszących LIRA
Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych POMOCNA DŁOŃ
Stowarzyszenie PEGAZ
Stowarzyszenie PIECHOWICE
Stowarzyszenie Pracowników Technicznych
Stowarzyszenie RAZEM DLA KOMARNA
Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych ŚWIATEŁKO
Stowarzyszenie SKALNY MOST
Stowarzyszenie STOKUR
Stowarzyszenie Śpiewacze, Chór Kameralny COLLEGIUM MUSICUM Jelenia Góra
Stowarzyszenie WIEŻA KSIĄŻĘCA W SIEDLEĆCINIE
Sudecki Klub Wysokogórski
Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka
Towarzystwo Izersko-Karkonoskie
Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo Wschodnich
Towarzystwo Miłośników Muzyki
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy
Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Uzdolnionej Artystycznie ARS
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu Wydział EZiT w Jeleniej Górze
Urząd Miasta Jelenia Góra
Zarząd Rejonowy Związku Żołnierzy Wojska Polskiego w Jeleniej Górze
Zespół Aktywności Społecznej
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
ZHP CHORAĞIEW DOLNOŚLĄSKA Hufiec Karkonosze
Zrzeszenie Handlu i Usług
Związek Sybiraków Oddział Jelenia Góra

IX. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1.

Wykaz jednostek organizacyjnych Miasta Jeleniej Góry (na dzień 24.08.2014)

1. JEDNOSTKI BUDŻETOWE:

Urząd Miasta Jelenia Góra;
Straż Miejska w Jeleniej Górze;
Żłobek Miejski w Jeleniej Górze;
Miejskie Przedszkole Nr 2;
Miejskie Przedszkole Nr 4;
Miejskie Przedszkole Nr 10;
Miejskie Przedszkole Nr 11 „Krasnala Hałabały” w Jeleniej Górze;
Miejskie Przedszkole Nr 13;
Miejskie Integracyjne Przedszkole Nr 14 w Jeleniej Górze;
Miejskie Przedszkole Nr 19 imienia Kubusia Puchatka;
Miejskie Przedszkole Nr 27 "Okraślaczek" w Jeleniej Górze;;
Bursa Szkolna Nr 1 w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Bolesława Chrobrego w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Mikołaja Kopernika w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowa Nr 5 w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Włodzimierza Puchalskiego w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowej Nr 7 w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Władysława Broniewskiego w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowa Nr 11 im. Fryderyka Chopina w Jeleniej Górze;
Szkoła Podstawowa Nr 13 im. Komisji Edukacji Narodowej w Jeleniej Górze;
Zespół Szkoły Podstawowej Nr 15 i Gimnazjum Nr 5 w Jeleniej Górze;
Gimnazjum Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Jeleniej Górze;
Gimnazjum Nr 4 w Jeleniej Górze im. Noblistów Polskich;
Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Jeleniej Górze;
Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Jeleniej Górze;
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze;
Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze;
Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum Nr 3 w Jeleniej Górze;
Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 2 w Jeleniej Górze;
Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych i Bursy Szkolnej w Jeleniej Górze;
Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych im. Stanisława Wyspiańskiego w Jeleniej Górze;
Zespół Szkół Technicznych "Mechanik" w Jeleniej Górze;
Centrum Kształcenia Ustawicznego w Jeleniej Górze;
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze;
Centrum Opieki nad Dzieckiem "Dąbrówka" w Jeleniej Górze;
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Dąbrówka 1" w Jeleniej Górze;
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Dąbrówka 2" w Jeleniej Górze;
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Dąbrówka 3" w Jeleniej Górze;
Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze;
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze;

Międzyszkolny Ośrodek Sportu;
Młodzieżowy Dom Kultury w Jeleniej Górze;
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze;
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze;
Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze;
Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze.

2. ZAKŁADY BUDŻETOWE:

Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze;
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Jeleniej Górze.

3. INSTYTUCJE KULTURY:

Biuro Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze;
Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej "Książnica Karkonoska";
Jeleniogórskie Centrum Kultury w Jeleniej Górze;
Miejski Dom Kultury „Muflon” w Jeleniej Górze;
Muzeum Miejskie „Dom Gerharta Hauptmanna” w Jeleniej Górze;
Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze;
Osiedlowy Dom Kultury w Jeleniej Górze;
Przystań Twórcza – Cieplickie Centrum Kultury w Jeleniej Górze;
Teatr im. Cypriana Kamila Norwida w Jeleniej Górze;
Zdrowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze.

4. SPÓŁKI Z WIĘKSZOŚCIOWYM UDZIAŁEM MIASTA JELENIA GÓRA:

Jeleniogórskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
Miejski Zakład Komunikacyjny spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Jeleniej Górze;
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej - Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "WODNIK" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
Termy Cieplickie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Załącznik nr 2. Notatki ze spotkań diagnozujących (I-VI).

I SPOTKANIE DIAGNOZUJĄCE PODSUMOWANIE

Notatka z 18.02.2014 r.

„Modelowa współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze”. Pierwsze spotkanie dotyczące diagnozy odbyło się w sali warsztatowej Hotelu „Fenix” w dniu 18.02.2014 r. W spotkaniu wzięło udział 11 organizacji i 4 instytucje (łącznie 15 osób). Uczestnicy otrzymali materiały merytoryczne oraz warsztatowe (notatnik, teczka, długopis). Został również zapewniony poczęstunek.

Na wstępie uczestnikom przybliżono zarys projektu oraz działań, jakie będą realizowane. Następnie zabrał głos Naczelnik Wydziału Dialogu i Spraw Społecznych przedstawiając ocenę współpracy Urzędu Miasta Jelenia Góra

z organizacjami pozarządowymi.

W dyskusji, jaka nastąpiła po wystąpieniu Pana Naczelnika, określono główne problemy z jakimi zetknęli się obecni przedstawiciele instytucji oraz organizacji. Wnioski i spostrzeżenia ze spotkania zostały spisane przez członka grupy roboczej.

II SPOTKANIE DIAGNOZUJĄCE PODSUMOWANIE

Termin: 29.04.2014r.

Miejsce: Hotel Fenix ul. 1 Maja 88, 58-500 Jelenia Góra

Uczestnicy: W spotkaniu uczestniczyło 26 przedstawicieli: jeleniogórskich NGO, pracownicy UM Jelenia Góra, przedstawiciele instytucji publicznych oraz członków grupy roboczej.

Ekspert/Moderator: dr Agata Bulicz- socjolog, nauczycielka akademicka, trener i doradczyni Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, współautorka dokumentów strategicznych m.in. dla jednostek samorządu terytorialnego, ukończyła studia z Samorządu Terytorialnego i Gospodarki Lokalnej na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Szkołę Trenerów Modelu Współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.

Sprawozdawca: pracownik Fundacji Jagniątek.

Cel spotkania diagnozującego: ocena jakości współpracy międzysektorowej.

Metody pracy: aktywne: dyskusja, praca w grupach.

Rezultaty spotkania:

1. Życzenia uczestników spotkania dla siebie, NGO, miasta Jeleniej Góry:

- zniesienie barier architektonicznych utrudniających poruszanie się osobom niepełnosprawnym,
- dobrych włodarzy,
- więcej młodych ludzi,
- możliwości pozyskiwania funduszy,
- możliwości rozwoju organizacji,
- większej liczby inicjatyw,
- większej liczby wydarzeń dla emerytów,
- rozwój turystyki,
- żeby imprezy kulturalne były bardziej dostępne pod kątem finansowym,
 - projekt uwzględniający profilaktykę badania słuchu
 - aby miasto dostrzegło problemy dzielnic,
 - rozwój instytucji, promocja, dotarcie do większej liczny osób,
 - „ładnie mieszkać”,
 - rozwoju miasta,
 - dużo zwiedzających i dobrych wystaw,
 - jasności prawnych, dla miasta dobrych włodarzy,
 - pamięć, „wciągnięcie” młodzieży, wzbudzenie w nich lokalnego patriotyzmu,
 - pozyskanie funduszy na działania,
 - oddolne [poformalne] szerzenie kultury,
 - imprez dla seniorów,
 - imprez na „kieszki” seniora,
 - pomoc seniorom i aktywnym kobietom, działania prozdrowotne,

- zaopatrzenie medyczne,
- stabilnych kontaktów
- rewitalizacja kamienic

2. Atuty jeleniogórskich NGO:

- różnorodność działań,
- szeroki wachlarz aktywności,
- silne osobowości w szeregach NGOów,
- dążenie do integracji NGOów w zakresie kompetencji wewnątrz sektorowej (klastry NGO),
- chęć do zmiany wizerunku Jeleniej Góry,
- świadomość oddolnych problemów lokalnej społeczności.

3. Relacje pomiędzy JST a NGO w Jeleniej Górze:

- otwartość na dialog (niezależnie od rezultatu rozmowy)- JST,
- profesjonalizm (realizowanie zadań) odpowiedzialność niektórych NGO,
- profesjonalizm (WIEDZA) i doświadczenie pracowników JST,
- sprawna komunikacja wirtualna (Internet) JST.

4. Propozycje zmian we współpracy JST z NGO

- stworzenie przejrzystego systemu doboru członków rady pożytku publicznego (wyeliminowanie sprzeczności), (bezstronność i transparentność działań RDPP),
- poszerzenie i wzbogacenie kanałów informacji na linii JST-NGO np.: publikacje nieelektroniczne,
- ujednoczenie standardów oceny wniosków składanych w JST przez NGO
- informacja o konkursach [jakie? kiedy?],
- wspólna praca nad kryteriami oceny wniosków,
- stworzenie punktu inf. z pełną bazą danych dot. zasobów, oferty, możliwości skorzystania z infrastruktury, miejsc gdzie NGO mogą uzyskać pomoc, kalendarza imprez, wydarzeń organizowanych przez różne organizacje - informacje od NGO, co zrobiono w ramach środków publicznych - baza aktywności.

III SPOTKANIE DIAGNOZUJĄCE PODSUMOWANIE

Termin: 28.05.2014r.

Miejsce: Hotel Fenix ul. 1 Maja 88, 58-500 Jelenia Góra

Uczestnicy: W spotkaniu uczestniczyło 14 przedstawicieli: jeleniogórskich NGO, pracownicy UM Jelenia Góra, przedstawiciele instytucji publicznych oraz członków grupy roboczej.

Ekspert/Moderator: dr Agata Bulicz- socjolog, nauczycielka akademicka, trenerka i doradczynie Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, współautorka dokumentów strategicznych m.in. dla jednostek samorządu terytorialnego, ukończyła studia z Samorządu Terytorialnego i Gospodarki Lokalnej na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Szkołę Trenerów Modelu Współpracy administracji publicznej z organizacjami

pozarządowymi.

Sprawozdawca: pracownik Fundacji Jagniątek.

Cel spotkania diagnozującego: ustalenie priorytetowych obszarów oceny.

Metody pracy: aktywne: dyskusja, praca w grupach.

Przebieg spotkania:

1. Oczekiwania i zobowiązania uczestników spotkania.

2. Omówienie płaszczyzn modelu współpracy:

– Płaszczyzna I- Współpraca JST (jednostek samorządu terytorialnego) i NGO (organizacji pozarządowych) w zakresie tworzenia polityk publicznych.

– Płaszczyzna II- Współpraca JST (jednostek samorządu terytorialnego) i NGO (organizacji pozarządowych) w zakresie realizacji zadań publicznych.

– Płaszczyzna III- infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności.

3. Wybór priorytetowych obszarów:

– Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych (wkład ludzki) - 2 głosy

– Współpraca JST i NGO przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań (większa siła w badaniu grup a nie pojedynczych osób - 3 głosy

– System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych (mentalność NGO i JST, podejście ludzi) - 1 osoba

– Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych (wspólna praca nad oceną składanych wniosków, budżet partycypacyjny)

– Wspieranie procesów integracji sektora organizacji pozarządowych (konstelacje, forum, grupy robocze) - 1 osoba

– Wzajemne informowanie się o planach, zamierzeniach i kierunkach działania - 6 osób

– Uczestnictwo NGO w ocenie realizacji polityk i programów (współtworzenie, wychodzimy poza swoją organizację) - 4 osoby

– Partnerstwo lokalne (sztuka wspólnego mianownika, poczucie bezpieczeństwa) - 4 osoby.

IV SPOTKANIE DIAGNOZUJĄCE PODSUMOWANIE

Termin: 02.07.2014r.

Miejsce: Hotel Fenix ul. 1 Maja 88, 58-500 Jelenia Góra

Uczestnicy: W spotkaniu uczestniczyło 18 przedstawicieli: jeleniogórskich NGO, pracowników UM Jelenia Góra, przedstawicieli instytucji publicznych oraz członków grupy roboczej.

Ekspert/Moderator: dr Agata Bulicz- socjolog, nauczycielka akademicka, trenerka i doradczynie Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, współautorka dokumentów strategicznych m.in. dla jednostek samorządu terytorialnego, ukończyła studia z Samorządu Terytorialnego i Gospodarki Lokalnej na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Szkołę Trenerów Modelu Współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.

Sprawozdawca: pracownik Fundacji Jagniątek.

Cel spotkania diagnozującego: ocena priorytetowych obszarów oceny.

Metody pracy: aktywne: dyskusja, praca w grupach.

Przebieg spotkania:

1. Podsumowanie III diagnozującego.
2. Ćwiczenie wprowadzające dot. zagospodarowania przestrzeni publicznej.
3. Ocena priorytetowych obszarów oceny:

Priorytet	Atuty	Bariery
1. Wzajemne informowanie się o planach	<ul style="list-style-type: none"> • Każdy może • Użyczymy się wymiany doświadczeń • Kalendarz imprez • Grupy docelowe • Integracja wokół zadań • Eliminacja przejawów konkurencji • Świadomość działań drugiej strony • Współpraca NGO i JST 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak jednej platformy aktywności • Nadmiar informacji • Obawa przed przejmowaniem pomysłów • Brak przepływu informacji JST- NGO
2. Uczestnictwo NGO w ocenie realizacji polityk i programów	<ul style="list-style-type: none"> • Chęć uczestnictwa • Badanie stanu potrzeb seniorów X'2013 • Motywator urzędników • Kontrola społeczna 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak uczestnictwa • Pozorność • Brak zainteresowania • Czas
4. Partnerstwo lokalne	<ul style="list-style-type: none"> • Siła przebiccia we wspólnym działaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • Konflikt liderów • Brak kompromisów • Cykliczność (brak działań długofalowych)
5. Współpraca JST i NGO przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań	<ul style="list-style-type: none"> • W ograniczonym stopniu współpraca przy tworzeniu strategii rozwoju i programu współpracy • Możliwość włączenia środowisk naukowych do współpracy przy diagnozowaniu lokalnych problemów 	<ul style="list-style-type: none"> • Małe zaangażowanie NGO i JST • Brak zainteresowania współpracą przy diagnozowaniu problemów • Partykularyzm środowiskowy
6. Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych	<ul style="list-style-type: none"> • Dzięki współpracy możliwość wykorzystania np. lokalu, nagłośnienia itp. (od miasta) • Patronat • Udzielanie porad (tworzenie NGO, rozliczanie) • Istnienie Rady Pożytku Publicznego • Promocja poprzez www.jeleniagora.pl działań NGO 	<ul style="list-style-type: none"> • Mało projektów partnerskich NGO- JST

7. System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> • Wydział Dialogu Społecznego • Pracownicy • Dom „7” • Kompetencje Urzędników • Chęć współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak poczucia wpływu • Brak upowszechniania wiedzy o systemie wspierania inicjatyw obywatelskich • Stereotypy i uprzedzenia • Sympatie i antypatie (system nie jest obiektywny)
8. Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych	<ul style="list-style-type: none"> • Mamy konkursy • Pomoc w rozliczeniu przez UMJG • Możliwość współpracy nad oceną • Jest budżet partycypacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • Mało przejrzyste kryteria oceny • Brak polityki długofalowej (wieloletniej) • Niejasna ocena • Jawność oceniania • Brak wyników oceny (opisu) • Zniechęcenie • Brak ogólnych zasad organizacji i oceny konkursów (pomiędzy wydziałami) • Brak procedury odwoławczej • Brak funduszy na wkłady własne finansowe

V i VI SPOTKANIE DIAGNOZUJĄCE PODSUMOWANIE

Termin: 10 i 25.09.2014r.

Miejsce: Hotel Fenix ul. 1 Maja 88, 58-500 Jelenia Góra

Uczestnicy: W spotkaniach uczestniczyło 27 przedstawicieli: jeleniogórskich NGO, pracowników UM Jelenia Góra, przedstawicieli instytucji publicznych oraz członków grupy roboczej.

Ekspert/Moderator: dr Agata Bulicz- socjolog, nauczycielka akademicka, trenerka i doradczyni Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, współautorka dokumentów strategicznych m.in. dla jednostek samorządu terytorialnego, ukończyła studia z Samorządu Terytorialnego i Gospodarki Lokalnej na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Szkołę Trenerów Modelu Współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.

Sprawozdawca: pracownik Fundacji Jagińtków.

Cel spotkania diagnozującego: ustalenie rekomendacji do poszczególnych priorytetów o ocena współpracy.

Metody pracy: aktywne: dyskusja, praca w grupach.

Przebieg spotkania:

1. Ćwiczenie dobra diagnoza jest jak:

- Wytyczne do podjęcia pracy
- Kompleksowym opracowaniem działań współpracy obszarów polityki publicznej i działań obywatelskich
- Prześwietlenie promieniami - X
- Wyświetla obecny stan danego zjawiska
- Nie leczy
- Nie szkodzi (odpowiednio przeprowadzona)
- Daje możliwość opracowania zaleceń, jak poprawić stan pacjenta
- Dobra diagnoza jest jak drogowskaz dalszych działań
- Obraz, który mogą objąć (ogarniać) wzrokiem tj. czytelna
- Barwna
- Przedstawiająca coś
- Dająca do myślenia i refleksji
- Podstawa do podjęcia leczenia w przypadku niedomagania
- Podstawa do podtrzymania dobrego stanu „objektu diagnozy”
- Musi być do bólu uczciwa i solidna badawczo
- Jak dobry starter
- Wiemy, co robimy
- Wskazuje
- Wskazuje drogę do działania
- Stan obecny prawdziwy
- Obraz aktywów i pasywów społeczności lokalnej
- Podstawa fundament dalszych działań
- Wskazówka postępowania
- Paragraf, czytelny jasny i oddający rzeczywistość.

2. Praca w grupach dotycząca ustalenia rekomendacji.

PRIORYTETY	ATUTY	BARIERY	REKOMENDACJE
1. Wzajemne informowanie się o planach (budowanie zaufania i kultury współpracy)	<ul style="list-style-type: none"> - Każdy może się włączyć - Uczymy się wymiany doświadczeń - Kalendarz imprez - Grupy docelowe - Integracja wokół zadań - Eliminacja przejawów konkurencji - Świadomość działań drugiej strony - Współpraca NGO i JST 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak jednej platformy aktywności - Nadmiar informacji - Obawa przed przejmowaniem pomysłów - Brak przepływu informacji JST-NGO 	<ul style="list-style-type: none"> - Usprawnienie powiadamiania NGO (z dużym wyprzedzeniem, co najmniej na 2 tygodnie przed wydarzeniem/ spotkaniem, w sytuacjach wyjątkowych informacja powinna być przekazywana niezwłocznie) - Zapraszanie na spotkania dot. planów, zamierzeń i strategii, - Zaktualizowanie bazy NGO przez same NGO - Poinformowanie o możliwości zamieszczania informacji o swoich działaniach na stronie UM JG oraz w jednostkach organizacyjnych miasta np. wyświetlacz w Książnicy Karkonoskiej

PRIORYTETY	ATUTY	BARIERY	REKOMENDACJE
			<ul style="list-style-type: none"> – Podział zakładki na obszary działania na stronie JST → <i>do omówienia w grupach tematycznych</i> – Wyszukiwarka organizacji/ imprez – Docenienie wzajemnej współpracy projektowej i partnerskiej NGO przez prezentację i publikację takich przykładów współpracy na stronie UMJG i dobrych efektów tej współpracy – Ustalenie kanałów przepływu informacji → <i>do omówienia w grupach tematycznych</i>
	<p>Do przemyślenia: promocja Trzeciego Sektora w Jeleniej Górze, informowanie mieszkańców o ofercie NGO skierowanej do społeczności lokalnej, informacje w mediach, pokazywanie istotnej roli funkcjonowania NGO w mieście, na jego rzecz i na rzecz mieszkańców, Instytucja Rzecznika jeleniogórskich NGO?</p>		
2. Uczestnictwo NGO w ocenie realizacji polityk i programów	<ul style="list-style-type: none"> – Chęć uczestnictwa – Badanie stanu potrzeb seniorów X'2013 – Motywator urzędników – Kontrola społeczna 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak uczestnictwa – Pozorność – Brak zainteresowania – Czas 	<ul style="list-style-type: none"> – Zachęta do uczestnictwa i pogłębianie świadomości – Zapraszanie NGO do udziału w procesie oceny realizacji programów, strategii i polityk lokalnych – Wzajemna edukacja (JST i NGO) o roli ewaluacji i monitoringu w realizacji polityk publicznych – Pogłębianie zaufania i nawiązanie współpracy – Pokazywanie dobrych praktyk – Optymalizowanie czasu składnia uwag, uwzględnianie i dostosowywanie ram czasowych do sytuacji
3. Partnerstwo lokalne	<ul style="list-style-type: none"> – Siła przebicia we wspólnym działaniu 	<ul style="list-style-type: none"> – Konflikt liderów – Brak kompromisów – Cykliczność (brak działań długofalowych) 	<ul style="list-style-type: none"> – Dążenie do zawarcia kompromisów – Praca nad poprawą stosunków/ wzajemnych relacji UMJG i NGO – Utworzenie kalendarza działań (przetestowanie kalendarza Google) – Szacunek dla wszystkich partnerów – Włącznie przedstawicieli NGO i środowisk naukowych do diagnozowania lokalnych problemów
4. Współpraca JST i NGO przy diagnozowaniu	<ul style="list-style-type: none"> – W ograniczonym stopniu współpraca przy tworzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> – Małe zaangażowanie NGO i JST 	<ul style="list-style-type: none"> – Włącznie przedstawicieli NGO i środowisk naukowych do diagnozowania lokalnych

PRIORYTETY	ATUTY	BARIERY	REKOMENDACJE
lokalnych problemów i wyzwań	<p>strategii rozwoju i programu współpracy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Możliwość włączenia środowisk naukowych do współpracy przy diagnozowaniu lokalnych problemów 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak zainteresowania współpracą przy diagnozowaniu problemów - Partykularyzm środowiskowy 	<p>problemów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie sieci współpracy na płaszczyźnie merytorycznej pomiędzy NGO, środowiskami naukowymi i biznesem (węzły badawcze)
5. Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych	<ul style="list-style-type: none"> - Dzięki współpracy możliwość wykorzystania np. lokalu, nagłośnienia itp. (od miasta) - Patronat - Udzielanie porad (tworzenie NGO, rozliczanie) - Istnienie Rady Pożytku Publicznego - Promocja poprzez www.jeleniagora.pl działań NGO 	<ul style="list-style-type: none"> - Mało projektów partnerskich NGO- JST 	<ul style="list-style-type: none"> - Jawny terminarz i procedury przyznawania lokali i sprzętu dla NGO przez UMJG - Podanie uzasadnienia przyznania - Ustalenie jasnych kryteriów stosowanych dla wszystkich, - Udostępnianie oceny wniosków do wglądu organizacji aplikujących - Promowanie współpracy organizacji - Usprawnienie funkcjonowania RDPP (wypracowanie regulaminy, wyznaczenie celów działania, usprawnienie komunikacji pomiędzy RDPP a jeleniogórskimi NGO) - Modernizacja systemu finansowania i przyznawania środków - Zapewnienie bezpłatnej komunikacji w czasie trwania imprez dla NGO, które są organizatorami - Udostępnianie przez szkoły bezpłatnie sal komputerowych, świetlic dla NGO - Utworzenie centrum wolontariatu.
6. System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> - Wydział Dialogu Społecznego - Pracownicy - Dom „7” - Kompetencje Urzędników - Chęć współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak poczucia wpływu - Brak upowszechniania wiedzy o systemie wspierania inicjatyw obywatelskich - Stereotypy i uprzedzenia - Sympatie i antypatie (system nie 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja tygodnia NGO - Organizacja Targów NGO - Organizacja szkoleń i warsztatów - Organizacja grup roboczych

PRIORYTETY	ATUTY	BARIERY	REKOMENDACJE
		jest obiektywny)	
7. Realizacja zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych	<ul style="list-style-type: none"> -Mamy konkursy -Pomoc w rozliczeniu przez UMJG -Możliwość współpracy nad oceną -Jest budżet partycypacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> - Mało przejrzyste kryteria oceny - Brak polityki długofalowej (wieloletniej) - Niejasna ocena - Jawność oceniania - Brak wyników oceny (opisu) - Zniechęcenie - Brak ogólnych zasad organizacji i oceny konkursów (pomiędzy wydziałami) - Brak procedury odwoławczej - Brak funduszy na wkłady własne finansowe 	<ul style="list-style-type: none"> - Wspólne (JST i NGO) wypracowanie kryteriów konkursowych oraz procedur konkursowych - Promowanie konsolidacji i partnerstw NGO, przyznawanie w konkursach dodatkowych punktów za realizację zadań w partnerstwie - Uzasadnienie wyboru ofert - Edukacja dla startujących w konkursach NGO. Wiedza, co zrobić następnym razem lepiej - Przemysłenie konkursów na wkłady własne

3. Oceny współpracy jeleniogórskich organizacji pozarządowych z Urzędem Miasta Jelenia Góra.

Płaszczyzna współpracy	Ocena	Opis ułatwiający ustalenie oceny	(Przykładowe oceny)
Tworzenie polityk publicznych	1 – nie współpracuje się nam dobrze	Nie diagnozujemy wspólnie problemów i potrzeb mieszkańców, nie wymieniamy się informacjami, nie współtworzymy/konsultujemy istotnych dokumentów, aktów prawa lokalnego, program współpracy to fasada.	3
	2 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki</i>	
	3 – współpracuje się średnio	Czasem współpracujemy ze sobą, ale nieregularnie. Nie wszystkie polityki (w tym dokumenty, prawo lokalne itp.) podlegają konsultacjom. Programy współpracy, choć istnieją, to nie satysfakcjonują jednej ze stron, są sztapowe – nie do końca odzwierciedlają lokalne potrzeby, nie zawsze przekładają się na realia.	
	4 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki</i>	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Wspólnie tworzymy wszystkie ważne polityki i dokumenty, konsultujemy je, wymieniamy się informacjami. Programy współpracy odzwierciedlają prawdziwe relacje między nami i gwarantują ich poprawność.	

Realizacja	1 – nie	Samorząd prawie nie organizuje konkursów ani nie zleca organizacjom	3
------------	---------	---	---

zadań publicznych	współpracuje się nam dobrze	prawie żadnych zadań. Administracja nie wspiera też organizacji w żaden inny sposób, czy to poprzez udostępnianie lokali, czy innego rodzaju pomocy pozafinansowej. Organizacje nie uczestniczą też w ocenie realizacji zadań. Zupełnie nie są zawierane formalne partnerstwa dla rozwiązywania wspólnych problemów.	(3,5)
	2 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki</i>	
	3 – współpracuje się średnio	Organizowane są nieliczne konkursy dla organizacji pozarządowych, zadania publiczne są też zlecane w innych trybach. Samorząd współpracuje tylko w niektórych dziedzinach, choć mógłby angażować organizacje w większym zakresie. Sporadycznie udzielane jest wsparcie majątkowe (np. udostępnianie pomieszczeń itp.). Samorząd unika angażowania organizacji w ocenę zadań, sporadycznie zdarza się zawiązywanie partnerstw dla rozwiązania wspólnych problemów.	
	4 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki</i>	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Samorząd regularnie prowadzi konkursy dla organizacji pozarządowych, zleca też zadania publiczne w inny sposób. Co więcej, organizacje realizują zadania w bardzo różnych obszarach. W co najmniej kilku z nich istnieje stabilna współpraca, zawiązywane są formalne partnerstwa w różnych sprawach. Organizacje współuczestniczą w ocenie realizacji zadań publicznych	

Rozwijanie infrastruktury współpracy	1 – nie współpracuje się nam dobrze	Organizacje w zasadzie nie mają szans uzyskać pomocy od samorządu – lokalu, porad, konsultacji. Nie istnieją żadne instrumenty wspierania pozarządowej infrastruktury (np. fundusz pożyczkowy czy centrum wspierania organizacji itp.). Nie istnieje baza lokalnych organizacji.	3
	2 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 1-ki lub 3-ki</i>	
	3 – współpracuje się średnio	Samorząd udziela pewnego wsparcia miejscowym organizacjom. Urzędnicy od czasu do czasu organizują szkolenia i udzielają organizacjom porady. Istnieje gremium/zespół, który można określić jako lokalna rada działalności pożytku publicznego, nie pracuje on (ona) jednak zbyt intensywnie. Tylko niektóre organizacje mają realną szansę skorzystać z innych form wsparcia – lokali, sal konferencyjnych, promocji swoich działań poprzez media samorządowe itp.	
	4 – ocena pośrednia	<i>Wystawiamy, jeśli trudno zgodzić się co do 3-ki lub 5-ki</i>	
	5 – współpracuje się nam bardzo dobrze	Samorząd inwestuje w rozwój organizacji na swoim terenie. Organizuje dla nich szkolenia, udziela wsparcia merytorycznego (np. porad prawnych), pomaga w organizacji konferencji, przedstawiciele administracji uczestniczą w spotkaniach środowisk pozarządowych. Organizacje mogą liczyć na pomoc, gdy chcą rozszerzyć swoją działalność, współpracować z innymi samorządami. Intensywnie działa lokalna rada pożytku publicznego/zespoły/fora konsultacyjne itp.	

Płaszczyzna współpracy	Czy w NASZYM samorządzie istnieje tego typu rozwiązanie?	Jeśli dane rozwiązanie występuje, wpisz „X”
Tworzenie polityk publicznych	– Samorząd dysponuje danymi nt. bezrobocia, warunków mieszkaniowych, aktywności obywatelskiej na swoim terenie.	X
	– Istnieje wspólny samorządowo/pozarządowy zespół ds. diagnozowania problemów lokalnych.	
	– Samorząd dysponuje <u>aktualną</u> bazą teled adresową organizacji działających na swoim terenie.	X (tak sobie aktualną)
	– Na stronach internetowych samorządu istnieje miejsce, w którym organizacje mogą zamieszczać informacje.	X
	– Samorząd i organizacje wspólnie, w ramach regularnych spotkań ustalają najważniejsze kierunki polityki lokalnej, omawiając przy tym	

	również kwestie finansowe.	
	– Istnieje jawny, spisany sposób postępowania/procedura tworzenia strategii, programów, planów, pozwalający organizacjom na zgłaszanie własnych projektów uchwał, a tym samym na wpływanie na kształt polityk publicznych.	
	– Większość organizacji aktywnie uczestniczy w konsultacjach planów, strategii, programów opisujących miejscowe polityki publiczne.	
	– Większość planów, strategii i programów jest konsultowana z organizacjami pozarządowymi.	Formalnie jest, jednak większość NGO w konsultacjach nie uczestniczy
	– Kształt dokumentów, uchwał opisujących lokalne polityki podlega konsultacjom co najmniej dwojakiego rodzaju (np. konsultacjom pisemnym i wysłuchaniu).	
	– Wyniki tych konsultacji są publikowane wraz z uzasadnieniem przyjętych/odrzuconych propozycji i uwag.	
	– Istnieje roczny program współpracy z organizacjami, w którym ujęte są również zasady współpracy przy realizacji lokalnych polityk publicznych.	X
	– Tworząc polityki publiczne, organizacje współpracują z samorządem w ramach zespołów problemowych, rad, forów, komisji konkursowych, komitetów sterujących itp.	
	– Plany, strategie, programy są opracowywane tak, żeby była możliwa ich ewaluacja według wcześniej przyjętych wskaźników. Organizacje uczestniczą w ewaluacji planów, strategii i programów.	Tak/ Nie (zdania są podzielone)
	– Organizacje i samorząd monitorują realizację planów, strategii, programów.	
	– Samorząd upowszechnia wyniki ewaluacji realizowanych przez siebie lokalnych polityk publicznych.	

Realizacja zadań publicznych	– Organizacje pozarządowe wykonują powierzane im zadania publiczne według ustalonych standardów.	X
	– Podpisywane są wieloletnie umowy na realizację zadań publicznych przez organizacje.	X (mało jest takich umów)
	– Program współpracy określa, które zadania publiczne są zlecane organizacjom w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a które w innych trybach (np. zamówień publicznych).	
	– Istnieją jawne, spisane zasady organizacji konkursów, precyzujące m.in. zasady wyboru komisji konkursowych, warunki składania wspólnych ofert przez organizacje, czy kryteria wyboru ofert.	
	– Samorząd umożliwia organizacjom korzystanie z majątku komunalnego, publicznej infrastruktury, pomocy jednostek organizacyjnych samorządu. Obowiązują w tym zakresie przejrzyste procedury.	X (nie ma przejrzystych procedur)
	– Samorząd udziela organizacjom wsparcia merytorycznego (udziela informacji, szkoli, doradza) w zakresie realizacji zadań publicznych (np. ich rozliczania).	Tak/ Nie (zdania są podzielone)
	– Organizacje pozarządowe realizując zadania publiczne promują ich rezultaty we współpracy z samorządem (np. strona www, patronaty).	
	– Realizując zadania publiczne, organizacje współpracują z samorządem w ramach zespołów problemowych, rad, forów, komitetów sterujących itp.	
	– W samorządzie istnieje procedura zawierania partnerstw w celu realizacji zadań publicznych i jest zawarta w programie współpracy.	
	– Istnieją ogólnodostępne reguły realizacji zadań w trybie inicjatywy	X

	lokalnej.	
Rozwijanie infrastruktury współpracy	– W programie współpracy z organizacjami jest zadanie przewidujące działania na rzecz rozwoju organizacji i inicjatyw obywatelskich poprzez szkolenia, doradztwo i animacje.	X
	– Istnieje co najmniej jedno z rozwiązań stanowiących instytucjonalne wsparcie organizacji – możliwość udzielania pożyczek/gwarancji organizacjom lub fundusz wkładu własnego, centrum organizacji pozarządowych.	(Dom 7 Marzeń – początek działań)
	– W samorządzie jest osoba odpowiedzialna za współpracę z organizacjami pozarządowymi, np. pełnomocnik ds. organizacji współpracy z organizacjami.	X
	– Samorząd wspiera rozwój wolontariatu i inicjatyw obywatelskich podejmowanych przez mieszkańców.	
	– Samorząd wspiera i uczestniczy przynajmniej raz w roku w plenarnym spotkaniu miejscowych organizacji.	
	– Istnieje lokalna federacja, sieć, związek lokalnych organizacji pozarządowych (lub oddział większej sieciowej organizacji).	
	– Samorząd i organizacje wspólnie promują swoje działania w ramach lokalnych wydarzeń (np. festynów).	X
	– Istnieje dokument określający politykę samorządu w zakresie tworzenia i działania partnerstw lokalnych z udziałem organizacji pozarządowych.	
– Między organizacjami a samorządem istnieje formalnie zawiązane partnerstwo.	X	

Załącznik nr 3. Raport z sondażu on-line. Jelenia Góra 2014

OCENA JAKOŚCI WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA TERENIE MIASTA JELENIA GÓRA

Metodologia i okoliczności przeprowadzania sondażu

Fundacja „Jagniątków” w partnerstwie z miastem Jelenia Góra i Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych w ramach projektu „Modelowa współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze” przeprowadziła sondaż mający na celu ocenę jakości współpracy samorządu z organizacjami trzeciego sektora na terenie Jelenie Góry.

Zaproszenie do wzięcia udziału w sondażu skierowano drogą mailową do wszystkich organizacji pozarządowych znajdujących się w bazie teleadresowej Urzędu Miasta Jelenia Góra. Było ich przeszło 200. Sondaż przeprowadzono zasadniczo on-line w okresie od lutego do sierpnia 2014 r. Ponadto pracownicy Fundacji podczas spotkań z przedstawicielami innych organizacji pozarządowych zebrali kilka wypełnionych kwestionariuszy w postaci papierowej i sami umieścili pochodzące z nich informacje w bazie danych. Zgromadzono w ten sposób 54 ankiety, przy czym 3 spośród nich zawierają identyczne odpowiedzi na wszystkie pytania. W dalszych obliczeniach i analizach przyjęto jednak, że pochodzą one z różnych źródeł, np. od „siostrzanych” organizacji działających w tym samym obszarze, być może wspólnie, i mających ten sam ogląd rzeczywistości. Założenie to ma charakter arbitralny i trudno je zweryfikować, lecz podobnie byłoby z założeniem przeciwnym.

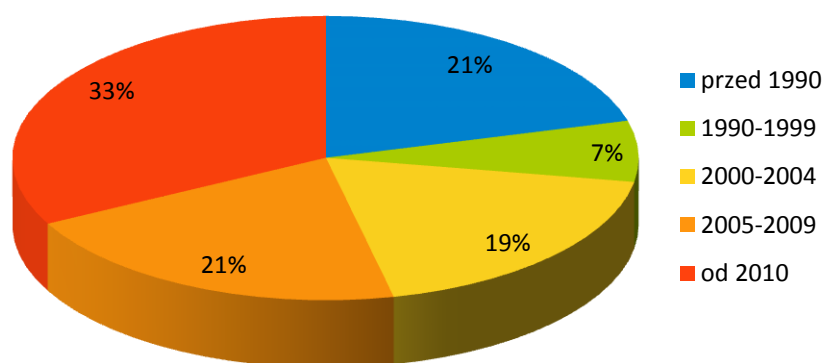
Jako narzędzie badawcze wykorzystano kwestionariusz Lokalnego Indeksu Jakości Współpracy, przygotowany w ramach projektu „Model współpracy

administracji publicznej i organizacji pozarządowych - wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”. Kwestionariusz składał się z 5 części, zatytułowanych kolejno: ogólna ocena jakości współpracy, samorząd jako partner organizacji samorządowych, organizacje samorządowe jako partner samorządu, uwarunkowania oraz rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, informacje o organizacji wypełniającej ankietę. Spośród pytań ponumerowanych od 1 do 19 (faktycznie pełne wypełnienie kwestionariusza wymagało udzielenia 37 odpowiedzi) zdecydowana większość miała charakter zamknięty, formę tabelaryczną i ujednoliconą, pięciostopniową kafeterię odpowiedzi. W tym miejscu należy wspomnieć, że pracownicy Fundacji „Jagniątków” często spotykali się z sygnałami o kłopotach, jakie sprawia badanym wypełnienie kwestionariusza. Najczęściej zgłaszano, że pytania są dla respondentów niezrozumiałe. Mimo to w pierwszych czterech częściach niemal nie zdarzają się braki danych. W pytaniach metryczkowych natomiast odsetek braków danych osiąga nawet 20-30%, dlatego też rozkłady wieku, zasięgu i obszaru działania, liczby pracowników i aktywnych członków badanych organizacji obarczone być mogą znacznym błędem.

Procedura i harmonogram oceny jakości współpracy przeprowadzanej w ramach projektu „Modelowa współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze” różni się od zaproponowanego w LIJW, w szczególności inną rolę pełnią dane uzyskane za pomocą sondażu w całości proces oceny. Nie miało to jednak istotnego wpływu na rzetelność sondażu i kształt niniejszego raportu. Na koniec: w obliczeniach i analizach posłużono się metodologią LIJW.

Organizacje biorące udział w badaniu

Obraz organizacji biorących udział w badaniu zarysować można jedynie z zastrzeżeniem sformułowanym powyżej. W sondażu wypowiedziały się przede wszystkim organizacje dość młode, lokalne i małe. Spośród tych, które podały datę powstania, 33% ma nie więcej niż 4 lata, a 53% nie więcej niż 9. Przed rokiem 2000

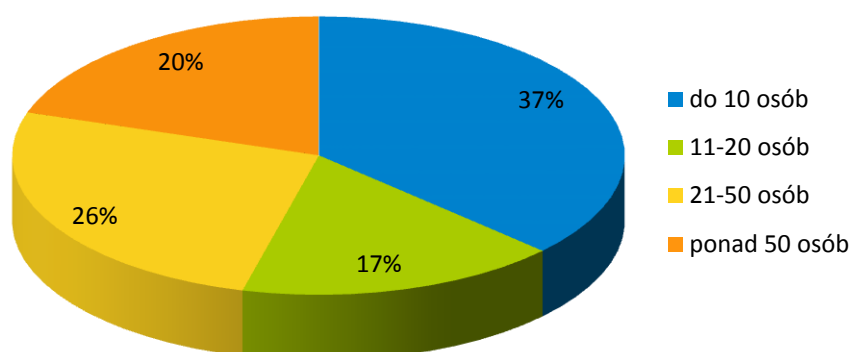
Rok powstania badanych organizacji
powstało 28% badanych organizacji, przed 1990 – 21%.

Jako zasięg swojego działania 63% organizacji podało miasto Jelenia Góra

(powiat grodzki), 33% województwo, 30% zaś kraj i zagranicę.

Niewiele spośród organizacji zatrudnia liczną kadre. Największa pod względem wielkości zatrudnienia zadeklarowała 200 pracowników na umowę o pracę; kolejna 18 pracowników na umowę o pracę i 12 na umowę-zlecenie lub umowę o dzieło. Cztery kolejne organizacje zatrudniają na wszystkie z wymienionych typów umów odpowiednio 12, 11, 10 i 7 osób, pozostałe natomiast dysponują nie więcej niż 4 pracownikami i współpracownikami. Umowy wolontariackie także nie są powszechnie wykorzystywane przez badane podmioty. Z jedną spośród organizacji związanych jest taką umową 30 wolontariuszy, z dwiema po 10, z pozostałymi maksymalnie 5 osób. Większość uczestników badania nie korzysta z wolontariatu.

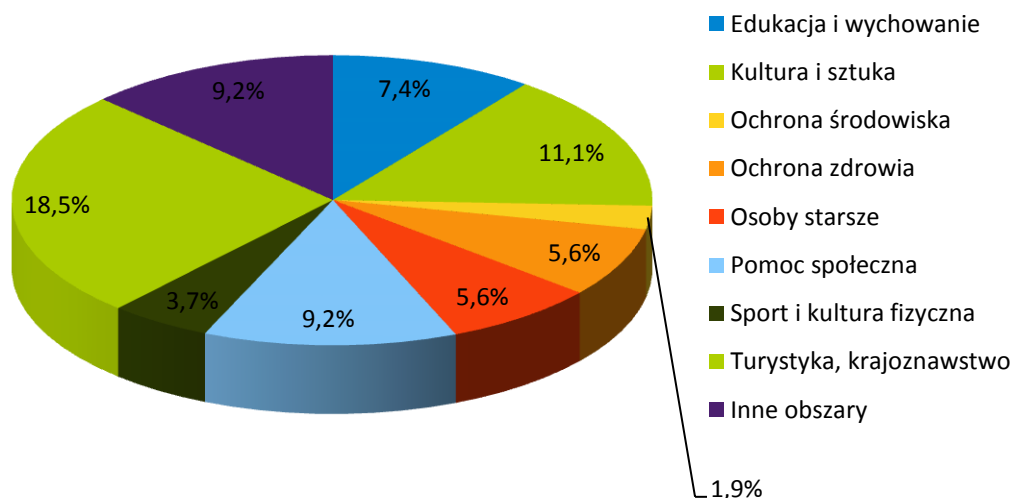
Podział ze względu na liczbę członków aktywnych w ostatnim roku przedstawia się następująco: do 10 członków – 37% organizacji, 11-20 członków –

Liczba aktywnych członków organizacji

17%, 21-50 członków – 26%, powyżej 50 członków – 20%.

Rozkład organizacji biorących udział w badaniu ze względu na zadeklarowany główny obszar działania przedstawia poniższy wykres.

Obszar działalności badanych organizacji

Ogólna ocena zakresu i jakości realizowanej współpracy

Ocena zakresu współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a administracją samorządową uwzględnia w LIJW trzy składowe: formy realizowanej współpracy, intensywność współpracy oraz obszary działalności organizacji. Składowe te zostaną omówione kolejno.

Spośród 54 organizacji pozarządowych, które wzięły udział w sondażu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy z Urzędem Miasta Jelenia Góra lub podległymi mu jednostkami współpracowało aż 48 (tj. 88% badanych). W rozbiciu na poszczególne rodzaje współpracy:

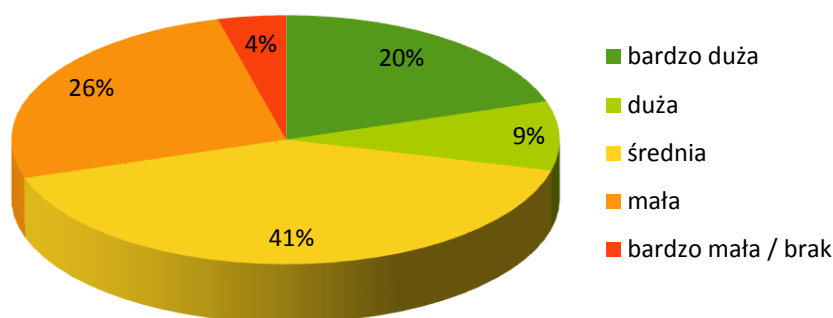
- 39 (czyli 72% wszystkich) współpracowała przy tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, programów lub strategii;
- 33 (tj. 61%) współpracowało przy realizacji zadań publicznych;
- 39 (72%) korzystało ze wsparcia niefinansowego samorządu.

W każdy z wymienionych rodzajów współpracy z samorządem zaangażowanych było więc średnio ponad 2/3 ankietowanych podmiotów. Z kolei 43% organizacji współpracowało z we wszystkich trzech formach, co według metodologii LIJW odpowiada ocenie zakresu współpracy JST-NGO 3,29 w skali od 1 do 5. Ocena ta jest tym wyższa, im większy odsetek organizacji współpracuje z samorządem w każdej z wymienionych form, tzn. zarówno uczestniczy w tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, programów lub strategii, realizuje zadania publiczne, jak i korzysta ze wsparcia niefinansowego samorządu. Minimalna ocena (1 pkt.) przyznawana jest, gdy żadna z organizacji nie współpracuje z samorządem we wszystkich trzech formach jednocześnie, maksymalna zaś (5 pkt.) – kiedy we wszystkich trzech formach współpracuje z samorządem co najmniej 75% organizacji.

Intensywność współpracy w ostatnim roku oceniana była przeważnie jako „średnia” – odpowiedź tę wskazały w sondażu 22 organizacje (44%). Bardzo dużą intensywność zadeklarowało 11 organizacji (20%), dużą – 5 (9%), natomiast małą 14 (26%), a bardzo małą lub brak współpracy tylko 2 (4%). Przyjmując zaproponowaną w narzędziu do oceny jakości współpracy samorządu

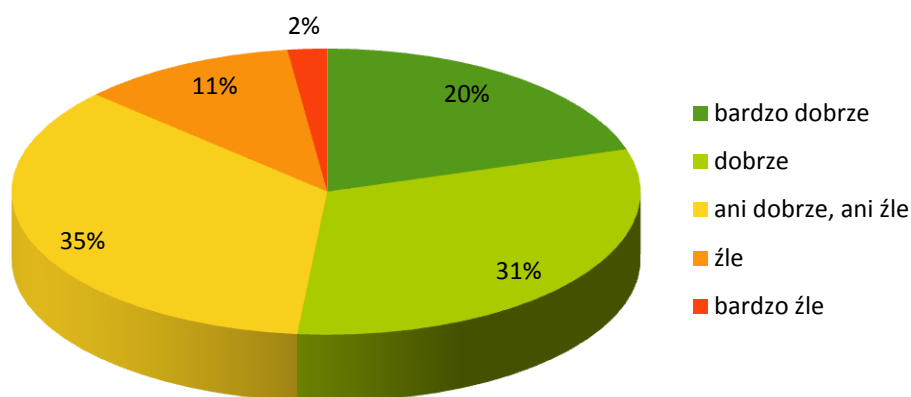
z organizacjami pozarządowymi metodę przeliczania wskazań na punkty (intensywność bardzo duża – 5 pkt., duża – 4 pkt., itd. do 1 pkt. za bardzo niską intensywność lub brak współpracy), średnia ocen wyniosła więc 3,17. Oceniając obszary działalności organizacji pozarządowych w LIJW, przyznaje się punkty za każdy obszar (z 16 ustalonych w modelu), w którym działa co najmniej 5% organizacji pozarządowych z danego terenu. Przyjmuje się, że minimalna ocena (1 pkt.) oznacza, że liczba takich obszarów wynosi 0, maksymalna zaś (5 pkt.) – że jest ich co najmniej 12. Wynik dla badanych organizacji to 8, czemu odpowiada ocena 3,67.

Całościowa ocena zakresu realizowanej współpracy, stanowiąca średnią

arytmetyczną omówionych powyżej składowych, wynosi zatem **3,38**.

Jakość współpracy w ostatnich 12 miesiącach co piąta organizacja biorąca udział w sondażu oceniła jako „bardzo dobrą”, a prawie co trzecia jako „dobrą”. Jedynie 13% wyraziło o niej negatywne zdanie – 11% uznało jakość współpracy za „złą”, a 2% za „bardzo złą”. Jednoznaczną interpretację uzyskanych danych utrudnia fakt, że ponad jedna trzecia respondentów wybrała odpowiedź „ani dobrze, ani źle”. Z jednej strony bowiem ponad połowa organizacji pozytywnie ocenia jakość współpracy, z drugiej jednak niemal połowa nie jest o niej dobrego zdania. Średnia ocen ogólnej jakości współpracy w ostatnim roku (przy metodzie przeliczania odpowiedzi na punkty analogicznej do opisanej powyżej) wyniosła 3,57.

Ogólna ocena jakości współpracy z samorządem w ostatnich 12 miesiącach

Pytane o pozytywne strony współpracy z samorządem, organizacje między innymi wymieniały bliskość urzędu, łatwy dostęp do informacji, lecz przede wszystkim zwracały uwagę na otwartość i chęć współpracy ze strony urzędników, ich uprzejmość, życzliwość i kompetencje. Wśród wad i problemów we wzajemnych relacjach przywoływano między innymi ograniczone możliwości finansowe samorządu, skomplikowane procedury, długi czas oczekiwania na odpowiedź, niedotrzymywanie terminów, sporadycznie też niekompetencję i brak chęci współpracy po stronie urzędników.

Samorząd jako partner organizacji pozarządowych – ocena administracji samorządowej przez organizacje pozarządowe

Ogólna ocena gminy jako partnera organizacji samorządowych – liczona jako średnia ze średnich ocen wystawionych przez organizacje za 1) działanie władz lokalnych w obszarze aktywizacji społecznej mieszkańców, 2) postawy władz wobec trzeciego sektora i 3) wybrane działania JST w obszarze współpracy z organizacjami pozarządowymi – może być uznana za umiarkowanie pozytywną. Wynosi ona **3,38**, (ponownie w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą a 5 bardzo dobrą). W poszczególnych aspektach średnia ocen wystawianych przez badane organizacje pozarządowe wahała się w przedziale od 3,07 do 3,72. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

OCENA SAMORZĄDU JAKO PARTNERA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH			
Element postawy / obszar działania samorządu			Ocena (od 1 do 5)
1. Aktywność władz lokalnych w sferze aktywizacji społecznej mieszkańców			3,31
2. Postawa wobec organizacji pozarządowych (średnia ocen a-c)	a) Wola współdziałania przy realizacji zadań publicznych	3,72	3,50
	b) Poszanowanie zasady partnerstwa	3,59	
	c) Jawność i przejrzystość procedur decyzyjnych	3,19	
3. Wybrane działania JST	a) Diagnozowanie problemów i potrzeb mieszkańców	3,15	3,33

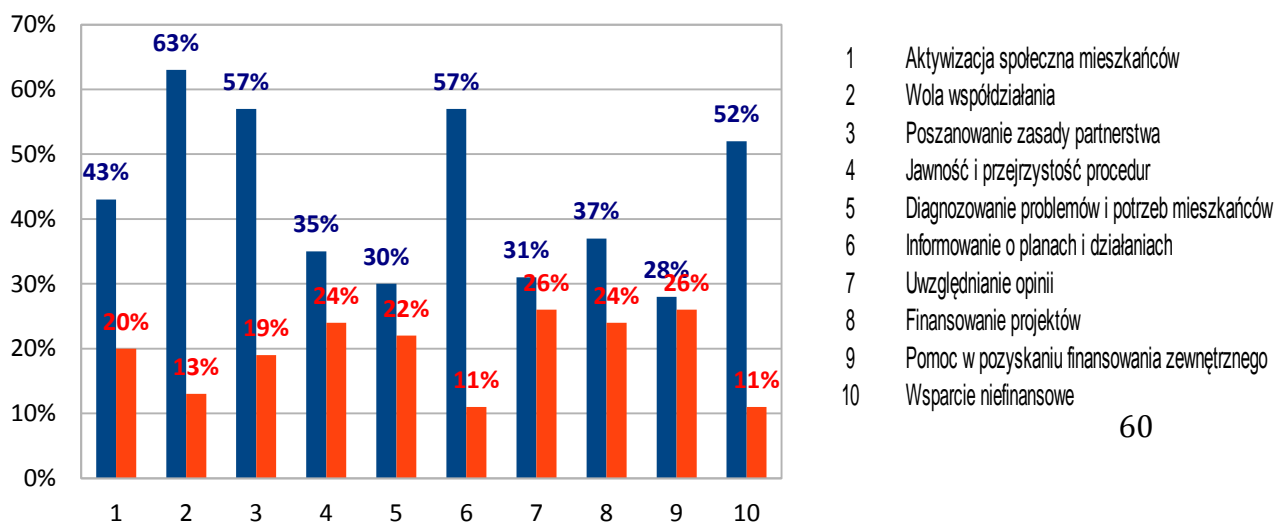
(średnia ocen a-f)	b) Informowanie organizacji o swoich planach i działaniach	3,70
	c) Uwzględnianie opinii organizacji przy tworzeniu prawa, programów i strategii	3,19
	d) Finansowanie projektów realizowanych przez organizacje	3,20
	e) Pomoc organizacjom w pozyskaniu zewnętrznego finansowania	3,07
	f) Wsparcie niefinansowe funkcjonowania organizacji	3,65
OCENA OGÓLNA (średnia ocen za 1, 2, 3)		3,38

Działania władz samorządowych w zakresie aktywizacji społecznej mieszkańców otrzymały oceny dające średnią 3,31.

Podejście przedstawicieli samorządu do współpracy z organizacjami pozarządowymi ocenione zostało na 3,50. Warto jednak zauważyć zróżnicowanie ocen częściowych. Stosunkowo wysoko oceniona została przez organizacje pozarządowe wola współpracy po stronie Urzędu oraz poszanowanie przez Urząd zasad partnerstwa. Najczęściej badani wystawiali oceny „dobrze”, a oceny „bardzo źle” nie występowały w ogóle; odpowiednio 63% i 57% ocen stanowiły oceny pozytywne (tj. oceny bardzo dobre i dobre), a 13% i 19% ocen negatywne (bardzo złe i złe). Znacznie surowsze sądy formułowano natomiast w stosunku do jawności i przejrzystości procedur decyzyjnych. Badani, proszeni o ocenę tego aspektu podejścia do organizacji pozarządowych, wskazywali najczęściej odpowiedź „ani dobrze, ani źle” (41%), co czwarty badany miał natomiast opinię negatywną.

Wybrane działania JST w zakresie współpracy z trzecim sektorem uzyskały średnią ocen 3,33, przy czym w poszczególnych obszarach, których dotyczył sondaż, samorząd oceniany był rozmaicie. Najwyżej oceniano sposób informowania o planach i działaniach samorządu oraz niefinansowe wsparcie organizacji pozarządowych: średnia ocen kolejno 3,70 i 3,65 oraz odpowiednio 57% i 52% ocen pozytywnych, a jedynie po 11% negatywnych. Znacznie niższe noty wystawiono natomiast samorządowi za finansowanie projektów realizowanych przez trzeci sektor, uwzględnianie opinii organizacji pozarządowych przy tworzeniu lokalnego prawa, programów i strategii oraz sposób diagnozowania problemów i potrzeb mieszkańców. Najgorzej oceniono pomoc organizacjom w pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego: średnia ocen wyniosła tylko 3,07, a odsetek ocen negatywnych (26%) był niemal tak wysoki jak odsetek ocen pozytywnych (28%).

Zestawienie danych o odsetku ocen pozytywnych i negatywnych wystawianych administracji samorządowej przez organizacje biorące udział w

sondażu za szczegółowe składniki postawy i działania w wybranych obszarach współpracy zawiera wykres poniżej.

W tym miejscu warto zauważyć, że analiza powyższego wykresu – dobitniej chyba niż porównanie średnich ocen – obrazuje, jak bardzo zróżnicowany jest poziom zadowolenia organizacji pozarządowych w poszczególnych obszarach współpracy z JST. Widać bowiem wyraźnie zarówno obszary o zdecydowanej przewadze ocen pozytywnych nad negatywnymi, a więc takie, w których działania administracji spotykają się przeważnie – choć nie powszechnie – z aprobatą partnerów społecznych, jak i te, w których odsetek ocen pozytywnych i negatywnych jest niemal równy.

Organizacje pozarządowe jako partner samorządu – samoocena trzeciego sektora

- Odsetek ocen pozytywnych (bardzo dobrych i dobrych)
- Odsetek ocen negatywnych (bardzo złych i złych)

Ogólna samoocena organizacji pozarządowych jako partnera samorządu obejmowała

Ocena samorządu jako partnera organizacji pozarządowych

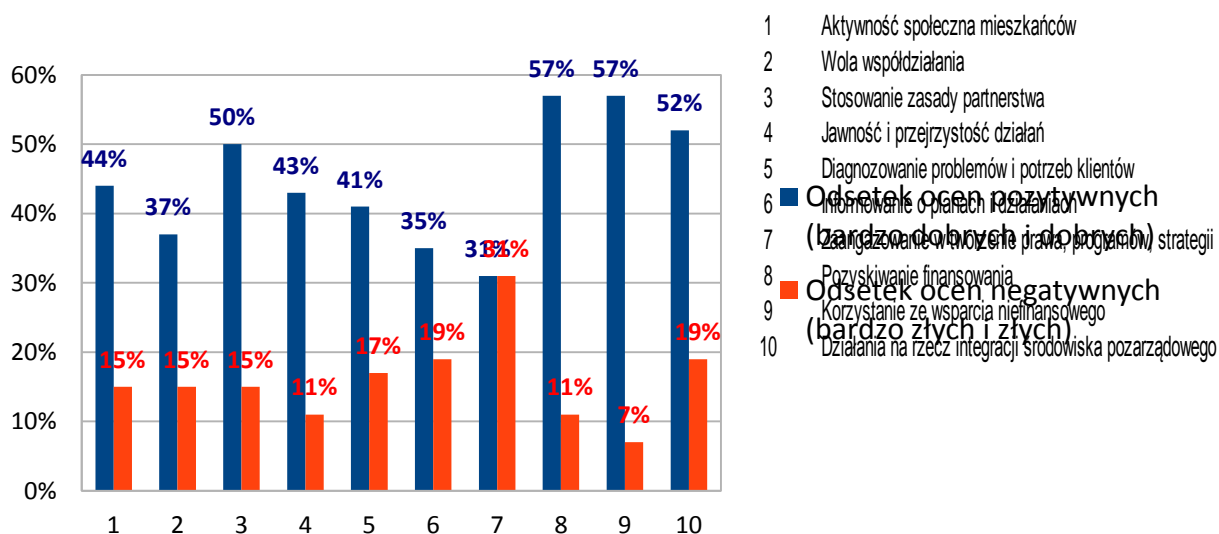
trzy składowe, mianowicie: 1) ocenę aktywności społecznej mieszkańców, 2) ocenę postawy trzeciego sektora wobec administracji samorządowej i innych partnerów, 3) ocenę działań organizacji pozarządowych w wybranych obszarach. Liczona była jako ich średnia i wyniosła **3,43** w skali od 1 do 5. Można ją uznać zatem za umiarkowanie pozytywną. Wartości poszczególnych składowych wyniosły odpowiednio: 3,41; 3,43; 3,46. W poszczególnych aspektach ocen składowych średnia ocen wystawianych przez badane organizacje pozarządowe wahała się w przedziale od 3,06 do 3,85. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

SAMOOCENA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH JAKO PARTNERA SAMORZĄDU			
Element postawy / obszar działania organizacji pozarządowych			Ocena (od 1 do 5)
1. Aktywność społeczna mieszkańców			3,41
2. Postawa organizacji pozarządowych wobec JST i innych partnerów (średnia ocen a-c)	a) Wola współdziałania przy rozwiązywaniu problemów lokalnych	3,35	3,43
	b) Stosowanie zasady partnerstwa	3,50	
	c) Jawność i przejrzystość działania	3,44	
3. Wybrane działania organizacji pozarządowych (średnia ocen a-f)	a) Diagnozowanie problemów i potrzeb swoich klientów	3,37	3,46
	b) Informowanie lokalnych partnerów o swoich planach i działaniach	3,28	
	c) Zaangażowanie w tworzenie prawa, programów i strategii	3,06	
	d) Pozyskiwanie finansowania na realizację swoich działań	3,67	
	e) Korzystanie z mechanizmów wsparcia niefinansowego	3,85	

f) Działania na rzecz integracji środowiska pozarządowego	3,56
OCENA OGÓLNA (średnia ocen za 1, 2, 3)	3,43

Oceny poszczególnych składników postawy organizacji pozarządowych w stosunku do samorządu są dość zbliżone do siebie zarówno pod względem średnich, jak i rozkładów ocen: przy stałym odsetku ocen negatywnych na poziomie 15% odsetek ocen pozytywnych zmienia się w zakresie 37%-50%.

Większe zróżnicowanie wystąpiło wśród komponentów oceny działań

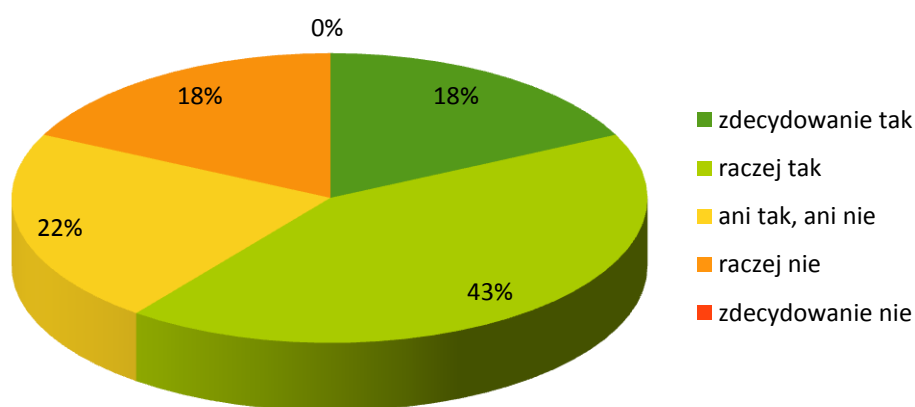
Samoocena organizacji pozarządowych jako partnera samorządu

organizacji trzeciego sektora. Najwyższą średnią ocen uzyskało korzystanie przez organizacje z mechanizmów wsparcia niefinansowego (3,85). Stosunkowo wysoko oceniono pozyskiwanie przez organizację środków finansowych na realizację własnych działań (średnia ocen 3,67). Najniższą notę wystawiły swojemu środowisku organizacje pozarządowe za zaangażowanie w tworzenie prawa, programów i strategii (średnia 3,06). Potwierdza to także analiza rozkładu ocen. W dwóch najwyżej ocenianych obszarach oceny pozytywne stanowiły po 57% wskazań przy odsetku ocen negatywnych 7% za korzystanie ze wsparcia niefinansowego i 11% za pozyskiwanie finansowania własnych przedsięwzięć. Natomiast zaangażowanie w tworzenie prawa lokalnego, programów i strategii uzyskało 31% ocen pozytywnych i tyle samo negatywnych. Dane zarówno dla omówionych, jak i dla pozostałych kategorii podlegających ocenie zawiera wykres poniżej.

Być może warto zauważyć, że formułując negatywne oceny pod adresem własnego środowiska, przedstawiciele organizacji pozarządowych byli nieco mniej radykalni niż wtedy, gdy oceniali stronę samorządową. W jednym i drugim przypadku badani wystawili zbliżoną liczbę ocen negatywnych – 106 samorządowi, 86 sobie – lecz ocen w kategorii „bardzo źle” wystawionych samorządowi było ponad dwukrotnie więcej – 15 wobec 7 wystawionych sobie. Mimo że trudno w sposób metodologicznie poprawny ocenić wielkość i znaczenie tej różnicy warto ją odnotować.

Uwarunkowania oraz rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

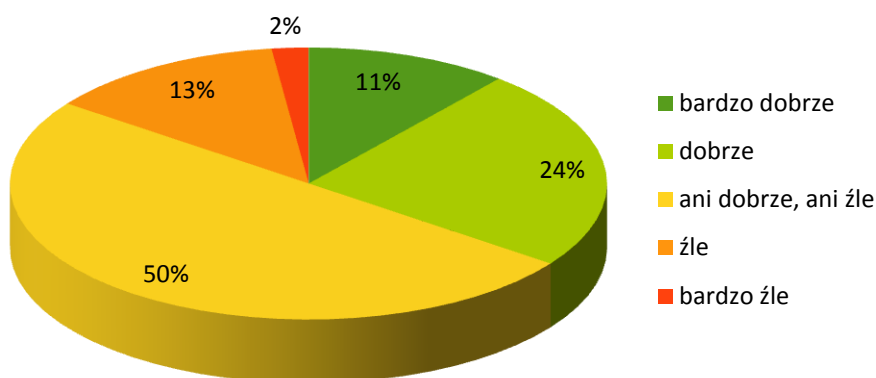
Oceniając uwarunkowania współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a samorządem, respondenci odpowiadali na pytanie, czy sprzyjają jej obowiązujące rozwiązania prawne, oraz programy i działania władz krajowych. Średnia ocen wyniosła **3,61**. Ponad 60% organizacji odpowiedziało pozytywnie, lecz niemal co piąta wyraziła opinię negatywną. W bazie danych znajdują się nadto błędnie wpisane odpowiedzi „nie”, których nie przyporządkowano do kategorii „raczej nie” lub „zdecydowanie nie” i w konsekwencji nie uwzględniono w obliczeniach i na znajdującym się poniżej wykresie. Po ich uwzględnieniu odsetek negatywnych ocen zewnętrznych uwarunkowań współpracy sięga 22%, a średnia ocena spada do 3,52 lub 3,46 zależnie od sposobu przyporządkowania odpowiedzi „nie” właściwej kategorii.

Czy prawo oraz programy i działania władz krajowych sprzyjają współpracy organizacji pozarządowych z samorządem?

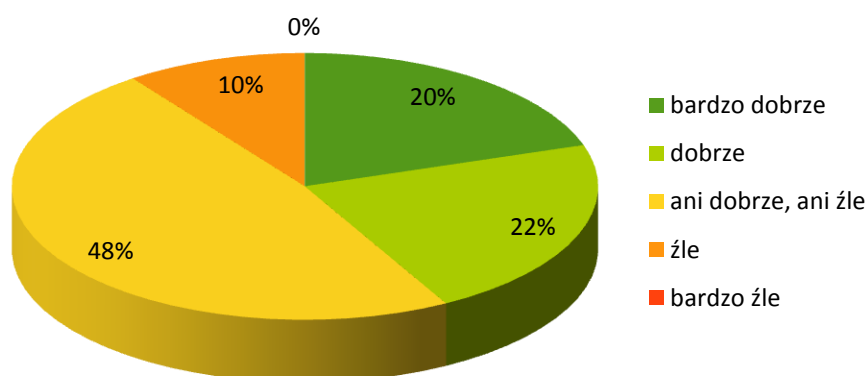
- Ocena rezultatów współpracy obejmowała dwie składowe:
- ocenę wpływu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi na jakość i dostępność usług świadczonych mieszkańcom;
 - ocenę wpływu współpracy na rozwój samej organizacji.

Organizacje pozarządowe dość krytycznie patrzą na efekty, jakie przynosi ich współpraca z samorządem dla jakości i dostępności usług świadczonych mieszkańcom. Średnia wystawionych ocen wyniosła 3,30. Pozytywne oceny stanowią wprawdzie ponad jedną trzecią, a negatywne 15%, ale aż połowa badanych wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle”. Innymi słowy, niemal dwie trzecie organizacji nie uważa wpływu współpracy trzeciego sektora z administracją samorządową na dostępność i jakość usług publicznych za wystarczający, by wystawić mu pozytywną notę.

Ocena wpływu współpracy samorządu z trzecim sektorem na jakość i dostępność usług świadczonych mieszkańcom

Wpływ współpracy z samorządem na rozwój swojej organizacji respondenci oceniali nieco lepiej. Średnia ocen wyniosła 3,54. Ponad 40% badanych sformułowało pozytywne oceny, co świadczy o tym, że dostrzegają oni w dotychczasowej współpracy z partnerem samorządowym czynnik sprzyjający rozwojowi organizacji. Co dziesiąty ankietowany wyraził opinię negatywną, przy czym brak było odpowiedzi w kategorii „bardzo źle”. Prawie połowa nie wyraziła jednoznacznej opinii. Tak więc łącznie dla niemal 60% respondentów dotychczasowa współpraca z administracją samorządową nie stanowiła czynnika jednoznacznie wspomagającego rozwój własnej organizacji.

Ocena wpływu współpracy z samorządem na rozwój organizacji

Łącznie rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi otrzymały ocenę **3,42**. Ważniejsza jednak od tej liczby wydaje się nader widoczna ambiwalencja, ujawniająca się w ocenie obu aspektów współpracy. Oto około połowy badanych zdaje się bowiem albo nie dostrzegać wpływu, jaki wywiera współpraca administracji samorządowej z trzecim sektorem – i to zarówno

na realne życie mieszkańców, jak i na rozwój samej organizacji – bądź też uważa ten wpływ za trudny do jednoznacznej oceny.

Proszone o wskazanie jednej konkretnej rzeczy, którą władze samorządowe powinny zrobić, by znacząco podnieść jakość współpracy, organizacje formułowały przeważnie postulaty ogólne, o niskiej zawartości treściowej („być bardziej otwartym”, „zmienić sposób myślenia”). Z bardziej konkretnych oczekiwań najczęściej występowały te, które mają związek z jawnością i przejrzystością procedur: „wypracowanie, ustalenie, jasnych kryteriów współpracy z NGO, m. in. zgodnych z kierunkami rozwoju miasta i regionu”; „stworzyć obiektywny i przejrzysty system wyboru wniosków o realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz wsparcia ich działań, tak aby wyeliminować stronniczość i konflikt interesów”; „przejrzystość rozdawać środki”; „przejrzystość procedur i ich sformułowanie”. Zgłaszano także postulaty dotyczące usprawnienia komunikacji (w dość ogólnej formie), udostępnienia organizacjom pozarządowym miejsca na stronie internetowej miasta (trzykrotnie, lecz w identycznie co najmniejszego szczegółu wypełnionych ankietach) oraz powołania przez prezydenta pełnomocnika do spraw osób niepełnosprawnych. Postulowano również podanie się do dymisji władz lokalnych.

Podsumowanie

Syntetyczne zestawienie najważniejszych ocen przedstawiono w poniższej tabeli.

ZESTAWIENIE OCENY OGÓLNEJ OCEN SZCZEGÓŁOWYCH			
Kategoria oceny		Ocena (od 1 do 5)	
ŚREDNIA OCEN CZĄSTKOWYCH	Zakres współpracy	3,38	3,44
	Podejście administracji	3,38	
	Podejście organizacji pozarządowych	3,43	
	Uwarunkowania współpracy	3,61	
	Rezultaty współpracy	3,42	
OCENA JAKOŚCI WSPÓŁPRACY		3,57	

Załącznik nr 4. Kwestionariusz wywiadu pogłębionego.

Wywiad pogłębiony nt. wzajemnej współpracy Jeleniogórskich NGO (dalej JNGO) i jednostek samorządu terytorialnego w Jeleniej Górze (dalej JST).

1. Ogólna ocena jakości współpracy JST i JNGO

1.1. Czy w ostatnich 12 miesiącach P. organizacja kontaktowała się z UMJG i placówkami samorządowymi? TAK NIE (jeżeli nie, to przejdź do pyt. 2.1)

Jeżeli tak:

1.1.1. Z kim konkretnie ?

1.1.2. Czego ten kontakt dotyczył ?

1.1.3. Ile razy miały miejsce te kontakty?

1.2. Czy, ogólnie ujmując P. organizacja jest zadowolona z tych kontaktów?

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie.

Dlaczego? Proszę uzasadnić

2. Samorząd jako partner organizacji.

2.1. Czy P. zdaniem władze samorządowe podejmują działania służące wspieraniu aktywności społecznej w Jeleniej Górze?

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

Dlaczego P. tak myśli?

2.2. Czy samorząd dobrze rozpoznaje problemy mieszkańców Jeleniej Góry?

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

2.3. Jaka jest P. zadaniem gotowość samorządu do wspólnej realizacji zadań publicznych? (Zadanie publiczne to każde działanie administracji, które realizuje ona na podstawie ustaw. Adresatami takich zadań mogą być osoby fizyczne - obywatele, ich wspólnoty, osoby prawne oraz jednostki nie posiadające osobowości prawnej, np. prowadzenie szkół, pogotowia opiekuńczego, domu kultury, komunikacja miejska.)

duża; średnia; mała; wcale; nie mam takich doświadczeń;

2.4. Czy samorząd stosuje jawne i przejrzyste procedury przy podejmowaniu decyzji dotyczących JNGO? (Ważne, aby odróżnić dwie sytuacje: 1) kryteria konkursowe, 2) sytuacje pozakonkursowe np. przy art. 19a lub przy pomocy niefinansowej – przyznawanie lokalu.)

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

Dlaczego P. tak myśli?

2.5. Czy samorząd w wystarczający sposób informuje JNGO o swoich zamierzeniach?

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

Dlaczego P. tak myśli?

2.6. Czy samorząd przy współpracy z JNGO stosuje zasadę partnerstwa?

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

2.7. Czy samorząd w wystarczający sposób uwzględnia opinie JNGO przy tworzeniu prawa, programów i strategii? .

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

2.8. Czy samorząd udziela wsparcia przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych?

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

Jakie P. organizacja ma doświadczenia w tym zakresie? (nie dotyczy organizacji, które nie kontaktują się z JST).

2.9. Czy P. organizacja w ciągu ostatniego roku starała się o wsparcie ze strony UM? ? (nie dotyczy organizacji, które nie kontaktują się z JST).

Jeżeli tak to jakiego?

3. Organizacje pozarządowe jako partner samorządu?

3.1. Jak przedstawia się sprawa aktywności społecznej w JG.

3.2. Jakie jest podejście lokalnych NGO do współpracy z samorządem?

3.2.1. Czy, ogólnie ujmując, jest gotowość do współpracy?

4. Jeleniogórskie środowiska NGO.

4.1. W jakim zakresie JNGO mają wolę współdziałania z różnymi partnerami przy rozwiązywaniu lokalnych problemów. (czy są otwarte?) dużym; średni; małym; wcale

4.2. Czy działania JNGO zaspakajają potrzeby mieszkańców? (Czy są przydatne?)
zdecydowanie tak; raczej tak, raczej nie; zdecydowanie nie

4.3. Czy JNGO wymieniają między sobą informacje na temat działalności i planów?

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

4.4. Czy JNGO angażują się w tworzenie lokalnego prawa?

zdecydowanie tak; raczej tak; raczej nie; zdecydowanie nie

4.5. Jak P. zdaniem JNGO radzą sobie z pozyskiwaniem środków na swoją działalność?

bardzo dobrze; dobrze; źle; bardzo źle; inne

Dlaczego P. tak sądzi?

4.6. Czy JNGO mają potrzebę integracji środowiskowej między sobą?

zdecydowanie tak; raczej tak, raczej nie; zdecydowanie nie

Dlaczego P. tak sądzi?

5. Czego P. brakuje w relacjach JST i JNGO?

6. Czy jest coś wartego podkreślenia, docenienia, kontynuacji w relacjach JST i JNGO?

[Załącznik nr 5. Raport autodiagnozy dot. współpracy Miasta Jeleniej Góry z organizacjami pozarządowymi.](#)

Metryczka do diagnozy współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi - wg stanu na dzień 31.12.2013 r

Liczba organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze: **343**

Liczba zorganizowanych konkursów: **10**; Liczba złożonych ofert: **194**; Liczba zawartych umów: **96 – 1 685 230,84 zł**

Małe projekty: Liczba złożonych ofert: **21**; Liczba zawartych umów: **18 – 68 336,62 zł**

Umowy wieloletnie: **3 817 582,96 zł**

Razem: 5 571 150,42 zł

Inicjatywa Lokalna: **1 wniosek**

Liczba dzierżawionych/użyczonych organizacjom nieruchomości: **1 umowa użyczenia, 5 umów dzierżawy**

RAPORT AUTODIAGNOZY PRZEPROWADZONEJ W DNIU 24.03.2014 ROKU W MIEŚCIE JELENIA GÓRA

W dniu 24 marca 2014 roku w Jeleniej Górze odbyło się spotkanie autodiagnostujące zorganizowane przez Fundację „Jagniątków” w ramach projektu „Modelowa współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego z udziałem 12 przedstawicieli NGO i jednostek samorządu terytorialnego oraz 3 przedstawicieli grupy roboczej. Moderatorem spotkania była

Janina Jaszczur, obserwatorami pracownicy Fundacji „Jagniątków”. Celem spotkania było dokonanie wspólnej oceny wzajemnych relacji i stanu współpracy Urzędu Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi oraz sformułowaniu wniosków, jak te relacje poprawić i spowodować wzrost jakości współpracy. Spotkanie miało formę dyskusji w gronie przedstawicieli, którzy zabierając głos, podawali przykłady, na których płaszczyznach współpraca układa się wystarczająco dobrze, a na których gorzej. Przedmiotem dyskusji była analiza procesów współpracy – zarówno finansowych jak i pozafinansowych. Analiza dostarczyła uczestnikom wiedzy i pomogła określić założenia współpracy. Przeprowadzono ankietę oceniającą jakość współpracy Jednostek Samorządu Terytorialnego z NGO w 3 płaszczyznach tj: Tworzenie Polityk Publicznych, Realizacja Zadań Publicznych, Rozwijanie Infrastruktury Współpracy zgodnie z Modelem Współpracy rekomendowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Ustalenia nt. stanu współpracy przy tworzeniu polityk publicznych w Jeleniej Górze.

- Diagnozowanie problemów lokalnych w **Jeleniej Górze** odbywa się przy opracowywaniu programów, strategii, dokumentów planistycznych. Nie ma ustalonych zasad uczestnictwa organizacji pozarządowych w procesie diagnozy. Zależy to od procedury przeprowadzania diagnozy w poszczególnych wydziałach UM. Organizacje aktywnie uczestniczą w diagnozowaniu problemów społecznych, w innych sektorach polityk publicznych uczestniczą w ograniczonym zakresie.
- W zakresie wzajemnego informowania oraz wymiany informacji o kierunkach rozwoju i podejmowanych działaniach przez JST i organizacje pozarządowe kluczową rolę odgrywa Wydział Dialogu i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego, który pełni funkcję zarządzającego wymianą informacji na linii Miasto – organizacje pozarządowe. Głównymi źródłami informacji są: portal internetowy administrowany przez UM www.jeleniagora.pl oraz zakładka dla organizacji pozarządowych w Biuletynie Informacji Publicznej bip.jgora.pl. W Urzędzie Miejskim jest pełna informacja nt. stanu sektora pozarządowego, organizacje wpisywane są do bazy organizacji pozarządowych, aktualizowanej na bieżąco. System wymiany informacji branżowych realizowany jest przez jednostki organizacyjne miasta, np. powoływane są branżowe zespoły tj. Jeleniogórska Rada Seniorów, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Społeczna Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie, Rada Jednostki Pomocniczej Miasta Jeleniej Góry Uzdrowisko Cieplice, Rada Gospodarcza.
- W Jelenie Górze nie ma uchwalonego trybu konsultowania z organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji. Procedury konsultowania wykorzystywane są do konsultowania projektów niektórych miejskich programów, np. Programu Współpracy Miasta Jelenia Góra z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działalności pożytku publicznego. Ponadto organizacje pozarządowe włączane są w ramach prac jednostek organizacyjnych nad ww. projektami poprzez

wykorzystanie istniejących już zespołów. Nie ma jednak ujednoliconej procedury tworzenia dokumentów planistycznych, w tym uwzględniających rolę i miejsce NGO w procesach programowania. System monitoringu i oceny dokumentów planistycznych zawarty jest w poszczególnych dokumentach i nie określa roli organizacji pozarządowych w ocenie. W mieście brak jest jednolitej procedury tworzenia dokumentów planistycznych. W zależności od obszaru praktyka jest różna np. w sporcie czy w polityce społecznej konsultacjom poddawane są założenia rozwiązań. W innych przypadkach konsultacje dotyczą już gotowych projektów.

- Obecna forma konsultacji polega głównie na zgłaszaniu uwag do projektów uchwał w formie pisemnej lub elektronicznej. Spotkania konsultacyjne organizowane są sporadycznie. W ocenie uczestników powodem niewielkiego udziału NGO w konsultacjach jest ich zbyt sformalizowanie oraz zbyt krótkie terminy na przeprowadzenie konsultacji i zaznajomienie się z tematami. Obecnie NGO włączyły się w proces tworzenia i konsultacji programu współpracy na 2014 roku.
- Program współpracy ma charakter roczny, planowane jest stworzenie programu wieloletniego pod tworzoną aktualizację strategii rozwoju miasta. Obecnie roczny program wskazuje powiązania z innymi dokumentami planistycznymi. Do realizacji polityk publicznych w ramach specyfikacji branż tworzone są zespoły tematyczne np. ds. seniorów, niepełnosprawnych, przeciwdziałania problemom alkoholowym. Nie ma jednak ustalonego jednego modelu wdrażania polityk publicznych.

Ustalenia nt. współpracy przy realizacji zadań publicznych

- Program Współpracy w Jeleniej Górze ma obecnie charakter roczny. Określa on zasady konkurencyjności, jawności trybu przeprowadzania konkursów oraz inne tryby realizacji zadań publicznych. W ocenie uczestników diagnozy wskazane procedury powinny być poprawione w odniesieniu do oceny ofert i ogłaszania wyników. Miasto od roku 2014 wprowadziło tryb półrocznej i rocznej oceny Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- W zakresie realizacji zadań publicznych w Jeleniej Górze przeważają zadania realizowane w trybie konkursów ofert oraz trybie pozakonkursowym zgodnie z Art.19a. Kwota ogólna przekazana przez Miasto organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych w 2013 r. wyniosła dokładnie: 5 571 150, 42 zł.
- Większość zadań ma charakter roczny. Kontrakty wieloletnie dotyczą zadań pomocy społecznej i dotyczą świadczenia usług opiekuńczych w środowisku podopiecznego, udzielania schronienia i wyżywienia w schronisku Brata Alberta, prowadzenia placówki opiekuńczej Dom Dziecka oraz Pogotowia Opiekuńczego. W przypadku zadań rocznych zasady ich realizacji określają ogłoszenia. Realizacja usług publicznych nie jest określona standardami. Miasto nie stosuje trybu wspierania organizacji i inicjatyw poprzez regranting.

- Program współpracy nie zawiera wskaźników efektywności realizowanych zadań publicznych. Prowadzony jest monitoring realizacji zadań, nie ma procedury kontroli zadań publicznych wspólnie z przedstawicielami organizacji pozarządowych.
- Program współpracy określa, jakie mogą być formy współpracy niefinansowej. Program m.in. wskazuje podstawy ubiegania się o preferencyjne stawki czynszu czy zasady korzystania z mienia komunalnego. Działa serwis internetowy na stronach urzędu poświęcony tematyce NGO www.jeleniagora.pl oraz na stronie **BIP**. Wsparcie organizacyjno-merytoryczne zapewnia Wydział Dialogu i Spraw Społecznych w Jeleniej Górze. Usługi doradztwa świadczone są przez Fundację „Jagniątków”, Stowarzyszenie Pegaz z Jeleniej Góry oraz Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Jeleniej Górze w formie Centrów Aktywności Obywatelskiej.
- W Jeleniej Górze funkcjonuje powołana w roku 2012 Rada Działalności Pożytku Publicznego składająca się z przedstawicieli samorządu i organizacji pozarządowych.
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych są zapraszani do udziału w komisjach konkursowych -ogłoszenia na stronie www.jeleniagora.pl oraz informacja rozsyłana drogą elektroniczną.
- Program współpracy przewiduje możliwość realizacji zadań publicznych zarówno w formule partnerstwa projektowego, jak i inicjatywy lokalnej. W roku 2013 zostało zawarte Porozumienie Partnerskie pn. Partnerstwo - Jeleniogórska Ekonomia Społeczna w celu stworzenia przestrzeni sprzyjającej rozwojowi aktywności lokalnej poprzez model Jeleniogórskiej Ekonomii Społecznej. Członkami założycielami partnerstwa było łącznie 11 pomiotów z NGO i JST.
- W odniesieniu do inicjatywy lokalnej w Jeleniej Górze uchwalono procedurę jej realizacji. W 2013 roku zrealizowana została jedna inicjatywa mieszkańców i organizacji pozarządowej. Główny problem w tym obszarze wiąże się z niską wiedzą mieszkańców i organizacji o możliwościach wykorzystania Inicjatywy Lokalnej w rozwoju lokalnym.
- Nie ma sformalizowanej oceny współpracy, ocenie poddawana jest współpraca z NGO w oparciu o ustawowy obowiązek przygotowania i przedstawiania sprawozdania ze współpracy Radzie Miasta. Ze względu na brak wskaźników efektywności realizacji zadań publicznych, sprawozdanie ma wymiar ilościowy, a nie jakościowy.
- Ewaluacja programów i strategii przeprowadzana jest w zakresie określonym w samych programach i strategiach. Nie są publikowane raporty w tym zakresie.
- Kontrola i ocena realizacji zadań publicznych wynika z umów. Nie są

tworzone i publikowane raporty z oceny realizacji zadań publicznych. Nie ma również formalnego obowiązku ewaluowania realizowanych zadań.

Ustalenia dot. rozwoju infrastruktury współpracy

- W Jeleniej Górze system wsparcia organizacji pozarządowych opiera się w szczególności na wsparciu merytorycznym: szkoleniowym i organizacyjnym, współpracy niefinansowej w zakresie wykorzystania mienia komunalnego i sprzętu na potrzeby realizacji zadań publicznych w mieście.
- Miasto nie posiada instrumentów wsparcia w formie funduszy pożyczkowych i funduszy wkładów własnych.
- Samorząd wspiera i uczestniczy w wydarzeniach, seminariach, forach, konferencjach, cyklicznych spotkaniach dla NGO m.in. „Czerwiec z NGO”, debatach informacyjno - promocyjnych „Podmioty Ekonomii Społecznej”, „Senioraliach - Międzynarodowym Dniu Seniora” itp.
- Działania w zakresie rozwoju integracji sektora pozarządowego są obecnie realizowane poprzez: powołanie w roku 2012 Rady Działalności Pożytku Publicznego. Proces integracji wymaga dalszego wsparcia w celu włączenia większej ilości NGO w działania na rzecz rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej.

PODSUMOWANIE

Miasto Jelenia Góra ma zorganizowany system wsparcia organizacji pozarządowych. Działające w mieście Centra Wsparcia oraz Regionalne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych odgrywają kluczową rolę we wspieraniu rozwoju sektora pozarządowego. Konieczne dla budowania silnego sektora pozarządowego jest włączenia organizacji pozarządowych w tworzenie i realizację polityk publicznych, jako partnera Miasta.

W najbliższym czasie kluczowym wydaje się być włączenie NGO w proces aktualizacji strategii i programów miejskich, gdzie powinno się dokładnie określić miejsce i rolę organizacji pozarządowych. Konsekwencją takiego planowania powinien być:

- a) wieloletni program współpracy,
 - b) system kontraktacji zadań publicznych oparty o wspólnie ustalone standardy i umowy wieloletnie,
 - c) standaryzacja usług publicznych szczególnie opartych o umowy wieloletnie.
- Koniecznym wydaje się również rozwój form współpracy partnerskiej:
- a) projektów partnerskich,
 - b) inicjatywy lokalnej. Projekty partnerskie szczególnie realizowane z finansowaniem zewnętrznym (np. środki europejskie) w najbliższym okresie programowania mogą odgrywać kluczową rolę w rozwoju realizacji zadań publicznych. Inicjatywa lokalna natomiast daje możliwość włączania mieszkańców w faktyczne działania oddolne i budowanie aktywności obywatelskiej.

Ocena współpracy jednostek samorządu lokalnego i organizacji pozarządowych

została przeprowadzona w oparciu o załączoną ankietę rekomendowaną przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:

Ocena jakości współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi (wzór ankiety)

Szanowni Państwo,
 Serdecznie zapraszamy do udziału w badaniu, którego celem jest: (1) ocena jakości współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi w okresie ostatnich 12 miesięcy oraz (2) identyfikacja barier, które utrudniają rozwój naszych relacji. Wyniki ankiety będą prezentowane wyłącznie w zestawieniach, w sposób uniemożliwiający identyfikację Państwa ocen. Prosimy zatem o przedstawienie szczerych opinii, które moglibyśmy wykorzystać do doskonalenia jakości naszej współpracy.
 Z góry dziękujemy za Państwa udział w badaniu.
 Jelenia Góra, dnia 31.01.2013 r., prezydent Miasta Jelenia Góra – Marcin Zawila

A) Ogólna ocena jakości współpracy

- 1) Czy w ostatnich 12 miesiącach Pana(-i) organizacja współpracowała z urzędem lub podległymi mu jednostkami (np. szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej, domem kultury)
- a) przy tworzeniu nowych rozwiązań prawnych, programów lub strategii (np. udział w konsultacjach)?
- b) przy realizacji zadań publicznych (np. wdrażanie projektów finansowanych przez samorząd)?
- c) korzystając ze wsparcia niefinansowego samorządu (np. szkolenia, udostępnianie pomieszczeń)?

Tak	Nie

- 2) Jak Pan(-i) ocenia intensywność współpracy swojej organizacji z samorządem w ostatnich 12 miesiącach?

Bardzo duża	Duża	Średnia	Mała	Bardzo mała/Bra k
Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle

- 3) Jak ogólnie ocenia Pan(-i) jakość współpracy z samorządem w ostatnich 12 miesiącach?

- 4) Jakie elementy w relacjach swojej organizacji z samorządem uważa Pan(-i) za: (a) największą zaletę/szansę; (b) największą wadę/problem? (Proszę wskazać maks. 2 zalety i 2 wady obecnie działającego systemu)

Zaleta 1:	Wada 1:
Zaleta 2:	Wada 2:

A) Samorząd jako partner organizacji pozarządowych

- 5) Jak ocenia Pan(-i) aktywność władz samorządowych w sferze aktywizacji społecznej mieszkańców naszego samorządu?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle
Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle

- 6) Jak ocenia Pan(-i) podejście przedstawicieli samorządu do współpracy z organizacjami pozarządowymi?

- a) Wolę współdziałania przy realizacji zadań publicznych
- b) Poszanowanie zasady partnerstwa
- c) Stosowanie jawnych i przejrzystych procedur decyzyjnych

7) Jak Pan(-i) ocenia sposób, w jaki samorząd ...

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle

- a) Diagnozuje problemy i potrzeby mieszkańców?
- b) Informuje organizacje o swoich planach i działaniach?
- c) Uwzględnia ich opinie przy tworzeniu prawa, programów i strategii?
- d) Finansuje projekty realizowane przez organizacje?
- e) Pomaga organizacjom w pozyskaniu zewnętrznego finansowania?
- f) Wspiera (niefinansowo) funkcjonowanie organizacji?

A) Organizacje pozarządowe jako partner samorządu

8) Jak ocenia Pan(-i) poziom aktywności społecznej mieszkańców naszej wspólnoty samorządowej? (w tym liczbę i aktywność działających tu organizacji pozarządowych)

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle

9) Znając lokalne środowisko, jak ocenia Pan(-i) podejście organizacji do współpracy z samorządem i innymi partnerami?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle

- a) Wolę współdziałania przy rozwiązywaniu lokalnych problemów
- b) Stosowanie zasady partnerstwa w relacjach z innymi podmiotami
- c) Jawność i przejrzystość w działaniu

10) Jak Pan(-i) ocenia sposób, w jaki znane Panu(-i) organizacje ...

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle

- a) Diagnozują problemy i potrzeby swoich klientów?
- b) Informują lokalnych partnerów o swoich planach i działaniach?
- c) Angażują się w tworzenie nowego prawa, programów i strategii?
- d) Pozyskują finansowanie na realizację swoich działań?
- e) Korzystają z mechanizmów niefinansowego wspierania organizacji?
- f) Działają na rzecz integracji środowiska pozarządowego?

A) Uwarunkowania oraz rezultaty współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

11) Czy uważa Pan(-i), że obowiązujące rozwiązania prawne oraz programy i działania władz krajowych sprzyjają rozwojowi współpracy między organizacjami pozarządowymi a samorządem?

Tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Nie

12) Jak Pan(-i) ocenia wpływ współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi na jakość i dostępność usług świadczonych mieszkańcom?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle

13) Jak Pan(-i) ocenia wpływ dotychczasowej współpracy na rozwój swojej organizacji?

Bardzo dobrze	Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Bardzo źle

14) Proszę zaproponować jedną, konkretną rzecz, którą powinny zrobić władze samorządowe, aby znacząco poprawić jakość i użyteczność współpracy z organizacjami pozarządowymi

Propozycja:

A) Informacje o organizacji wypełniającej ankietę:

15) Data powstania (rok) 16) Zasięg działania: (można wybrać kilka opcji)

	gmina/miasto	powiat	województwo	kraj i/lub zagranica
--	--------------	--------	-------------	----------------------

17) Główne obszary działania organizacji (proszę wymienić 1-2 obszary - np. edukacja, kultura, pomoc społeczna, kombatancki)

Obszar 1:	Obszar 2:
-----------	-----------

18) Liczba pracowników organizacji i wolontariuszy:

a) Umowy o pracę – osób	b) "Zlecenia" i umowy "o dzieło" – osób	c) Umowy wolontariackie – osób
-------------------------	---	--------------------------------

19) Liczba aktywnych członków: (osób, które angażowały się w działania organizacji w ostatnim roku)

osób

Podsumowanie wyników ankiet:

Ocena ogólna				
Kategoria oceny	Zasady oceny	Wartość wskaźnika	Poziom oceny max.	Ocena w skali 1-5
Ogólna ocena jakości współpracy IST-NGOs	Średnia ocena w skali 1-5: "b. źle" - 1 pkt; "źle" - 2 pkt; "ani dobrze ani źle" - 3 pkt; "dobrze" - 4 pkt; "b. dobrze" - 5 pkt	3,38	5,00	3,38

1. Zakres realizowanej współpracy

1. Czy w ostatnich 12 miesiącach Pana(i) organizacja współpracowała z JST?

Zakres współpracy między JST i NGOs

Formy współpracy	Stosowane formy (liczba wskazań)
Tworzeniu prawa i programów	5
Realizacja zadań publicznych	2
Korzystanie ze wsparcia samorządu	6
Średnia	4,3

Zakres współpracy między JST i NGOs (w %)

Formy współpracy	Stosowane formy (% udział odpowiedzi "tak")
Tworzenie prawa i programów	42%
Realizacja zadań publicznych	17%
Korzystanie ze wsparcia samorządu	50%
Średnia wartość wskaźnika	36,1%

Ocena ogólna

3. Jak ogólnie ocenia Pan(i) jakość współpracy z samorządem w ostatnich 12 miesiącach?

Ogólna ocena jakości współpracy JST-NGO

Kategoria oceny	# wskazań
Bardzo dobrze	1
Dobrze	1
Ani dobrze, ani źle	6
Źle	0
Bardzo źle	0
Średnia ogólna ocena jakości współpracy JST-NGO	
Kategoria oceny	Średnia (skala 1-5)
Ocena ogólna	3,38
Ogólna ocena jakości współpracy JST-NGO	
Kategoria oceny	% wskazań
Bardzo dobrze	13%
Dobrze	13%
Ani dobrze, ani źle	75%
Źle	0%
Bardzo źle	0%
Najwyższe / najniższe wartości	
Pozytywne razem	25%
Negatywne razem	0%

REKOMENDACJE Z RAPORTU AUTODIAGNOZY

1. Ustalić zasady diagnozowania problemów lokalnych z udziałem NGO;
2. W mieście należy wypracować metodologię tworzenia i konsultacji dokumentów planistycznych z udziałem NGO;
3. Konieczne jest wdrożenie modelu konsultacji zakładające konsultowanie założeń rozwiązań w celu zwiększenia faktycznego wpływu organizacji na proponowane rozwiązania;
4. Konieczne są działania edukacyjne dla NGO i urzędników o roli oraz znaczeniu konsultacji;
5. W kontekście przygotowań do prac nad aktualizacjami strategii i programów w mieście, warto wypracować zasady włączania organizacji pozarządowych w proces tworzenia, realizacji i monitoringu realizowanych polityk publicznych np. poprzez włączanie NGO w zespoły opracowujące w/w dokumenty oraz monitorujące ich realizację;
6. Wprowadzenie umów wieloletnich dla zadań, które corocznie realizowane są według tego samego schematu;
7. Wypracowanie minimalnych wskaźników merytorycznych realizacji zadań publicznych, które znajdują się w programie współpracy;
8. Wprowadzenie ujednoczonych procedur kontroli zadań publicznych w Urzędzie;

9. W ocenie uczestników koniecznym wydaje się spisanie możliwych form współpracy niefinansowej w odniesieniu do poszczególnych jednostek organizacyjnych;
10. W związku z funkcjonowaniem Rady Pożytku wskazanie sposobów współpracy Rady z już działającymi zespołami;
11. Koniecznym jest wypracowanie w Urzędzie formuły tworzenia, koordynowania projektów partnerskich z udziałem organizacji pozarządowych, wspierających organizację w tym procesie;
12. Promocja inicjatywy lokalnej wśród mieszkańców oraz organizacji pozarządowych, jako narzędzia aktywizacji społeczności lokalnych oraz efektywnego realizowania zadań publicznych;
13. Koniecznym wydaje się wypracowanie procedury oceny merytorycznej realizacji zadań, w tym procedur ewaluacji zadań pod kątem realizacji założonych celów;
14. Publikowanie ocen realizowanych programów i strategii miasta;
15. Uregulowania i promocji wymagają działania związane z zapewnieniem funduszu pożyczkowego i wkładu własnego.

Załącznik nr 6. Wyniki uzupełniających badań jakościowych

Uwagi wstępne.

Początkowo, jak wiadomo, do zbierania materiału empirycznego zaplanowane były spotkania autodiagnostujące oraz ankieta elektroniczna. Jakkolwiek dobrze sprawdziła się pierwsza z wymienionych technik, to druga - nie do końca okazała się adekwatna. Tematyka i budowa ankiety miały swoje uzasadnienie. Jednak w warstwie językowej, a konkretnie w zastosowanych, trudnych i często nieznanym respondentom, niekiedy wieloznacznych pojęciach pojawiło się niebezpieczeństwo powstania artefaktów. Kłopoty ze zrozumieniem intencji twórców pytań sygnalizowali sami respondenci podczas spotkań przy innych okazjach. Ponadto specyfika badań ilościowych nie gwarantuje szerszych wypowiedzi na i tak przecież nieliczne pytania otwarte. Nie inaczej się stało w tym przypadku, gdyż – jak napisał autor opracowania – pojawiły się „postulaty ogólne, o niskiej zawartości treściowej”.

W trakcie dyskusji nad wartością diagnostyczną uzyskanych wyników zrodziła się myśl o potrzebie pogłębienia spojrzenia poprzez „dopytanie” przedstawicieli jeleniogórskich stowarzyszeń o pewne sprawy, które przewijały się na spotkaniach autodiagnostujących lub ujawniły się w sondażu on-line. Chodzi tu o fakt bardzo zróżnicowanej sytuacji jeleniogórskich organizacji oraz ich satysfakcji w relacjach z samorządem. Ogólny wskaźnik obliczony przy pomocy metodologii LIJW tylko w bardzo ogólnym zarysie odzwierciedla rzeczywisty stan rzeczy. Przy czym

sam w sobie wskaźnik ten nie jest zbyt wysoki i sygnalizuje, że jeszcze należy podejmować wysiłki, aby osiągnąć poziom zadawalający obie strony. Także duże zróżnicowanie niektórych wskaźników cząstkowych daje powody do poszukiwania przyczyn ujawnionych rozbieżności. Wszystkie przedstawione tu okoliczności złożyły się na decyzję o przeprowadzeniu pogłębionych wywiadów z liderami organizacji. Informacja o możliwości wypowiedzenia się w formie indywidualnego wywiadu, przeprowadzonego z zachowaniem wszelkich standardów badawczych została rozesłana do wszystkich jeleniogórskich organizacji pozarządowych. Jednak zgłosiła się tylko jedna z nich. W tej sytuacji spośród 10 zaplanowanych wywiadów 9 doszło do skutku dzięki bezpośredniej prośbie skierowanej przez osoby prowadzące badania. Zdarzyły się dwa przypadki odmowy udziału w badaniach.

Sam dobór respondentów nie mógł spełniać zasady reprezentatywności. Z trzech powodów: niepełnego rozpoznania środowiska, niewielu chętnych oraz presji czasu (z uwagi, iż były to dodatkowe wywiady). W badaniach wzięły udział organizacje deklarujące następujące obszary działania: kultura i sztuka (4), sport (2), edukacja (2), pomoc osobom niepełnosprawnym (2). Według kryterium daty rejestracji były: 3 organizacje o stażu ponad dwudziestoletnim, 2- o ponad piętnastoletnim, 4- dwuletnie oraz jedna, która powstała w 2013 roku. Wszystkie kontaktowały się z JST w okresie badanych 12 miesięcy.

W tym miejscu należy dodać, iż sytuacja badawcza miała charakter rozwojowy, gdyż w trakcie przeprowadzania wywiadów zarysowała się konieczność wyjaśnienia pewnych kwestii z przedstawicielami samorządu. Było tak, gdyż większość badanych w bardzo emocjonalny sposób wyraziła swoje niezadowolenie za stanu relacji NGO-JST. Ważne okazało się skonfrontowanie spojrzenia obydwu stron na te same sprawy, a także obiektywne ustalenie, która z jednostek samorządowych jest adresatem ujawnionych skarg. Odbyły się rozmowy z przedstawicielami trzech wydziałów UM oraz dwóch jednostek samorządowych o profilu kulturalnym.

Przed prezentacją uzyskanych wyników przydatna wydaje się informacja o tematyce wywiadów z przedstawicielami jeleniogórskich stowarzyszeń. Podjęto decyzję, iż zgodnie z intencją pogłębienia poruszanych wcześniej problemów zostanie zachowana zasadnicza struktura z ankiet on-line. Te same pytania zostały zadane w nieco inny sposób, z niektórych stawianych w sondażu zrezygnowano, gdyż okazały się mniej ważne niż pierwotnie zakładano.

Ogólna ocena jakości współpracy.

Na 10 respondentów 2 w sposób jednoznaczny wyraziło swoje zadowolenie ze stanu kontaktów z samorządem. Są to osoby reprezentujące organizacje pracujące z osobami niepełnosprawnymi, a więc kontaktujące się z Wydziałem Dialogu (dalej w tekście WD) i MOPS-em. Ich kontakty z tymi jednostkami odbywają się „na bieżąco” i dotyczą dotacji finansowych, współorganizowania imprez zdrowotnych, szkoleń nt. pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Wspomniane organizacje doceniają tę pomoc: „załatwiają niemożliwe”, podkreślając przy tym „miłą atmosferę”, „kontakt osobisty”, „dodatkowe zaangażowanie” oraz to, że „nie ma problemów”, „nie utrudniają”. Dodatkowo na poczucie satysfakcji wpływ ma fakt dobrego przepływu informacji. Z dalszych wypowiedzi wynika, iż WD podaje informacje o konkursach i udziela rekomendacji. Niejednoznaczne oceny wystawiły samorządowi trzy osoby. Wszystkie miały kontakty z WD oraz Wydziałem Edukacji i Sportu (dalej WEiS).

Jedna działa w zakresie sportu, a dwie zajmują się sprawami edukacji szkolnej i pozaszkolnej. Jako przykład swoistej ambiwalencji może posłużyć wypowiedź liderki organizacji, która często współpracuje z przedszkolami, szkołami, domami kultury i domem dziecka. Bardzo wysoko ocenia te relacje podkreślając kulturę osobistą pracowników i „sprawiedliwe traktowanie”. Natomiast ma zdecydowanie złe doświadczenia związane z WD, gdyż - jak twierdzi-” podano błędną informację o finansach, a „człowiek czuje się tam jak intruz”. Z drugiej strony mamy pozostałe dwie osoby usatysfakcjonowane w relacjach z WD, lecz jedna z nich wyraziła zdecydowaną dezaprobatę wobec WEiS z powodu nierównego traktowania niepublicznych jednostek oświatowych. Natomiast druga- mimo pozytywnej oceny ogólnej w dalszej części wywiadu przedstawiła dużo uwag krytycznych

Pozostałych 5 rozmówców wypowiedziało się negatywnie, przy tym w sposób emocjonalny. Czterech z nich reprezentuje organizacje z zakresu szeroko rozumianej kultury, a jedna – zajmuje się sportem. Doświadczenia ostatniej z wymienionych dotyczyły przygotowania imprez sportowych, na które- jak powiedziała rozmówczyni-” siłą wyciskamy gadzety”. Wszystkie omawiane w tej podgrupie organizacje kontaktują się z WD. Spośród nich cztery podejmują szeroką współpracę z miejskimi jednostkami samorządowymi. Dwie są na stałe związane współpracą z domami kultury. Trudno w spójny sposób zaprezentować ich doświadczenia, gdyż są po prostu bardzo różne. Jest tak nawet w przypadku tej samej organizacji i tego samego typu jednostek samorządowych. Bardziej uchwytnie są relacje z wydziałami UM, w tym przypadku głównie WD i Wydziału Kultury (dalej WK). W swoich ocenach respondenci najczęściej łączyli doświadczenia z obu wydziałów. Wszystkie omawiane w tym miejscu 4 organizacje starały się o wsparcie finansowe, jednak żadna z nich nie została usatysfakcjonowana. Respondenci zdają sobie sprawę z ograniczeń finansowych WK, jednak trudno jest im pogodzić się z odmową, bo albo „na sport mają tyle pieniędzy, a na kulturę prawie nic”, albo „jedni zawsze dostają”, albo „większość naszych spraw została odrzucona, z 15-stu złożonych pozytywnie rozpatrzono jedynie 2-wie”. Jedna z osób powiedziała, wprost: „jeżeli chodzi o ludzi, to wszyscy są bardzo mili, ale ograniczenia finansowe wpływają na te ocenę”. U innych jednak rozgoryczenie pogłębia poczucie niewłaściwego – przekonaniu respondentów - traktowania w wymiarze kontaktów personalnych. Nawet autorka uprzednio cytowanej wypowiedzi w innych fragmentach wywiadu dodawała, „żeby nas chociaż traktowali poważnie. W Dialogu jest atmosfera pośpiechu. Nigdy nie usiądziemy, bo ktoś mówi, że ma tylko 5 minut.” Inna rozmówczyni powiedziała, że „czuje się, iż urzędnik jest zapracowany, czeka się w sekretariacie. Nie wyczuwa się otwartości.” W dalszej części tej listy zarzutów wobec wspomnianych wydziałów znalazło się stwierdzenie, że „otrzymuje się tylko ogólną informację, a rozlicza w szczegółach”.

Na koniec prezentacji ogólnej oceny relacji NGO -JST w Jeleniej Górze należy wspomnieć o występującej w kilku wywiadach kwestii, a w zasadzie dwóch łączących się ze sobą. Pojawiały się one niezależnie od pozytywnych czy negatywnych nastawień rozmówców. Jest to problem docenienia przez samorząd pracy stowarzyszeń. Nierzadko padały sformułowania w rodzaju: „traktują nas jak piąte koło u wozu”; „społeczne działanie powinno być doceniane”; „to organizacja jest wartością, jest solą tej ziemi”. Z myśleniem w tych kategoriach kojarzone są fakty zupełnego -zdaniem rozmówców- braku zainteresowania ze strony samorządu tym, jak organizacje sobie radzą, nawet tymi, które otrzymały wsparcie. A przecież „jak się widzi zainteresowanie władz, to jest satysfakcja”, „ważne jest poświęcenie uwagi”.

Przedstawiciele trzeciego sektora są najbardziej rozżaleni w sytuacjach, kiedy promują miasto na wyjazdach kulturalnych lub sportowych a nikt z władz im w tym nie towarzyszy. Jak mówili widzieli, że „szefowie innych miast jeżdżą ze swoimi artystami lub sportowcami, aby nadać rangę”. Nawet na imprezach sportowych o zasięgu regionalnym, organizowanych przez jeleniogórskie kluby nie ma kogokolwiek z władz przy wręczaniu pucharów, a jest to tym bardziej trudne do zrozumienia, że Prezydent miasta objął te zawody swoim patronatem. Panuje przekonanie, że dla samorządu nie ważne są efekty, ale „faktury i rozliczenia, co do przysłowiowego grosza”. W gronie niezadowolonych była pewna starsza pani, która tak podsumowała postawę władz „jak sobie chcesz, to sobie zrób”. Inny rozmówca w szerszy sposób nakreślił swoje oczekiwania: „ograniczają się do ogłaszania konkursów i stawiania wymagań. Brak żywego zainteresowania tym, co się dalej dzieje. A tu tylko kontrole. Brakuje opieki, doglądania, permanentnego, życzliwego kontaktu, poczucia, że się o was troszczymy, podpowiadamy. My tego potrzebujemy, bo my się chcemy pochwalić, potrzebujemy akceptacji.

Na koniec warto przypomnieć, że badani mieli określić swój poziom satysfakcji z uwzględnieniem obustronnych kontaktów, a więc spojrzeć też na wpływ własnej organizacji na stan relacji. Jednak wygląda na to, iż za każdym razem w swoich ocenach pomijali ten fakt.

Przy omawianiu kolejnych wyników wywiadu zagadnienia zasygnalizowane w tej części opracowania będą dalej rozwijane.

Doświadczenia badanych stowarzyszeń w relacjach z jeleniogórskim samorządem

Pierwszy blok tematów miał pobudzić rozmówców do refleksji nad **jeleniogórskim samorządem jako partnerem dla trzeciego sektora**. Czy rzeczywiście nim jest? W czym partnerstwo się przejawia? Co jest dobre, a czego brakuje?

Na pytanie: *czy P. zdaniem władze samorządowe podejmują działania służące wspieraniu aktywności społecznej w Jeleniej Górze?* - 5 osób dało odpowiedź pozytywną. W uzasadnieniach, mówiono, że samorząd ogłasza konkursy, współorganizuje imprezy, robi spotkania konsultacyjne. Jedna z rozmówczyń, mimo wcześniejszej negatywnej oceny swoich relacji z WD, zauważyła pozytywne wysiłki samorządu w sprawie aktywizacji mieszkańców: „są dwa razy do roku małe granty, jest dużo projektów, konkursów, dotacje dla organizacji i można to wszystko połączyć. Jest szansa współpracy z miastem, wtedy jest bodziec ze strony organizacji. Jest Rada Pożytku Publicznego”. Dwie osoby doceniają wysiłki samorządu, jednak wskazują na istniejące ograniczenia: „dobre chęci, ale brak środków” lub kierunek działania, w którym powinien on podążać: „nie każda organizacja może zdefiniować swoje potrzeby, a samorząd powinien antycypować problemy. Trzeba wcześniej zdiagnozować potrzeby organizacji. Oczywiście one muszą o tę pomoc poprosić. Nie można czekać, aż coś się stanie.”

Dokładnie druga połowa badanych uznała, że jeleniogórski samorząd nie podejmuje starań, aby aktywizować mieszkańców. Na uzasadnienie podają dwa rodzaje argumentów. Pierwszy z nich to stwierdzenie o pozornych działaniach: „nie ma woli pomocy. Wszystko opiera się na suchych przepisach i samorząd się nimi zastawia. Nie tędy droga. Skoro w innych miastach można, to dlaczego nie u nas?; „to tylko promocja, reklama władz miejskich, to nie na nic wspólnego z aktywizacją”.

Natomiast drugi argument odwołuje się do wcześniej już wspomnianych żalów o „brak zainteresowania tym, co robią organizacje”.

Z omówionym pytaniem łączy się następne: *czy samorząd dobrze rozpoznaje problemy mieszkańców Jeleniej Góry?* Obydwa pytania miały wysondować opinie o **postawie lokalnej władzy wobec realnych problemów społecznych**, w tym - otwartości na wspólne ich rozwiązywanie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia się następująco: 1 osoba uznała, że samorząd raczej dobrze orientuje się w tych sprawach, 2 osoby nie potrafiły zająć jednoznacznego stanowiska, a pozostałych 7- wyraziło się negatywnie o znajomości problemów mieszkańców. Badani nie byli proszeni o uzasadnienie odpowiedzi, lecz troje z nich uczyniło to spontanicznie, jednak tylko w odniesieniu do ocen negatywnych: „bo nic od lat się nie zmienia, np. brakuje nowych placówek osiedlowych, tj. potrzebne są przynajmniej trzy żłobki, a jest tylko jeden.”; „zbyt często polegają na własnej opinii nie czekając na informację zwrotną”; „przed wyborami”.

Kolejna seria sześciu pytań dotyczyła **konkretnych aspektów w kontaktach jeleniogórskich organizacji z samorządem**. Na pierwsze z nich: *jaka jest P zdaniem gotowość samorządu do wspólnej realizacji zadań publicznych?* 6 osób stwierdziło, że nic albo niewiele wie na ten temat. Wśród pozostałych respondentów 2 - uznało, iż gotowość ta jest średnia, 1-mała, a 1, że wcale jej nie ma. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na relatywnie dużą liczbę osób, które przyznały się do nieznajomości zagadnienia zamówień publicznych, mimo, iż do pytania dołączona była definicja tego pojęcia. Podobne trudności z udzieleniem odpowiedzi mieli wypełniający ankietę on-line. Wydaje się, iż znajomość „specjalistycznych” pojęć z zakresu współpracy NGO - JST nie jest powszechna w środowisku jeleniogórskich stowarzyszeń.

W omawianym wywiadzie umieszczono pytanie poruszające problem budzący emocje u przedstawicieli organizacji, które miały niepowodzenia w staraniach o wsparcie ze strony samorządu: *czy samorząd stosuje jawne i przejrzyste procedury przy podejmowaniu decyzji dotyczących NGO?* Odpowiedzi rozłożyły się po połowie. Ci, którzy wyrazili się pozytywnie podali następujące uzasadnienia: „nie mam zastrzeżeń”; „można sprawdzić w internecie, procedury nie są zastrzeżone”. Niektóre wyjaśnienia nie do końca były jednoznaczne: „jawne, to nie znaczy przejrzyste”. W odpowiedziach brak wskazówek, gdzie są błędy”; „są organizacje, które mają postawy roszczeniowe. Ja sam brałem udział w pracach komisji, która dzieliła pieniądze. Jednak miasto nie określa czytelnych priorytetów, aby organizacje wiedziały, co mogą zrobić dla miasta”.

Natomiast argumentacja osób wypowiadających się negatywnie była następująca: „samorząd zaciemnia współpracę np. w Dialogu <tak jakby pomagał>”; „język urzędowy nie jest całkowicie zrozumiały dla prostych ludzi. Dotacje rozliczane są tendencyjnie, np. kontrola z WD - wymagania, aby udokumentować rozliczenie 10groszy. To jest jakaś paranoja”; „okazuje się, że znanym organizacjom jest jakoś łatwiej, łatwiej mieć poparcie, układy. Moim znajomym ze znanych organizacji jest łatwiej. Jest kilka organizacji, które trzymają się razem, robią imprezy w swoim kręgu. Młode organizacje szukają pieniędzy gdzieś indziej”; „każdy mówi co innego. Obiecują, a słowa nie dotrzymują”; „procedury są mało czytelne i nie dla każdego zrozumiałe”.

Kolejne pytanie, ważne dla jeleniogórskich organizacji, dotyczyło dostępu do bieżących informacji i brzmiało: *czy samorząd w wystarczający sposób informuje o swoich zamierzeniach?* Także i w tym przypadku ujawniło się tyle samo osób

zadowolonych, jak i niezadowolonych. Ci pierwsi byli usatysfakcjonowani w stopniu umiarkowanym, gdyż padały sformułowania: „tylko w internecie”; „wydział informuje, ale nie wykorzystuje całej palety możliwości (kanałów). Strona internetowa to nie wszystko”. Z kolei autorzy ocen negatywnych uzasadniali je bardziej analitycznie: „nie dostajemy informacji o tym, co jest miastu potrzebne, abyśmy dostosowali do potrzeb swoje projekty - ewentualne przyszłe projekty”; „brakuje mi tu pewnej skuteczności. Wysyłają pewne informacje, ale się nie upewniają czy dotarła i czy została dobrze zrozumiana. Organizacje nie mają sztabu ludzi, którzy tę informację obrobią. Brakuje domknięcia sprawy”; „nie wszystkie informacje do nas docierają np. nie wiedzieliśmy, że miasto ma wykupiony czas antenowy w mediach i można podać ważne dla nas wiadomości. Mamy tylko dostęp do BIP-u”; „jak sam nie pójdę, nie dowiem się, to z Urzędu Miasta informacji nie dostanę. Więcej informacji mam z Wrocławia”. Jedna osoba ze środowiska działaczy sportowych stwierdziła, że w ogóle nie otrzymuje informacji na adres e-mailowy.

Badani zostali także zapytani o to *czy samorząd udziela wsparcia przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych*. Jedynej pozytywnej odpowiedzi udzieliła przedstawicielka organizacji pomagającej niepełnosprawnym, a 3 rozmówców podczas wywiadu po raz pierwszy usłyszało, że taka pomoc jest możliwa. Pozostałych 6 osób wprost stwierdziło, iż raczej nie lub zdecydowanie jej nie uzyskało: „miasto podaje bardzo suche informacje, a ja nie mam ludzi, którzy mogliby pisać projekty i je rozliczać. Ostatnio pomógł mi Pegaz”; „miasto nie, tę pomoc mamy od Fundacji Jagniątków i Stowarzyszenia Pegaz”. Padło też jedno oskarżenie wobec WEiS o ograniczanie dostępu do informacji dla przedstawicieli stowarzyszeń zajmujących się edukacją niepubliczną.

Spośród badanych organizacji 8 *aplikowało w ostatnim roku o wsparcie ze strony Urzędu Miasta*, z tego 6 je otrzymało. Skuteczne starania o pomoc dotyczyły głównie dofinansowania, a w jednym przypadku realizacji zadania publicznego. Nie wszyscy otrzymali dotacje, chociaż bardzo ich potrzebowali: „jest tak mało pieniędzy w WK- 60 tys. na cały rok. Co to jest? Składaliśmy wnioski w konkursach i nic. (...) Startowaliśmy bezkonkursowo z artykułu 19a, ale nawet nie otrzymaliśmy odpowiedzi”: „tak staraliśmy się o wsparcie, ale nie dostaliśmy. Żebranie o pieniądze jest upokarzające. Jestem za stara, aby się szarpać. Ze składek nie da rady, ale za benzynę trzeba zapłacić. Na festiwal do X jechaliśmy na własny koszt”. Równoległe miały miejsce działania o charakterze pozafinansowym takie, jak przyznanie lokalu na działalność, bezpłatny wynajem sali w Teatrze Animacji, wycięcie drzewa, patronaty, doradztwo, szkolenia i konferencje.

W omawianym wywiadzie badani odpowiadali na pytania kontrolne w odniesieniu do ankiety on-line. Należy do nich szczególnie pytanie o zaangażowanie trzeciego sektora w działalność doradczo-konsultacyjną. Ważne, aby przy tym zaznaczyć, że – niezależnie od wyników uzyskanych w wywiadach- w opinii samorządu i samych zainteresowanych jest ono bardzo małe. Należy, więc mieć to na uwadze przy interpretacji odpowiedzi na pytanie: *czy samorząd w wystarczający sposób uwzględnia opinie NGO przy tworzeniu prawa, programów i strategii?* Wydaje się, że respondenci swoimi odpowiedziami potwierdzili tę potoczną opinię, bowiem 6 z nich przyznało, że nie wie nic na ten temat, 3- stwierdziło, iż władze samorządowe nie uwzględniają w wystarczający sposób stanowiska organizacji. Jedna osoba skłonna była zauważyć otwartość w tej sprawie, jednak zaznaczyła: „zbiera opinie, ale trudno powiedzieć czy je uwzględnia.”

Na koniec tej części prezentacji niech za **podsumowanie** posłużą wyniki odpowiedzi na pytanie: *czy samorząd przy współpracy z NGO stosuje zasadę partnerstwa?* W tym przypadku 1 osoba udzieliła odpowiedzi twierdzącej, 2 osoby nie potrafiły zająć stanowiska, a 7 – nie zauważyło, żeby samorząd traktował ich organizacje partnersko, gdyż – jak powiedziała jedna z rozmówczyń - „ja zawsze przychodzę, jako strona prosząca, a oni są włodarzami. Do tego przedstawiciele wydziałów dają poczucie bezradności, Nigdy nie usiądziemy”. Inna respondentka powiedziała, że „nie wyczuwa się otwartości, choć niby w założeniu jest”. Przedstawicielka organizacji pomagającej niepełnosprawnym z wyraźnym żalem w głosie wyznała: „jest różnie, angażują się w realizację imprez i nie przychodzą na zaproszenie...”

Organizacje pozarządowe jako partner samorządu.

Respondenci jako przedstawiciele trzeciego sektora zostali poproszeni o spojrzenie na relacje JST i NGO od strony swojego środowiska. Najpierw mieli za zadanie odpowiedzieć na pytanie: *jak przedstawia się sprawa aktywności społecznej w Jeleniej Górze?* Mogli przy tym brać pod uwagę zarówno organizacje pozarządowe jak i wszelkie inne przejawy społecznej inicjatywy. Z założenia miał to być punkt wyjścia dla dalszej tematyki wywiadu, a jednocześnie - odniesienie do wcześniejszego pytania o wspieranie aktywności przez samorząd.

Pojawiły się bardzo zróżnicowane wypowiedzi, które można podzielić na dwie grupy. Pierwsze były bardziej jednoznaczne i o negatywnym wydźwięku: „dominuje postawa roszczeniowa”; „ciężko, bardzo trudno zdobyć wolontariuszy, mała aktywność”; „ludzie w klubie się zniechęcają, mamy wrażenie, że z założenia odrzucają nasze wnioski”; „ludzie bardzo mało się angażują, bo są zajęci walką o byt. Dzisiaj nikt nie działa za darmo”. W drugiej grupie można - jak się wydaje- znaleźć próby zauważenia złożoności sytuacji: „ludzie angażują się jak *im się wali na głowę*. Może coś zaczyna się dziać wśród osób młodych np. z ich inicjatywy powstał plac zabaw przy Liceum nr 1”; „organizacje chcą coś robić, ale jest wiele barier. Gdyby była prostsza droga, to można coś robić”; „jeśli się odpowiednio podejździe do ludzi, to można ich zaktywizować. Trzeba do ludzi docierać indywidualnie”.

Dużo wskazuje na to, iż całościowy ogląd stanu aktywności społecznej w Jeleniej Górze nie jest możliwy, gdyż zawsze będzie on ograniczony do czasu, miejsca i osobistych doświadczeń. Zaprezentowane poglądy zaledwie sygnalizują pewną tendencję w myśleniu o tym problemie. W przypadku omawianych badań – jak już wspomniano – chodziło rozpoczęcie rozmowy o środowisku organizacji pozarządowych jako ewentualnym partnerze władz samorządowych.

Następne, połączone ze sobą pytania: *jakie jest podejście lokalnych NGO-sów do współpracy z samorządem? Czy, ogólnie ujmując, jest gotowość do współpracy?* - odnosiły się wprost do tego zagadnienia. Okazało się, że 1 osoba w sposób jednoznaczny i bez dodatkowego komentarza uznała, iż jest otwartość na współpracę. Pozostałe albo nie potrafiły zająć stanowiska (2 osoby), albo dały upust swoim obiekjom: „organizacje nie są równo traktowane np. w sprawie płacenia czynszu. XYZ ma lepsze dojście do p. Prezydenta. Są sytuacje nieczytelne. W innych miastach są zniżki i lokale bezpłatne np. w Bolesławcu, To wszystko wpływa na wzajemne animozje i brak zaufania do samorządu niektórych organizacji”; „jest bardzo źle, bo małe organizacje mają problemy, a duże nie”; „jak muszę, ale bez

entuzjazmu”; „w ograniczonym zakresie, raczej na poziomie deklaracji”; „przypuszczam, że nie jesteśmy tam mile widziani poważnie traktowani”; „jest dużo ludzi aktywnych, ale przy minimalnym udziale miasta”; „jest różnie”.

Zasadne wydawało się sprawdzenie, w jakim zakresie jeleniogórskie NGO-sy mają wolę współdziałania między sobą i innymi partnerami przy rozwiązywaniu lokalnych problemów? W tym przypadku więcej pojawiło się głosów o jej potrzebie niż o rzeczywistej współpracy: „brak działań korelacyjnych, a wzajemna współpraca bardzo pożądana”; „ciężko zebrać innych, dużo zależy od powiązań osobistych. Po złapaniu kontaktu chce się współpracować”; „jest mały kontakt, mało okazji do bycia razem. Potrzebna jest wspólna płaszczyzna; „między organizacjami też bywa różnie i warto może coś z tym zrobić”. Przedstawiciele 2 organizacji oznajmili, że faktycznie współdziałają: „zawsze znajdowaliśmy odpowiedź np. w sprawie szkoleń współpracując z XYZ, pożyczając sprzęt komputerowy”. Drugi stwierdził lakonicznie: „nie wiem jak inni. My tak”.

Z omawianą tu problematyką łączą się dwa kolejne pytania: czy jeleniogórskie organizacje pozarządowe wymieniają między sobą informacje nt. działalności i planów oraz czy mają potrzebę integracji między sobą? Fakt dzielenia się informacjami zauważyło 6 respondentów, chociaż niekiedy z zastrzeżeniami: „minimalnie, niewykluczone, że to się zacznie konsolidować”; „tylko z zaprzyjaźnionymi”; „nie wszystkie”. Natomiast za potrzebą integracji środowiska opowiedziało się 7 osób uzasadniając to w następujący sposób: „współpraca jest konieczna. Ktoś może podrzucić jakiś pomysł, może się wykuć coś mądrego i dobrego”; „wymiana doświadczeń, znajomości”; „bardzo dużo organizacji się nie zna”; „zapoznanie się między sobą”: „tak. Powinno powstać forum organizacji pozarządowych w opozycji do Urzędu Miasta”; „wszystkie organizacje powinny ze sobą współpracować i się uzupełniać. My z XYZ i zespołami ludowymi dobrze współpracujemy”. Takich wypowiedzi można było się spodziewać, natomiast trzy - świadczące o negatywnych nastawieniach między niektórymi organizacjami są sygnałem, że jest problem: „raczej nie ma potrzeby integracji, bo jest rywalizacja. Im mniej osób wie o planach tym lepiej. Podkrada się pomysły. Raczej nie pomagamy sobie nawzajem. Każdy chce się wykazać i być najlepszy”; „ciężko, część organizacji kontaktuje się z XYZ i XYY. Jest niechęć do XYX, który dostaje pieniądze poza konkursem. Są sprawy, które budzą niechęć. Dlaczego XYX ma być uprzywilejowany?”; „każdy działa na własną rękę”.

W nawiązaniu do pytania z poprzedniej części wywiadu o to, czy samorząd uwzględnia opinie NGO-sów przy tworzeniu lokalnego prawa kontrolnie zapytano, czy angażują się one w tworzenie prawa lokalnego. Otrzymane wyniki nie dają wyraźnego obrazu, gdyż głosy potwierdzające i zaprzeczające rozłożyły się po równo, a obydwie opcje poprzedziło słowo „raczej”. Do tego wystąpiły dwie odpowiedzi „nie wiem”. Uwzględniając wyniki z poprzedniej i w tym miejscu omawianej części wywiadu można wysunąć sugestię, iż udział jeleniogórskich NGO-sów w tworzeniu lokalnych polityk nie jest dla nich na tyle istotną sprawą, aby miał szerszy zasięg.

Niewątpliwie bardziej dla trzeciego sektora żywotną sprawą jest pozyskiwanie środków na działalność. Respondenci zostali zapytani o to, jak sobie z tym radzą jeleniogórskie organizacje. Połowa z nich dobrze oceniła skuteczność podejmowanych działań: „wiemy, gdzie jest konkurs, mamy sponsorów”; „jeżeli miasto odrzuciło wniosek, idą dalej, piszą dalej, nawet poza Polskę”; „aplikują o miękkie fundusze”. Dwie osoby określiły efekty starań o środki jako złe, gdyż „organizacje mają problemy finansowe. 90% z nich nie płaci podatków”; „to nie jest

poziom zadowolający”. Pojawiły się 3 odpowiedzi niejednoznaczne: „pośrednio - ani dobrze, ani źle”; „dobrze i źle - może jak ludzie są młodszy i aktywni zawodowo, to im łatwiej. Ludzie starszy mają mniej kontaktów”; „jest kryzys, co raz mniej wspierających firm prywatnych”.

Końcowe uwagi badanych przedstawicieli jeleniogórskich organizacji pozarządowych.

Dwa ostatnie pytania wywiadu miały zainspirować rozmówców do wskazania najważniejszych spraw w relacjach JST-NGO w Jeleniej Górze. Najpierw poproszeni zostali o wskazanie, *czego im w tych relacjach brakuje?* Tym razem wszyscy respondenci przedstawili swoje uwagi końcowe, które dla przejrzystości zostaną przedstawione w układzie pionowym, bez łączenia w podgrupy:

„przepływu informacji, chęci do wspólnego działania”;

„za mało pieniędzy dla organizacji, które zaspakajają ważne potrzeby mieszkańców, brak zainteresowania organizacjami, które promują miasto”;

„jest tak jak oni chcą, na ich warunkach”;

„gdyby były jasne sytuacje, na jakich zasadach pewne organizacje częściej niż inne dostają środki. Są świetne przepisy, które nie są realizowane”;

„wzajemnego poznania, doświadczenia i zaufania”;

„autentycznego dialogu na zasadzie partnerstwa w Wydziale Dialogu, bo w jednostkach samorządowych nie jest najgorzej”;

„konsekwencji w realizacji wzajemnych zobowiązań, brakuje opiekuńczej roli miasta, bo oni czasem zapominają, po co są. Wiele spraw trzeba sobie wydeptać. Najwięcej czasu poświęca się tym, którzy głośno < tupią >, a nic nie robią”;

„żeby równo traktowano wszystkie zespoły np. przy zapraszaniu na imprezy. Czy miasto ma swoich faworytów?”;

„trudno dostać się przed oblicze Prezydenta”;

„brak koordynacji imprez rowerowych, potrzebna jest szczegółowa informacja dla organizacji branżowych”.

Na pytanie *czy jest coś warte podkreślenia w relacjach jednostek samorządu i jeleniogórskich organizacji pozarządowych* 7 respondentów odpowiedziało pozytywnie. Wśród zauważanych przez nich dobrych stron znalazły się pochwały czerwcowych targów na Pl. Ratuszowym i pikniku przy Domu Siedmiu Marzeń. Była to zdaniem badanych okazja nie tylko do wzajemnego poznania się, ale i - „bycia razem NGO i JST” oraz „promowania przez miasto organizacji pozarządowych”. Poza tym pojawiły się pojedyncze głosy: „są w Urzędzie ludzie, na których można liczyć i z nimi porozmawiać”; „dwa razy dostaliśmy *wyplakane* pieniądze 200 i 300 zł”; „jest Rada Pożytku Publicznego”; „jest coraz lepiej”; „najważniejsze, abyśmy nie ustawiali w trudzie”.

Doświadczenia samorządowców w relacjach z jeleniogórskimi organizacjami pozarządowymi.

W Jeleniej Górze są trzy wydziały, które zgodnie z regulaminem organizacyjnym mają w zakresie swoich zadań wspieranie, koordynowanie i kontrolowanie działalności stowarzyszeń współpracujących z Urzędem Miasta. Są to:

Wydział Edukacji i Sportu, Wydział Kultury i Turystyki oraz Wydział Dialogu. Każdy wydział na swoją specyfikę nie tylko ze względu na zakres zadań, ale i wysokość środków finansowych przewidzianych w budżecie miasta.

W pytaniach ankiety on-line oraz wywiadu pogłębionego termin „samorząd” stosowano w znaczeniu ogólnym. Natomiast dla realizacji projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych” ważne jest, aby dokładnie zlokalizować słabe punkty. W wynikach badań uzupełniających pojawiły się uwagi do pracy poszczególnych wydziałów oraz samorządu jako całości. Dla pełniejszego obrazu relacji JST i NGO w Jeleniej Górze niezbędne było także spojrzenie pracowników Urzędu Miasta, którzy nie tylko wskazali na uwarunkowania obiektywne, ale i – podzielili się osobistymi opiniami. Przed prezentacją poszczególnych wydziałów należy zaznaczyć, że udzielanie wsparcia zależy do podstawy prawnej (ustawy, uchwały) oraz trybu (konkursowy, pozakonkursowy). Wiedza i opinie uzyskane zostały przy pomocy **wywiadu swobodnego, w którym przewidziano jedynie listę poszukiwanych informacji:** które NGO-sy najczęściej kontaktują się z wydziałem, z którymi współpracuje się najefektywniej, co należałoby zmienić we wzajemnych relacjach, w jaki sposób organizacje mogą przyczynić się do poprawy sytuacji, w jaki sposób samorząd może te relacje poprawić, czego samorząd oczekuje od NGO-sów, czy zdarzają się nieporozumienia i co jest ich powodem.

Z **WEiS** kontaktowały się cztery organizacje biorące udział w badaniach, tym dwie o profilu sportowym i dwie o profilu edukacyjnym. W zakresie zadań Wydziału jest min. „ koordynacja działalności jednostek oświatowych i stowarzyszeń działających na terenie Miasta” oraz „zapewnienie warunków rozwoju i upowszechniania kultury fizycznej i sportu”. Na całoroczne finansowanie i dofinansowywanie działalności organizacji sportowych w 2014 roku przewidziano 1 mln. 200 tys. zł., z tego 71 tys. zł. na organizację imprez. Wydział ma podpisane umowy z 40 organizacjami na podstawie Ustawy o Działalności Pożytku Publicznego i Wolontariacie, dzięki czemu odbywają się zajęcia sportowe dla 2500 dzieci młodzieży. NGO-sy biorą udział w konkursach na szkolenia sportowe, jednak Miasto nie jest zobowiązane do finansowania stowarzyszeń, lecz ma za zadanie je wspierać, dając pieniądze na działania odpowiadające zapotrzebowaniu społecznemu. Stowarzyszeniom udostępnia się bazę, gdzie mogą być prowadzone zajęcia. Władze Jeleniej Góry kładą szczególny nacisk na upowszechnianie sportu a nie na sportowe sukcesy. Zdaniem przedstawicielki WEiS Miasto doczekało się bogatej bazy i oferuje szeroką gamę dyscyplin.

Przedstawione informacje są wstępem do zaprezentowania spostrzeżeń nt. współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Na początku swoich wypowiedzi urzędniczka zaznaczyła, że jest istotna różnica pomiędzy organizacjami a pracownikami Urzędu: „oni mają swobodę działań, a my mamy przepisy. Nas też ktoś kontroluje”. Dalej dodała, iż „usługi NGO-sów są na wysokim poziomie, a organizacje sportowe współpracujące z Wydziałem sprawdzają się, choć przepisy nie są przyjazne dla stowarzyszeń.” WEiS podejmuje działania zachęcające do kontaktów. „Na ile możemy, to ułatwiamy życie organizacjom, np.. mamy radę sportową, robimy roczne szkolenia, w których uczestniczy ponad 100 osób”. Źródłem nieporozumień są najczęściej pieniądze, więc pracownicy Wydziału, „przy konkursach, dla jasności sytuacji, zawsze biorą osobę związaną ze sportem, żeby to był ktoś z boku, kto może mieć inne spojrzenie”. Pomagają też w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Z tym wiąże się oczekiwanie, aby organizacje „otworzyły się na fakty, a więc na zrozumienie, że są ograniczone środki i że wnioskujący o pieniądze nie są jedynymi”. Pojawiło się też wyznanie: „to ciężka sprawa prowadzić stowarzyszenia. To tylko z boku wygląda, jakbyśmy nie rozumieli drugiej strony”. Organizacje „nie zawsze przestrzegają przyjęte umowy, nie informują o terminach imprez albo nie pamiętają o umieszczeniu logo miasta, do czego zobowiązują się przy podpisywaniu umowy o dofinansowaniu. Chodzi o promocję”.

Pod koniec wywiadu pod adresem jeleniogórskich organizacji współpracujących z WEiS zostało wypowiedzianych kilka sugestii, które można chyba potraktować jako oczekiwania: „fajnie byłoby, gdyby organizacje ze sobą współpracowały. Oni nie tylko tego nie potrafią, ale sami sobie szkodzą. My nawet nie musimy robić kontroli, bo na bieżąco mamy informacje od innych organizacji. Tak nie wprost, to raczej rzucanie haseł, podejrzeń itp. Jest dużo ludzkiej nieżyczliwości”. Są też organizacje, które potrafią współpracować. Jako przykład podana została impreza łucznicza przy ul. Złotniczej.

Przedstawicielka Wydziału wyraziła nadzieję, że „jeśli się zrozumiemy nawzajem, to będzie łatwiej. To tym bardziej jest możliwe, im ludzie więcej wiedzą”.

Z **WKiT** kontaktowały się 4 organizacje biorące udział w badaniach. W ciągu roku Wydział współpracuje z 20-25 organizacjami, z tego aktywnie - z 10-cioma. W zakresie swoich zadań ma min. „przygotowanie i przeprowadzenie procedur udzielania organizacjom pozarządowym dotacji na realizację zadań publicznych w zakresie kultury i turystyki w Mieście”; „koordynacja działalności instytucji i stowarzyszeń działających na terenie Miasta” oraz „prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie przyznawanych z budżetu Miasta dotacji stowarzyszeniom i instytucjom”. Na realizację współpracy z NGO Wydział dysponuje sumą maksymalnie 70 tyś zł.

Specyfikę stanowi fakt, że Miasto wspiera także organizacje kulturalne w ramach swoich placówek, a więc domów kultury, bibliotek, galerii itd. Starający się o fundusze „muszą zrozumieć, że „pieniądz publiczny musi być transparentny”. Okazuje się, że już na etapie zbierania komisji konkursowej jest problem, bo nie ma chętnych ze strony NGO-sów”. Są problemy z rozliczeniami. Urzędnicy mówią: „nie musicie znać się na tym, ale zatrudnijcie księgową. Rozliczanie, zaksięgowanie musi być jak w Ustawie o rachunkowości”.

Najlepiej współpracuje się z tymi, które „nie dyskutują z pewnymi faktami” i są „kooperatywne czyli np. przy organizowaniu imprez potrafią pozyskać prywatnych sponsorów”. Kontakty z organizacjami nie są proste, bo np. „w sprawozdaniach kalkują całe akapity z poprzednich lat i sporządzają pisma posługując się językiem niekomunikatywnym”. Urzędnicy deklarują swoją otwartość: „jest możliwość korespondencji mailowej w sprawie sprawozdań, organizacje mogą uzupełniać wnioski w ciągu trzech dni, dzwonimy itp”. Można też i „warto umawiać się wcześniej z urzędnikiem”. Zdaniem przedstawicielki Wydziału bywa, że „ktoś odzywa się po pół roku i oczekuje załatwienia spraw, jakby się nic nie stało, a terminy nie były obowiązujące”.

Na przyszłość, mając już dobre narzędzia, „trzeba to teraz wpasować. Musimy zmieniać mentalność i wyrabiać wzajemną ufność. Nie można zakładać, że będzie źle”.

Z **WD** kontaktowały się wszystkie organizacje biorące udział w badaniach. Na co dzień Wydział współpracuje z 30 organizacjami, w tym szczególnie w obszarze pomocy społecznej, osób niepełnosprawnych oraz profilaktyki uzależnieniowej.

Jednak prawie każdy przedstawiciel NGO współpracujący z samorządem kieruje tam swoje kroki, chociażby ze względu na składanie obowiązkowych sprawozdań. Do zadań Wydziału należy min.: „koordynowanie spraw w zakresie współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, grupami formalnymi i nieformalnymi mieszkańców oraz udzielanie im wsparcia, szczególnie w zakresie:

- organizacyjnym;
- prawnym;
- promocyjnym”.

W praktyce oznacza to, że osoba zgłaszająca się ma prawo do pomocy przy stawianiu pierwszych kroków, a więc powinna uzyskać wskazówki techniczne, dowiedzieć na mocy, jakiej ustawy i w jakim trybie należy złożyć wniosek itd. Ponadto w Wydziale ma przebiegać „ koordynowanie prac związanych z prowadzeniem otwartych konkursów ofert na realizację zadań własnych Miasta zleconych do wykonywania innym podmiotom, prowadzenie otwartych konkursów związanych z zakresem działań Wydziału”.

Urzędniczka udzielająca wywiadu uważa, iż usługi świadczone przez jeleniogórskie NGO-sy są na dobrym poziomie. W tym przypadku miała na myśli przede wszystkim Towarzystwo Brata Alberta, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż, MONAR i Centrum Pomocy Uzależnionym od Alkoholu Boberek. Jednak organizacje popełniają też błędy, zdarzają się nieporozumienia, najczęściej wynikające „z różnej interpretacji przepisów prawa”. To z kolei jest skutkiem tego, że „organizacje z wyprzedzeniem się nie konsultują”. Dobrze byłoby, gdyby też „ z odpowiednim wyprzedzeniem informowały o planach i wywiązywały się w terminie ze zobowiązań”. Urzędniczka mówiąc o oczekiwaniach wobec NGO-sów ponownie podkreśliła znaczenie przepływu informacji i wskazała jeszcze na potrzebę zaufania oraz odpowiedzialności. Natomiast samorząd powinien „zachęcać do podejmowania współpracy i poszerzyć katalog zadań”. Na koniec, komentując aktywność społeczną w Jeleniej Górze stwierdziła, że organizacje „chętnie angażują się na rzecz lokalnej społeczności, ale raczej osobno, każdy w swojej dziedzinie”.

Jak już uprzednio wspomniano zostały także przeprowadzone wywiady z pracownikami dwóch instytucji kulturalnych podlegających Urzędowi Miasta. Tak się złożyło, że mają one przeciwstawny stosunek do kontaktów z jeleniogórskimi stowarzyszeniami. W jednej z nich z założenia panuje pełna otwartość na potrzeby zgłaszających się, gdyż jak powiedziała założycielka i za razem dyrektorka: „nasza jednostka ma tętnić życiem”. Ze strony pracowników nie pojawiły się jakiegokolwiek komentarze sugerujące odczuwanie „ciężaru” kontaktów z organizacjami. Jedyne oczekiwanie dotyczyło tego, „żeby wcześniej zgłaszały one swoje potrzeby, najlepiej oparte na planie rocznym. Inaczej, gdy zbyt późno ktoś potrzebuje sali musimy długo szukać miejsca w budynku”. Jest to kłopotliwe, lecz nie budzi u pracowników silnych negatywnych emocji, gdyż i tak wiedzą, że „muszą zrobić wszystko, aby sprostać wymaganiom Miasta”. Toteż stwierdzili, że najczęściej ustępują i dodali przy tym komentarz w odniesieniu do organizacji: „trzeba trochę wydorosleć”. Na koniec wywiadu uznali, że potrzebny jest wyraźny podział obowiązków pomiędzy NGO a JST”.

W drugiej instytucji organizacje pojawiają się „sporadycznie, bo często nie są przygotowane merytorycznie. Większość nie zna zasad dysponowania środkami publicznymi”.

Pozostałe argumenty przedstawione przez kierownika placówki, wypowiedziane z emocjami, miały zilustrować problemy stwarzane przez NGO-sy: „najpierw konkursy,

a potem do nas. Myślą, że jak dostaną 1 tys. zł., to zorganizują imprezę. Nie wystarczy na nic. Działanie i myślenie powinny być odwrotne. Organizacje się obrażają, uważają, że ich pomysł jest rewelacyjny, a nam to niekoniecznie się podoba np. koncerty charytatywne. Ludzie niepracujący w branży nie wiedzą, że trzeba wykonać wiele zaplanowanych działań. Nie wystarczy termin, data i liczba zespołów. Rozmawiamy, wyjaśniamy i w końcu sami dopinamy”.

Kierownik placówki zapytany wprost o to, co należałoby zmienić w relacjach JST i NGO stwierdził, że „na to nie ma złotej rady. Wszystko zależy od tego, kto organizacją kieruje”. W odniesieniu do Urzędu Miasta wskazał na „brak rzetelności przy rozpatrywaniu wniosków” i uznał, że „obradę komisji powinny być monitorowane, bo jeśli się nas prześwietla, to ich też”.

Wszyscy przedstawiciele samorządu udzielający wywiadów zostali poproszeni o podanie nazw organizacji, z którymi im się najlepiej współpracuje oraz tych, które są najbardziej widoczne w Jeleniej Górze. Na tej liście znalazły się: Agencja Solo, Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry, Stowarzyszenie Miłośników Lwowa i Kresów Wschodnich, Parafia rzym.-kat. św. Krzyża, ZHP, świetlice, Towarzystwo im. Brata Alberta, PKPS, PCK, Klub Abstynenta Boberek, MONAR, stowarzyszenia seniorów i kluby sportowe.

Tematyka aktywności społecznej przewijała się we wszystkich omawianych wywiadach w związku z rozmową o znaczeniu organizacji pozarządowych. Nikt z wypowiedzających się nie negował sensu istnienia trzeciego sektora. Wprost przeciwnie podkreślali oni dobre strony ich działalności: My urzędnicy nie zawsze jesteśmy blisko potrzeb ludzkich, a organizacje mają rozeznanie i świetnie sobie radzą”; „to taka cicha działalność. Gdyby ich nie było, to byśmy to odczuli”. Były też wypowiedzi świadczące o osobistej refleksji nt. realiów pracy w organizacjach: „na pewno trzeba dowartościować organizacje, szczególnie te mniejsze i słabsze” „nie należę do żadnej organizacji, bo wiem, że na to potrzeba dużo czasu”.

W świetle zaprezentowanych wyników uzupełniających badań jakościowych warto zacytować słowa przedstawiciela wiodącej organizacji sportowej, mającego szeroki wgląd w relacje JST i NGO: „oczekiwania miasta i organizacji rozjeżdżają się”. Jest to temat do dalszej analizy.